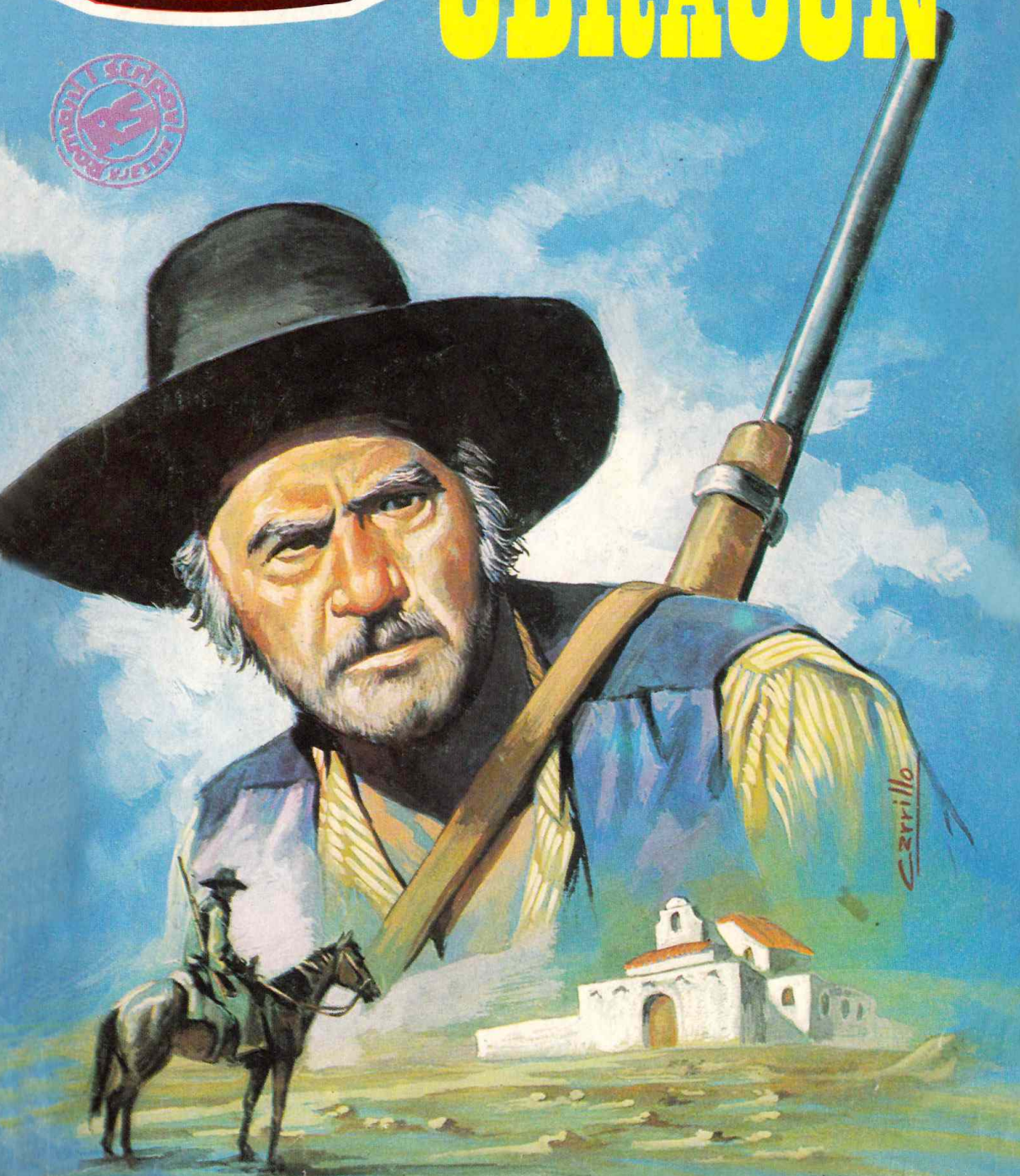

VELIKI OBRAČUN

Frank Callahan

VELIKI OBRAČUN

LASO 427

FRANK CALLAHAN: **VELIKI OBRAČUN**

Naslov originala: **DOC SMOKY HEIZT DIE HÖLLE AN**

Recenzija: Mladen Stary, književnik

Copyright: Bastei-Verlag, Bergisch Gladbach, posredstvom

Gisenheyner und Crone, Stuttgart

Prijevod: Julije Knežević

Grafički urednik: Ivica Bartolić

Urednik: **Marcel Čukli**

SAVIET REDAKCIJE: Josip Jurković, dr. Vladimir Anić, Ljudevit Bauer (predsjedavajući), Nenad Brixy, Tomislav Butorac, dr. Adolf Dragičević, inž. Vesna Gazdag, Marija Jurela, Borivoj Jurković, Želimir Košćević, Nada Šoljan, Ismet Voljević, Ana Župan-Bender. – GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK: Borivoj Jurković

LASO -Izlazi svaki tjedan – Izdavač: RO Novinsko-izdavačka djelatnost SOUR-a »Vjesnik« n.s.o., 41000 Zagreb, Avenija bratstva i jedinstva 4 – Adresa uredništva: »Laso«, Redakcija »Romani i stripovi«, 41000 Zagreb, Avenija bratstva i jedinstva 4, telefon: (041) 515-555 i 519-555 – Tisak: RO Štamparska djelatnost »Vjesnik« n. sol. o. – OOUR Novinska rotacija n.s.u.b.o. i OOUR TM n. sub. o., 41000 Zagreb, Avenija bratstva i jedinstva 4.

Copyright (sva prava za Jugoslaviju) »Vjesnikova« Press agencija Zagreb. Cijena pretplate za godinu dana iznosi 780 d ili 702 d s popustom od 10 posto, a za 6 mjeseci 390 d ili 351 d s popustom. Samo unaprijed plaćena pretplata osigurava popust od 10 posto. Pretplata se uplaćuje općom uplatnicom u korist računa 30101-833-1216 SOUR »Vjesnik«, Interna banka, s oznakom za »Laso«. Cijena za inozemstvo: DM 1,80, ASCH 10,00, SFRS 2,00, HFL 2,00. – Cijena inozemne pretplate za šest mjeseci: DM 36,00, SKR 63,00, ASCH 250,00, FF 74,00, SFRS 36,00, HFL 37,00, US\$ 15,00 – Uplata za devizni račun 30101-37-7210-256 – Privredna banka Zagreb (za »Laso«).

Ekonomska propaganda: »Vjesnik«, Agencija za Marketing, Zagreb, Trg bratstva i jedinstva 6. Zadnja kolor-stranica 9000 d, c/b stranica 7000 d.

Oslobođeno plaćanja poreza na promet mišljenjem Republičkog sekretarijata za prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu SRH broj 2935/7 – 1973. od 26. XI 1973.

LASO broj 427 izlazi: 18. 12. 1981.

Tri su vuka iz Teksasa stigla u Kolorado. Šef im je bio Orlando. Tražio je novu zemlju za uzgoj stoke i želio prigrabiti okolinu u kojoj se naselio John Morgan. Bila je to Bluegrass Valley, Dolina plave trave. Teksaški vukovi borili su se svim sredstvima, nisu zazirali ni od zločina, da bi Johna Morgana i ljude s ranča Bull-Skull natjerali da pokleknju. No Doc Smoky, sasvim nesvjesno i protiv svoje volje, još je više zagrijao pakao. Na ranču Bull-Skull dolazi do katastrofe, no John Morgan i njegovi ljudi se brane i vraćaju udarac...

I

U crno odjeven čovjek na snažnu vrancu nemarnim pokretom odmakne stetson na zatiļak. U plavim očima zasja izraz likovanja. Nasmiješi se smiješkom pobjednika koji je svladao sve oko sebe, sasvim nametnuo svoju volju.

— To je dolina, ljudi! — promrmlja Tony Orlando. — Ne izgleda li sjajno? To je Blue-

grass Valley, o kojoj je Wayne Redskin uvijek govorio.

Revolveraši pogledaju jajoliku dolinu ispred sebe. Posljednje zrake sunca, još jednom su je obojile zlaćanom bojom.

U dolini je bilo i lanaca brežuljaka, šumaraka koji su se penjali sve do strmih padina i terasa. Tu je bilo i nekoliko jezera i vodotokova koji su se slijevali s planine slijeva i zdesna.

Ljudi zapaze i nekoliko vodopada.

Tony Orlando duboku udahne.

— To je moja dolina, mladiću! Tu ću se naseliti. Tu će nastati najveći ranč Kolorada.

Prolazile su minute. Tony Orlando je bio čovjek smionih planova i velikih nada. Potjecao je iz Teksasa i nikako se nije mogao doista nagledati te doline.

Jedan od Orlandovih pratilaca odjednom pokaže veliko jezero u sredini doline. Zvao se Ben Higgins.

— Prekrasno, šefe! — reče tiho. U prizvuku njegova glasa razabiralo se iskreno žaljenje.

— Tamo dolje već ima ljudi. Da-

lje, na sjeveru, vidim stado stoke. Ako se ne varam, to su prvi znakovi gradnje novog ranča.

Tony Orlando se trgne kao da ga je tko nehotice udario u lice. Usne mu se spoje u usku crtu. Napregne oči da bi vidio opisane stvari, a onda bijesno potrese glavom.

— Dajte mi dalekozor! — progunda.

Walt Riders, drugi revolveraš, pruži mu dalekozor.

Plavokosi čovjek je dugo promatrao, a zatim je počeo nadugačko proklinjati da bi tako iskaliio bijes. Spustio je dalekozor i prešao rukom preko očiju.

— Imaš pravo, Ben. Netko se već raširio u toj sjajnoj dolini. Zakasnili smo nekoliko dana ili tjedana.

Trideset petogodišnji rančer stane opet divlje proklinjati. Ruke mu se zgrče u šake a oko krajička usana pojave se oštre crte.

Revolveraši zamišljeno pogledaju svoga šefa i odmah naslute njegovu odluku.

— Odjahat ćemo u dolinu, ljudi — reče Tony Orlando. Glas mu je podrhtavao od silnog uzbuđenja. — Neka nas barem vide ljudi koji su se usudili oduzeti mi tako lijepu dolinu!

Ben Higgins i Walt Riders kimnu. Poznavali su svoga šefa i vrlo su dobro znali da se Tonyju Orlando ne može nekažnjeno oduzeti ni istrošena uzica za cipele.

Moćni Tony Orlando se već osjećao vlasnikom te doline. Upravo tako! I zbog toga neće popustiti. Dosad je iz svake borbe izišao kao pobjednik: kako se u narodu kaže, uvijek je pravio samo velike korake.

Orlando nikada nije bio trpeljiv prema ljudima oko sebe. Uvijek je morao imati stanovitu prednost... i to mu je dosad polazilo za rukom zahvaljujući pomoći izvrsnih ljudi.

A svi oni koji su mu se ispriječili na putu završili su u prašini, bili su naprosto pregaženi.

Na licu Tonyja Orlanda opet se pojavi onaj sjajni smiješak. Njegovi pratioci također su se smješkali.

— Oštro ćemo nagaziti na kurje oči onim momcima dolje, šefe — reče Ben Higgins, nasmije se i pljesne dlanom po dršku svog duboko spuštenog revolvera.

Gomoljasti nos mu je pocrvenio, široko razmaknute oči su zaiskrile.

Orlando pogleda drugog strijelca.

Walt Riders nekoliko puta kimne.

Od glave daleko odmaknute uši i silno razvučena usta nisu ga činila nimalo lijepim.

No Riders je, upravo kao i njegov dugogodišnji drug Ben Higgins, bio nevjerojatno vješt u rukovanju revolverom. Zacijelo je pripadao među velikane tog umijeća.

— S onim momcima dolje ćemo se obračunati prije nego što nabrojite do tri, šefe — reče Riders. — Zapalit ćemo im vatru pod stražnjicama. Pobjeći će navrat-nanos i sabrat će se tek u Wyomingu.

Tony Orlando se još šire nasmije.

— Tako valja, ljudi — reče radosno. — Ta nećemo valjda odustati zbog nekolicine dolutalih goniča stoke. Nitko se ne

može suprotstaviti našim revol-
verima.

Ljudi potjeraju konje. Silazak
u dolinu će zahtijevati mnogo
vremena.

Tony Orlando je računao s
tim da će prije svitanja stići do
ranča u dolini.

II

John Morgan je bio visok, mr-
šav, dobro građen čovjek tamne
kose i bradat. Moglo mu je biti
četrdeset godina. Poput dima
sive oči bile su na njemu naju-
padljivije.

U sjajnu Dolinu plave trave
stigao je prije nekoliko mjeseci.
U Kanzasu je kupio stado gove-
da, a tamo je upoznao i izviđača
Leroya Spadea, koji mu je pri-
čao o glasovitim dolinama pla-
ve trave u Koloradu.

John Morgan je naposljetku s
nekoliko privrženih ljudi uspio
pronaći tu sjajnu dolinu. Daka-
ko, pri tome je valjalo svladati
mnoge teškoće, ali John Mor-
gan je konačno odlučio da tu
sagradi svoj dom.

* * *

Dolinom se povijala jutarnja
maglica. Trava je blistala kao
da je ukrašena milijunima dija-
manata. Neće potrajati dugo i
sunce će razviti svoju blago-
tvornu snagu.

John Morgan je potjecao iz
Alabame. Za rata je bio major
u armiji Konfederacije. Polako
je prišao starim kolima koja su
mu služila kao teretna kola za
nabavu.

Tu se već nalazio postariji
čovjek lica prepuna ožiljaka.
Glavu mu je ukrašavao veliki
kožnati šešir.

Iz starčevih sokolskih očiju
zaiskri.

— Živjeli, šefe! — pozdravi
Morgan i pokaže pocrnjele zu-
be. No Doc Smoky, kuhar na
ranču, nije imao nijednu praz-
ninu između zuba, samo što su
potamnili. Bili su već poprilič-
no istrošeni. — Tako je rano, a
već ste na nogama, gospodine
Morgane!

John Morgan kimne.

— Dakako, Smoky! Dat ću ti
još nekoliko savjeta prije nego
što kreneš na put. Odvest ćeš
petsto kilograma govedine u
Gushole. Put ti ne moram opisi-
vati. No Gushole je logorište
zlih ljudi, pravi Babilon usred
planina. Čuvaj se, Smoky! Pratit
će te samo Brazos i Shorty. Na
ranču mi je potrebna svaka slo-
bodna ruka. Je li sve jasno,
Smoky?

Doc Smoky se nasmiješi.

— Uvijek me ponovo obuzima
osjećaj da ste uvjereni, šefe, da
se u mojoj ludari nalazi bala
slame. Ali doista nije tako...
premda sam samo ušljivi ma-
hač tignjevima.

John Morgan pokušava ostati
miran. Naposljetku mu to uspi-
je, ali samo uz najveće teškoće.
Bujica kuharovih riječi nije se
mogla zaustaviti.

— U redu, šefe. Zamijenit ću
petsto kilograma govedine za
drugu robu i vratit ću se najka-
snije za dva-tri dana. Ne brinite
se za dobrog Smokyja, šefe!
Znate, kad sam bio vaših godi-
na, vi ste još bili u poveljama.
Prisjetio sam se nečega što bih
vam...

John Morgan podigne obje
ruke u znak obrane.

— Tvoju priču ću rado poslu-

šati drugi put — ozbiljno reče.
— Treba da kreneš. Gdje su Brazos i Shorty?

Stari momak se prepredeno nasmijulji i protrlja izrađene ruke.

— Već su se zavalili u kola — odgovori.

John Morgan začuje hrkanje iz kola. — Zaklima glavom i pogleda kuhara.

— Zar su mladići popili neko piće previše? Ta dobro su znali da u svitanje moraju krenuti u Gushole.

Doc Smoky zavijuga poput jeulje.

— Nemojte to zamjeriti mladima, šefe! — reče tiho. — Jučer su se dobrano naradili. Idućih nekoliko sati moći ću sam upravljati zapregom. A njihove ću konje privezati za stražnji dio kola.

John Morgan kimne.

— Kreni već jednom! Sam ću ostati na ranču i odmah ću odjahati na pašnjak. Mi...

John Morgan naglo zašuti. Osluhne zvukove dana koji je tek počeo. Krpice magle su se poput sablasnih likova povijale povrhu tla. Svi su predmeti izgledali kao da su obloženi vunom.

Začuje se topot kopita. Ranču Bull-Skull se zasigurno približavalo nekoliko jahača. Lice Johna Morgana se razvuče. Osluškiavao je i napregnuto promatrao okolicu.

Čovjek iz Alabame odjednom osjeti neugodan pritisak u želucu. Izoštreni instinkt ga je upozoravao da ti jahači neće donijeti nikakvu dobru vijest. Rančer poravna revolver a zatim kimne Docu Smokyju.

— Ostani u pozadini, Smoky!

— reče. — Nadam se da još umiješ dobro rukovati svojom sačmaricom. Pogledat ću došljake.

Jahači se pojave pokraj koral. Bila su trojica. U Johnu Morganu su pobudili dojam da su dolutali.

John Morgan zastane. Pogleda trojicu jahača koji su na samo nekoliko koraka udaljenosti od njega zauzdali svoje snažne konje.

Iskusni rančer već je odavno odmjerio ljude i došao do nekoliko zaključaka: pred njim su se nalazili šef i dva njegova pomoćnika, sigurno revolveraša, kojima je zadatak da ga štite.

Licem plavokosog čovjeka u sredini preleti sjajni smiješak. Bio je to osvajajući smiješak, nije mu nedostajalo prave srdačnosti. No oči su ostale hladne.

— Dobro jutro, gospodo! — pozdravi ih John Morgan i dotakne obod stetsona. — Nalazite se na zemljištu ranča Bull-Skull. Zar ste zalutali? Rado ću vam kazati kako ćete stići do Golden Cityja, Gusholea ili Hotdog Cityja.

John Morgan se prijazno nasmiješi. Ipak, onu trojicu nije ni na trenutak ispuštao iz vida. Iz tih je ljudi zračila čudna grabljivost i svakog bi drugog čovjeka već za nekoliko sekunda učinili prenapetim. No to se nije moglo dojmiti čovjeka kao što je bio John Morgan. Već se često nalazio u stupici.

Rančer je iščekivao reakciju one trojice, ponajviše plavokosog, koji je nesumnjivo vodio riječ u toj skupini.

S lica Tonyja Orlanda trenutačno nestane smiješka. Prijaz-

nost se pretopi u svoju suprotnost. Oko njegovih sjajnih očiju pojavi se prijeteci izraz.

— Tako, tako... — zausti. — A znate li, gospodine, da se zapravo nalazite na mojoj zemlji? Glas mu je bio odlučan, gotovo zapovjedan.

Samo s mukom potisnuta mržnja pogodi Johna Morgana poput groma iz vedra neba. No prije nego što je nekadašnji major uspio išta uzvratiti, Tony Orlando nastavi:

— Bio sam ovdje prije vas, gospodine. Od vas i vaših ljudi zahtijevam da za dva sata napustite ovu dolinu!

John Morgan se začudi. Često je susretao drske ljude, no drskost tog stranca je prevršila svaku mjeru.

— Možete mirne duše zatvoriti ta razjapljena usta — reče Morganu jedan od revolveraša. — Što kaže moj šef, to je istina. Nestanite sa svojim ljudima! Pretvorite se u muhe... samo što brže!

Tijelo Johna Morgana se nagne.

— Niste pijani, gospodo — odgovori mirno — premda bi to čovjek mogao pomisliti... Ovo je moj ranč, gospodo. Već nekoliko tjedana posjedujem ovu dolinu i nisam pronašao nikakvih znakova koji bi govorili da je neki bijelac prije mene zagazio na ovo tlo. To je moja zemlja! Zar je potrebno da se izrazim još jasnije?

John Morgan je još bio posve miran. Po njegovu glasu se nije moglo zapaziti da u njemu sve kuha i kipti.

Tony Orlando se zloćudno nasmije. Pogleda svoje revolve-

raše. Ben Higgins i Walt Riders kimnu. Šake su im se već nalazile iza držaka revolvera. Bile su spremne da povuku oružje koje će sijevnuti smrću i uništenjem.

Tony Orlando se ponovo nasmije. Iz očiju mu zaiskri poruga.

— Odustanite, gospodine! Moji će vas mladići tako brzo srediti da to možda nećete ni zapaziti.

Čovjek iskesi zube i u tom trenutku podsjeti Johna Morgana na jarca.

Sada se i John Morgan nasmije.

— Ne smatrajte me glupanom! — prasne. — Učine li vaši revolveraši ijedan krivi pokret, moji će ih ljudi napuniti olovom. To vrijedi i za vas, gospodine!

Tony Orlando se trgne. Pokuša pogledom prodrijeti kroz oblačiće magle. Sve dosad je smatrao da se pred njim nalazi samo rančer.

— Pokušava nas zavarati — reče Ben Higgins. — Poslužio se jeftinom varkom da bi nas odvratio od naše namjere.

Sada opet dođe do izražaja Orlandoва nadutost.

— Da... taj nas čovjek doista zavarava — procijedi zlovoljno.

— Sredimo ga!

— Samo pokušajte, nitkovi... samo pokušajte! — oglasi se Doc Smoky. — Natrpat ću vam toliko olova u mješine da će vam biti dovoljno za sva vremena!

Došljaci se skamene.

— I ja sam tu! — javi se Brazos.

— I ja! — poviče Shorty, drugi

kauboj s ranča Bull-Skull.

John Morgan kimne.

— Nestanite, gospodo! — mirno im udijeli savjet. — I nemojte se više nikada pojaviti u mojoj dolini... inače će biti nevolja!

Revolveraši pogledaju Tonyja Orlando. No u njihovim očima se nije mogao zapaziti strah. Ako im šef zapovjedi, oni će se boriti.

I ti revolveraši iz Teksasa sigurno su računali s dobrim izgledima.

Blještavim očima Orlando je gledao Johna Morgana. Neko neprijateljsko strujanje pojavi se između dva sasvim različita čovjeka.

— Određeni smo jedan za drugoga — odjednom će Tony Orlando, glas mu je sada bio promukao a oko tankih usana stanu se trzati mišići od silne napetosti. Zatim pokaže dva niza bijelih zuba. — Imam prijedlog, gospodine — procijedi kroz zube. — Mi ćemo to riješiti. Ovdje i odmah! Naši ljudi se neće miješati. Koji pobijedi, bit će vlasnik doline.

Tony Orlando je osluškivao vlastite riječi. Još se smješкао.

— Gospodin je očito napunio hlače! — naruga se Morganu Walt Riders. — Nemojte se uopće truditi, šefe. Čujem kako mu cvokoću zubi!

Unatoč ozbiljnoj situaciji, John Morgan se morao nasmiјati. Pokaže desnu čizmu revolveraša.

— S vaše čizme visi ono što zaudara, gospodine. A cvokotanje zuba dolazi od vašeg šefa. Već nekoliko trenutaka žali što se poslužio velikim riječima.

Odjednom je sve postalo jasno. John Morgan je prihvatio

izazov. Povratka više nije bilo.

Tony Orlando se prostački naceri. Bio je duboko uvjeren da će pobijediti u borbi revolverima.

Da je znao koliko je John Morgan brz u rukovanju revolverom, ne bi se cerio. Nije ni slutio što sve bivši major može uraditi s koltom u ruci, nije znao da se ovaj može uhvatiti ukoštac i s najboljim revolverašem.

Orlando skoči sa sedla i meko se dočeka na noge. Otpusti petlju na koricama koja je osiguravala obarač revolvera.

— Možemo li, gospodine?

— John Morgan — odgovori vlasnik ranča Bull-Skull. — Morat ćete zapamtiti to ime.

Orlando se naceri.

— Dakako, zapamtit će ga da bih ga mogao uklesati u nadgrobni kamen.

John Morgan ostane miran.

— Niste ništa drugo nego blefer! — reče tiho. — Oholi ludak s mnogim nedostacima kojih uopće niste svjesni. Zacijelo ste posljednjih godina imali sreće da niste naišli na pravog čovjeka. Uostalom, mislim da su dosad vaši ljudi uvijek vadili kestenje iz vatre umjesto vas. Upozoravam vas, gospodine, da ste naišli na pravog čovjeka.

— Rado bih se uhvatio ukoštac s tim momkom — procijedi Ben Higgins. — Dopusti mi da se borim, Orlando.

Tony Orlando odmahne.

— Ovaj se samo pokušava ohrabriti — odbije Higginsa. — Ne miješajte se, mladići!

Ben Higgins i Walt Riders kimnu. Okrenu konje i odjašu izvan linije kojom bi prilikom

dvoboja mogla prozujati tanađ.

— Nadam se da se ni vaši ljudi neće umiješati, bez obzira na ishod dvoboja? — zapita Tony Orlando.

— Smoky! — poviče John Morgan. — Čuli ste sve što smo kazali. Ne miješajte se! Napadnu li revolveraši, zasolite im juhu!

— Dakako, šefe! — odgovori Doc Smoky. — Držimo ih na mušici. Treba samo da pomaknemo kažiprst i s njima će biti svršeno...

U nejasnom svjetlu dana koji je počinjao John Morgan zapazi kako se oba revolveraša više ne osjećaju ugodno u vlastitoj koži.

Samo je Tony Orlando, čini se, uživao u svemu tome. Bio je duboko uvjeren da će pobijediti. Neprestano je podrugljivo pogledavao nekoliko godina starijeg vlasnika ranča Bull-Skull.

Orlando pljesne rukom po koricama revolvera.

— Ta nećemo valjda izgubiti cijeli dan, Morgane — reče oštro. — Počnimo! Vidite li onu crnu pticu na stupu ispred suše?

John Morgan kimne.

— Kad ptica poleti, povući ćemo. Pristajete li, Morgane? Ima li još kakvih pitanja?

— Spreman sam! — mirno odgovori John Morgan i zapazi kako njegova smirenost čini protivnika sve napetijim.

Po svemu sudeći, Tony Orlando sada više nije bio sasvim siguran u svoju pobjedu. Dva čovjeka su stajala sučelice. Udaljenost je iznosila otprilike osam koraka.

Bili su spremni da povuku, odlučni u namjeri da zapucaju, ubiju i prežive.

Zavlada tišina. Svi su bili bez daha. Činilo se da je i priroda zaustavila dah.

Prolazili su trenuci.

Crna ptica je još sjedila na stupu tik ispred suše i promatrala oba čovjeka.

Danje svjetlo je postajalo sve jače. Maglica se polako dizala, obrisi su postajali sve jasniji i oštiji.

Premda je izgledalo sasvim mirno, u Johnu Morganu je sve bilo napeto. Poznavao je svoju silnu brzinu, no ipak mu nije padalo na um da potcijeni protivnika. To bi moglo donijeti smrtonosne posljedice. Na licu Tonyja Orlanda pojavile su se kapljice znoja. Usne su mu se spojile u tanku crtu.

Crna ptica se još nije pomakla. Ljudi koji će ubrzo početi vatreni okršaj mogli su je vidjeti samo krajičkom oka.

I kućne trenutak...

Ptica se vine uvis... zaprašte hici...

Prsti se zgrče oko držaka revolvera, palci stanu povlačiti obarače.

John Morgan je bio brži od protivnika, koji protiv vlasnika ranča Bull-Skull nije imao nikakvih izgleda.

John Morgan je čak imao dovoljno vremena da valjano usmjeri jedan hitac: njegovo tane zahvati desno rame Tonyja Orlanda i odbaci ga kao da ga je udario konj.

Istina, i Orlando uspije ispali ti još jedan hitac, no njegovo tane samo zaore duboku brazdu na tlu ispred Morganovih nogu.

Tijelo teksaškog kralja stoke silno zadrhti. Noge ga više nisu mogle izdržati. Zaljulja se poput šaša na vjetru i padne na koljena.

John Morgan, koji je nepokretno stajao, začuje promuklo stenjanje. Gurne revolver u ko- rice.

Okrzne pogledom revolvera- še koji su blijeda lica sjedili u sedlima i gledali svog šefa kako leži na tlu. Promatrali su ga kao da još ne mogu shvatiti što se to dogodilo.

Tony Orlando sada padne na lice, a zatim se prevrne na leđa. S usana mu se opet otme bolno stenjanje.

— Hajde pobrinite se za svog šefa! — John Morgan praskavim glasom razbije tišinu. — Previjte mu rane i nestanite odavde! Nisam ga ubio, jer nije imao nikakvih izgleda protiv mene. Možda će mu to poslužiti kao opomena za budućnost...

Revolveraši skoče sa sedala i zapute se k svom šefu gotovo vrebajući.

Ben Higgins prijede jezikom preko suhih usana. Pogled mu je bio podmukao.

— Sredit ću vas, Morgane! — procijedi kroz zube gotovo vrištavim glasom.

Walt Riders samo prezirno kimne.

— Nemate nikakvih izgleda protiv mene... Možda će mi šef naložiti da vas ubijem. Učinit ću to sa zadovoljstvom.

— Nestanite, ljudi! Moja strpljivost se bliži kraju. Dajem vam pet minuta vremena. Zateknem li vas poslije tog vremena ovdje, neću biti nimalo nježan!

John Morgan se okrene i udalji za nekoliko koraka. U

međuvremenu se toliko razdani- lo da je vidio Doca Smokyja, Brazosa i Shortyja kako puška- ma vrebaju ona tri došljaka. Bivši major kimne svojim mom- cima. Da se oni nisu umiješali, došljaci bi ga ubili, samo da bi se dočepali doline.

Za nepunih pet minuta revol- veraši odjašu postavivši šefa u sredinu. Tony Orlando se posve sabrao. Iz njegovih mržnjom is- punjenih pogleda jasno se raz- biralo da za njega to poglavlje još nije svršeno.

John Morgan zapazi tu mržnju i nasluti da će mu Or- lando zadati još mnogo glavo- bolja. Zamišljeno je promatrao trojicu jahača sve dok nisu ne- stali iza šumarka.

Doc Smoky se pojavi iza kola. Spusti sačmaricu kojoj su obje cijevi bile napunjene grubom indijanskom sačmom.

Pred Morganom se sada po- jave i Shorty i Brazos. Rančer je već odavno zaboravio da su još maloprije hrkali u kolima da bi se spavanjem izliječili od ma- murluka.

Shorty je na tlu podsjećao na neugledna patuljka, uvelike prikraćena na visini. Međutim u sedlu je izgledao upravo veli- čanstveno, kao da je srastao s konjem.

Brazos, drugi kauboj, napro- tiv, bio je golem čovjek, vječno je gladovao i svakom je čovjeku bio nadmoćan po tjelesnoj teži- ni.

John Morgan odmjeri svoje ljude.

— Hvala vam — reče s mno- go topline u glasu. — Krenite! Ostat ću ovdje. Nadam se da nam ti momci više neće dosadi- vati.

Docu Smokyju preleti smiješak preko naboranog lica. Namjesti svoj kožnati šešir. Vine se na bok kola i zazviždi bičem konjima povrh glave.

— Pokrenite se, bakice! Hoiii... naprijed! Hoćete li ili nećete? Pomaknite se, inače ćete još upoznati starog Smokyja! Hoiii...

Knoji potrče. Shorty i Brazos se vinu na svoje konje i pojašu pokraj kola. John Morgan pogleda za njima.

U tom trenutku pojavi se sunce iza planine i obasja dolinu. Ljudi u dolini odmah naslute dnevnu žegu.

III

Doc Smoky zauzda konje i pogleda rančera koji je izašao iz grmlja. Shorty i Brazos spuste cijevi svojih pušaka.

Vlasnik ranča Bull-Skull se prijazno nasmiješi.

— Dobro je što sam vas stigao prije nego što ćete napustiti dolinu. Slijedio sam ona tri došljaka. Odjahali su na sjever. Vjerojatno u Hotdog City ili u Gushole. Ne bih rekao da će što pokušati.

Doc Smoky slegne ramenima. Lice mu je bilo ozbiljno.

— Ne brinite se za nas! Ali pripazite na sebe, šefe! Već ćemo nekako izići nakraj s momcima, ali vi ćete ostati sami na ranču. Vrate li se ona dva revolveraša, neće vam biti lako!

— Već ću se nekako snaći. Uostalom, Chet Quade i Mary-Lou će se uskoro vratiti iz Golden Cityja. I Leroy Spade će se ubrzo pojaviti.

— Onda... mnogo sreće, šefe! — poželi kuhar s ranča Bull-Skull, a zatim zapucketa bičem

John Morgan ostane u oblaku uzvitlane prašine.

— Trebalo bi da na trenutak zastanemo — reče Brazos poslije tri sata jahanja i prijede jezikom preko suhih usana.

Doc Smoky ga iskosa pogleda.

— Zar si gladan, usiljena mješino? — nasmije se. — Istina, radiš za dvojicu, ali jedeš za šestoricu odraslih koji su barem dva tjedna postili. Prokletstvo, Brazose, izjest ćeš šefu i poslijeđnje vlasi s glave!

Brazos se razdraženo nasmije.

— Samo se dohvati sa mnom... stari! — propuše. — Da nisi tako isušen, već bih te odavno pojeo!

Starac uzdahne. Zadrži bič u zraku kao da želi zaprijetiti njime, a onda mu preko ušavljenog lica preleti smiješak.

— Svaki bi ti zalogaj zastao u grlu! Znaš, ispričat ću ti nešto što mi se dogodilo prije mnogo godina.

Stari kobac se nasmije i pogleda oba kauboja, koja su nepovjerljivo zaškiljila prema njemu. Smokyjeve priče bile su im dobro poznate. Predobro su znali da su izmišljene... da se pristojno izrazimo.

Ipak su rado slušali njegove priče. Tada bi čak i Brazos na trenutak zaboravio onu strašnu glad koja je uvijek bjesnjela u njegovoj utrobi.

— Bilo je to negdje u Teksasu, prije otprilike dvadeset godina. Putovao sam s Nathalie. Ta znate, već sam vam jednom pričao o njoj... — pogleda svoja dva druga, koja su bila posve mirna, samo im je u očima pa-

lucala neka sumnja. — Eto, putovao sam s tom Nathalie. Zna-te, htio sam se oženiti tom djevojkom. I ona se, dakako, htjela udati za mene. Toliko je ludovala za mnom da je... — Smoky se nasmije i odmahne. — Ah, nećete to moći shvatiti, sinovi pakla... ta niste kadri razlikovati mazgu od zgodne djevojke!

Shorty i Brazos ljutito otpuhnu.

— Prema tvojoj posljednjoj priči ta bi Nathalie doista nalikovala na mazgu — otrovno će Shorty.

Brazos samo kimne.

— Tako je i bilo, Shorty! Upravo mi pada na um... tu priglupu priču nam je već ispričao.

Doc Smoky stisne oči u uske prореze. Rastreseni smiješak mu zatitra oko krajičaka usana. Kimne.

— Sada će nam ispričati kako je s tom Nathalie upao u snježnu vijavicu. Poslije su ih, napol mrtve, pronašli Indijanci. Ona je onda ostala kod poglavice, samo da bi Doc Smoky izvukao čitavu kožu.

— To je bila istinska ljubav, mladići! — usklikne Doc Smoky. — Žrtvovala se zbog mene, ostala je kod poglavice, samo da bih se ja izvukao!

Nasmiješio se.

— Stari je sigurno prodao onog zmaja od Nathalie Indijancu, samo da bi ga se otresao. Zacijelo će...

Oči Doca Smokyja se odjednom rašire. Njegovi drugovi se ogledaju i zapaze desetak Indijanaca kako su zatvoreli krug oko kola.

— Teško nama ako je ovdje onaj Indijanac kojemu si ostavio Nathalie... —

— Zaveži! — presiječe Smoky. — I ne laćajte se oružja! To su Kiowe, prepoznajem im poglavicu Big Nosea. Dosad smo nekako izlazili nakraj sa crvenim mladićima.

Big Nose im prijaše.

Nije više bio mlad. U kosi je nosio tri pera. Bio je iskusan i uspješan ratnik. Imao je najveći nos koji je Smoky ikad vidio na Indijancu.

— Hau, veliki poglavico! — reče Smoky iskesivši zube. — Hau, zašto se prikradate poput gladnih kojota? Zar nismo prijatelji?

Big Nose se, čini se, nasmiješio, ali samo očima.

— Govoriš poput žene — grleno mu side s usana. — Bijelac nikada ne može biti pravi prijatelj Indijancu. Svi vi govorite jezikom rasječenim nadvoje.

Smoky htjede prosvjedovati, no poglavica odmahne.

— To ne vrijedi za tebe, Doc Smoky. Poštujem vašeg poglavicu kojeg zovete John Morgan. Spasio mi je život. Moram mu biti zahvalan. Hau!

Smoky se prisjeti kako je John Morgan morao ustrijeliti najboljeg bika, jer bi ovaj inače usmrtio Indijanca.

— Što želiš, Big Nose? — zapita Smoky.

Krajićci poglavičinih usana malo se pomaknu. Sasvim iznenada jezikom ovlaži pōdebele usne.

— Ispeći ćeš kolač za mene i moje ratnike... znaš, one slasne okrugle stvarčice...

Shrty i Brazos su se jedva uspjeli suzdržati od smijeha. Smo-

ky se već jednom našao u sličnu položaju i dao je Indijancima gotovo sve svoje zalihe.

— Ne moraš se tako glupo ciriti — Smoky će Brazosu — jer ti neće ništa preostati, proždrljivče. Jesi li razumio?

Starac se nasmiješi i pogleda Indijanca, koji ga je odmjeravao svojim velikim očima. U dubini tih tamnih očiju Doc Smoky ipak nazre prijetnju. Pogledom počne gotovo opipavati poglavičinu glavu. Pomisli na onih nekoliko preostalih vlasi na svojoj lubanji. Doista mu se ne bi ni najmanje svidalo kad bi one kao skalp ukrasile pojas nekog crvenokošca.

— Daj mi pol sata vremena, Big Nose. Neka tvoji prijatelji sjašu. Ispeći ću vam kolač. Tije-
sto je već pripremljeno.

Big Nose skoči sa svog mustanga. Prijazno kimne.

— U redu, pol sata... a onda ću se vratiti s prijateljima, Smoky.

— Pristajem — složi se kuhar. — Prihvatite se posla! — reče Shortyju i Brazosu. — Trebam drva. Ili možda želite ostaviti naše prijatelje da čekaju?

Kauboji se kiselo nasmiješe i pokrenu. Za nekoliko minuta već je plamsala vatra a Smoky je bio u svom elementu. Bio je izvrstan kuhar, od kojega bi i mnoga domaćica mogla mnogo naučiti.

Slatki miris zlaćanosmeđeg kolača ubrzo se raširio proplankom. Brazosu se nakupila silna u ustima. Iza Smokyjevih leđa pokušao se domoći komadića. No Smoky se u istom trenutku okrenu. Naborano mu se lice otegnulo u podrugljivo cerekanje.

— Samo natrpaj vreću, prokleti proždrljivče! No prisjest će ti, kažem ti! U tijesto sam umiješao osušena lisičja jetra pretvorena u prah.

Brazosu ispadne komad iz ruke. Rastreseno pogleda kuhara ranča Bull-Skull.

— Što... — uzmuca se. — Znaš li što to znači za crvenokošce? Začas će napuniti gaće. Lisičja jetra djeluju žešće od najjačeg sredstva za čišćenje. Dje-lovanje im je takvo da...

Zašuti i pogleda Big Nosea, koji ustane i polako pride.

— Ni riječi, Brazose i Shorty! — zareži Smoky. — Crvenim momcima će udijeliti pouku. Ne mogu dopustiti da me neprestano pljačkaju.

— Izvrsno miriše — reče poglavica. Govorio je vrlo dobrim engleskim jezikom a izražavao se bolje od mnogih bijelaca na Zapadu. — Velik si kuhar, Smoky! Kad već ne bih imao tri žene, odmah bih te odveo u svoj vigvam. Tada bi mi svaki dan mogao ispeći kolač.

Big Nose gotovo pohlepno dohvati kolač i proguta ga za nekoliko trenutaka. Zatim prijeđe rukom preko trbuha i zadovoljno kimne. A onda nastavi, tako da je Smoky jedva stigao valjano ispeći novi kolač.

Pošto se doista najeo, Big Nose domahne svojim ratnicima. Polako su se približili. Smoky, Brazos i Shorty ustuknu i ne htijući. Shorty tako grčevito uhvati kundak svoje vinčesterke da su mu pobijeljeli zglavci na prstima.

Ratnici su zaudarali po užeglom loju bizona, kojim su natrljali lice i obnaženi gornji dio tijela. Bijelci zavire u njihove

malo iskošene oči, položene duboko, poput mirnih planinskih jezera.

Svaki Indijanac dohvati po komad kolača i udalji se mljakkajući. Doc Smoky pogleda prazne posude i slegne ramenima.

— Žao mi je, Big Nose, tvoji mladići su se valjano prihvatili posla. Nemam više. Možda ćeš drugi put biti bolje sreće.

Poglavica Kiowa se nasmiješi.

Smoky prvi put u životu zapazi smiješak na licu Indijanca. Crvenokožac jednom rukom otare masne usne a drugom je grčevito držao pet kolača, kao da je to najveća dragocjenost koju je ikad posjedovao.

— Mnogo ti hvala, pečenjaru kolača. Zar se ne voliš igrati sam mnom i sa svoja tri mala prijatelja?

Doc Smoky ga zbunjeno pogleda.

— Ne razumijem te, Big Nose. Koja tri mala prijatelja?

Prepredenim licem starca odjednom preleti smiješak.

— Tri mala prijatelja sa crnim točkama — reče Big Nose.

— Misliš li na kockanje? — zaprepašteno zapita Doc Smoky.

Prisjeti se kako mu je poglavica jednom zgodom u igri oduzeo sve zalihe. Ali onda se umiješao John Morgan i spasio kuhara od najvećeg zla.

— Kockanje, dakako — odgovori Big Nose i izvuče grumen zlata iz kožnate vrećice na prsima. — Uložiti ću zlato, a ti još pedeset kolača.

— Zaboga! — zavapi Shorty, koji je nervozno poskakivao s

noge na nogu. Nećemo se izvući odavde, jer će Smoky prokockati ne samo kolače već i cijelu imovinu Johna Morgana.

— Oh, zaveži tu poročnu gubicu! — ljutito će Smoky okrenuvši se Shortyju. — Prvo, mogu potući Big Nosea na kocki i, drugo, nemamo više vremena. Moramo odmah u Gushole — posljednje riječi uputio je poglavici, na čijem se licu odrazilo razočaranje. — Drugom zgodom — doda starac i zaškilji na grumen zlata koji je odražavao sunčane zrake. — Moramo dalje. Jesi li vidio kakve sumnjive jahače? — kuhar promijeni predmet razgovora.

Big Nose odgovori potvrdno. — Zli ljudi — reče. — Vrlo zli ljudi. Pucali su u moje ratnike, premda ih oni nisu dirali. Trojica su. No tvoj šef je dobro naprašio njihova vođu.

Po svemu sudeći, poglavici je već sve bilo poznato o sukobu na ranču. Ništa mu, čini se, nije moglo izmaći u toj dolini i njezinoj okolini.

— Kamo su odjahali bijelci? — zapita Smoky poglavicu.

— Prema gradu koji zovete Gushole. Nadam se da se neće vratiti u ovu zemlju. Vrate li se, moji će ih ljudi uhvatiti.

Big Nose podigne ruku u znak pozdrava.

— Hvala za kolač, još jednom! Zadužio si me, Doc Smoky.

Big Nose se udalji. U ruci je još držao kolače, koje je očito naumio spremiti za poslije.

Smoky odmakne svoj stari kožnati šešir na zatiljak. Shorty zazviždi kroz zube a Brazos zamišljeno zanjše gornjim dijelom svog snažnog tijela.

— Ako si doista umiješao sredstvo za čišćenje u kolač, Smoky, onda naš idući susret s Indijancima neće biti ovako ugodan. Izmislit će novi način ubijanja.

Snažni čovjek zlurado zakima.

Smoky slegne ramenima.

— Pa što da radim, ljudi? Taj crveni kralj će nas izjesti do siromaštva dopustim li mu da se i dalje tako vlada. Pogledajte samo moje zalihe! Indijanci su nam sve pojeli, ništa nam nije preostalo.

Brazos proguta slinu.

— Krenimo! U smiraj dana ćemo stići u Gushole. Tamo će biti nešto za jelo.

Doc Smoky se uspne na kola. Nastave putem prema Gusholu.

IV

— Morat ćete odležati nekoliko dana, gospodine Orlando — reče liječnik i gurne okvir niklovanih naočala na korijen nosa. — Izgubili ste mnogo krvi, morate se oporaviti, a za to je potrebno stanovito vrijeme. Ništa vam drugo ne mogu savjetovati.

Tony Orlando je ležao na bijelim plahtama. Na liječnikove riječi nije odmah odgovorio.

Otvorio je oči i kimno.

— U redu, doktore, ostat ću u postelji nekoliko dana, premda mi rane brzo cijele. Osim toga to je prostrijelna rana. Za nekoliko dana bit će opet u sedlu.

Liječnik posegne za svojom crnom torbom, stavi na glavu tamni šešir i napusti hotelsku sobu u kojoj se smjestio Tony Orlando. Ben Higgins i Walt Riders bili su kraj svoga šefa. Orlando ih je dugo promatrao. Po

svemu sudeći, stvorio je neku odluku.

— Vi ipak mislite kao i ja, mladići: ne smijemo popustiti, je li tako?

— Uz vas smo, šefe — reče Ben Higgins.

— Još nikad nismo popustili, gospodine Orlando — doda Walt Riders sa zlovoljnim smiješkom.

Tony Orlando kimne, premda mu je taj pokret, čini se, zadao bol.

— Odmah kreni na put, Bene! — prasne veliki rančer. — Sredi Johna Morgana... svejedno kako. Želim ga vidjeti ispružena na tlu!

Zapovjedno pogleda revolveraša Bena Higginsa, kojemu se na usnama pojavio podrugljiv smiješak.

Već sam na putu, šefe — praskavim će glasom Ben Higgins. — Možete se pouzdati u mene.

— A zašto ne bih ja pošao? — zapita Walt Riders. Po svemu sudeći, Orlandov ga je izbor povrijedio.

— Prošli put, prijeko u Wichi-ti, ti si izvadio kestenje iz vatre, Walte. Sada je red na Benu. Osim toga moraš se ovdje brinuti za moju sigurnost. Na našem tragu uvijek ima nekoliko tamnih sjena. A trenutačno sam bespomoćniji od novorođenčeta.

Walt Riders kimne. Za nekoliko trenutaka se sasvim smirio.

— Krećem, šefe — reče Ben Higgins. — Vratit ću se za najviše dvadeset četiri sata. Do vide-nja!

Revolveraš napusti bolesničku sobu Tonyja Orlanda i za-

puti se u staju za iznajmljivanje da bi uzeo svog izdržljivog konja.

Ubrzo izjaše iz Gusholea i ostavi za sobom divlji grad u planinama Kolorada. Sunce je bilo visoko, no on je unatoč tome nemilice tjerao svoga konja koji je poslušno svladavao kilometar za kilometrom ne pokazujući nikakve znakove umora. Tako ga je tjerao puna dva sata.

Zatim revolveraš potjera konja malo sporije. Priušti sebi i životinji nekoliko zastoja. Odjednom zapazi oblak prašine na stanovitoj udaljenosti i ujaše među stijene. Odluči da tu pričeka i vidi tko se to približava. Naposljetku ugleda neka stara kola: znao je da ta kola dolaze s ranča Bull-Skull.

Ruka mu se stegne oko drška revolvera. Odmah prepozna starog momka na boku kola. U njemu se podigne silan gnjev.

Ipak ostavi revolver u korici. Pošto su kola nestala iza brežuljka, Ben Higgins odjaše dalje. Prevaljivao je kilometar za kilometrom.

Kad se počeo spuštati u Dolinu plave trave, već je postalo mračno. Usred doline svjetlucalo je samo jedno svjetlo.

Tamo je sigurno ranč Bull-Skull.

Ben Higgins još nije mogao razlikovati je li to logorska vatra ili nekoliko petrolejskih svjetiljki.

Revolverašev cilj bio je jasan.

Mora osvetiti svoga šefa Tonyja Orlanda! Svako sredstvo će biti dovoljno dobro, samo valja postići cilj. Ubit će Johna

Morgana i neće birati sredstva da to postigne.

Smrt pojaše Dolinom plave trave.

V

Za Johnom Morganom bio je naporan dan. Sam je bio na ranču. Njegov prijatelj, izviđač Leroy Spade još se nije vratio iz lova.

Johnova kći Mary-Lou, koja je dugo živjela kod djeda i bake i tek se nedavno vratila iz Alabame u Kolorado k ocu, još se sa Chetom Quadeom nalazila u Golden Cityju.

Poslije naporna dana vlasnik ranča Boull-Skull osjećao je silan umor. Skuhao je nešto za večeru i pri tome je neprestano proklinjao što Doca Smokyja nema na ranču.

John Morgan iziđe pred kuću. Laki povjetarac donosio mu je u lice ugodan miris pašnjaka. Osamljeni čovjek se nasloni na stup i počne promatrati okolicu.

U tim trenucima je razmišljao o ženi koja je poginula kad su odmetnici napali njegovu plantažu pamuka. Poslije rata je samo nakratko odjahao kući da bi se pobrinuo za kćer, a onda je prešao među mnoge jahače za srećom koji su krenuli na sjever da bi uvrebalu svoju priliku.

U Kansasu, u divljem gradu goniča stada Dodge Cityju, John Morgan je naposljetku ugledao svoju priliku: grčevito se uhvatio za sreću. Nekolicini očajnih vlasnika stada pomogao je da stada sigurno dovedu u korale za utovar.

Nagradili su ga za to s tisuću grla stoke. S tom stokom zaputio se na teško putovanje u Ko-

lorado. Leroy Spade mu pokazao put.

I tu, u srcu Kolorada, pronašao je dolinu svojih snova i nazvao je rančem Bull-Skull, rančem Bikove lubanje.

John Morgan se prepusti sjećanjima. Zatim otkorača u tamu i udalji se od kerozinskih svjetiljke koje su malo slaba svjetla bacale i izvan zgrade ranča.

Polako otkorača do korala, u kojem se nalazilo desetak prvo-razrednih konja.

Životinje su udarale kopitima i njištale, ali nanjušivši gospodara smirile su se.

Kroz oblake se probilo blijedo mjesечеvo svjetlo. Vidjelo se i svjetlucanje dalekih zvijezda.

John Morgan duboko udahne prohladni noćni zrak. Na trenutak ga obuzme osjećaj sreće i on sklopi oči...

Kad ih je ponovo otvorio, ugleda otvor revolverске cijevi koja je bila uperena u njegovu glavu.

John Morgan se ukoči. Nekoliko časaka se nije mogao ni pomaknuti. A kad je htio posegnuti za oružjem, začuo je oštar glas:

— Pomaknete li se, bit ćete mrtvi! Nemate nikakvih izgleda! Zar možda vjerujete da moj revolver nije nabijen?

Poruga se razabirala u prizvuku glasa čovjeka koji je stajao pred Johnom Morganom. Rančer odmah prepozna jednog od revolveraša koji su dan prije dojahali na ranč s Tonyjem Orladom i zahtijevali da im prepusti dolinu.

John Morgan prokune svoju lakomislenost.

Dakako, računao je s tim da Teksašanin neće odustati, on je bio duboko uvjeren da ima još nekoliko dana vremena, a možda čak i nekoliko tjedana.

Vlasnik ranča Bull Skull vjerovao je da će se Orlando povući poput vuka da zaliječi rane i da će tek onda ponovo udariti.

Ben Higgins se zlorado naceri.

— Žao mi je, gospodine Morgane, ali moj šef zahtijeva vaš skalp.

John Morgan je gledao u tamni otvor cijevi iz koje je u svakom trenutku mogla sijevnuti smrt.

VI

— Divlje je to gnijezdo, Babilon u planini, mladići. Tu možete kupiti sve grijehе svijeta. — Doc Smoky, prodorno pogleda Shortyja i Brazosa.

— Izvrsno! — reče Brazos a Shorty razvuče lice u osmijeh. — Već dugo žudim za takvim gradom. Sve grijehе svijeta? Oh, možda ima i stvari za koje uopće ne znam!

Smoky ga pogleda tako zabrinuto kao da mu je zagorjelo najbolje jelo. Zatim podigne kažiprst.

— Nitkovi! Ne želite da me razumijete ili ste predebeli za ušima!

Brazos i Shorty se nasmiju.

— Čini se da Smoky ima nešto protiv naših planova — reče Brazos. — Ne dopušta nam ni najbezazleniju šalu. I ti tako misliš, je li, Shorty?

Niski kauboj kimne ozbiljna lica.

– Dakako, prijatelju. Valja samo pogledati tu isušenu mumiju! Od sitnih radosti svijeta pozna je još samo ono »rekla-kazala«. Možda sluti da ima još nekoliko stvari u kojima čovjek može uživati.

Smijući se, pogledaju kuhara, koji je još sjedio na boku kola. U desnoj ruci je držao bič, a lijeva mu se zgrčila u pesnicu.

Smokyjevo naborano lice se razvuče u kiseli osmijeh. Duboko udahne.

– Sada će nam ispričati priču o svojim sedam žena – reče Shorty gotovo vrištavim glasom.

– Pokušat će nam objasniti kako je on najveći – procijedi Brazos.

Doc Smoky pogleda svoje drugove razjapljenih usta. Zatim mu s usana side neki izmučen zvuk koji je podsjećao na pisak pregrijanog parnog kotla.

Smoky se očito mučio, zama-lo se ugušio u vlastitom gnjevu, ali nije rekao ni riječi. Potjerao je mazge. Ubrzo su ugledali prve kuće Gusholea.

Shorty i Brazos su slijedili kola. Lica su im sjala kao da su pronašli blago.

Ispred trgovine Smoky zaustavi zapregu. Škoči s kola, protagne se i gurne stari kožnati šešir na zatiljak.

– Pričekajte ovdje! – bezbojnim glasom reče svojim drugovima a iz očiju mu je sijevalo.

– Čini se da smo silno naljutili starog momka – reče Brazos i počeo se po bradi. – Mogao bi istovariti kola i odmah se vratiti na ranč. Što misliš, Shorty?

Niski kauboj odmahne.

– Pričekajmo, pa ćemo vidjeti – reče. – Koliko poznajem tog gutača vatre, neće odustati, već će promisliti kako da nam vrati milo za drago.

Brazos problijedi.

– Onda idućih četrnaest dana neću ni dotaći jelo. Taj bi nam nitkov mogao umiješati sredstvo za čišćenje.

Pogledaju za Smokyjem, koji je ušao u trgovinu. Bila je prazna.

Kuhar ranča Bull Skull priđe debelom čovjeku koji je stajao za tezgom.

– Živjeli, gospodine! – kreštavim će glasom Doc Smoky.

– Dolazim s ranča Bull Skull i imam na kolima pedeset kilograma govedine. Meso je dijelom dimljeno, dijelom usoljeno. Zanima li vas poštena razmjena?

Debeli vlasnik trgovine ispituvački pogleda onu dvojicu napolju.

– Ja sam Frank Mulling – predstavi se. – Dakako, zanima me razmjena. Uz poštene ću uvjete preuzeti robu. Sigurno ćemo se složiti.

Doc Smoky zadovoljno kimne.

– To sam htio čuti. Zaključimo li posao, moći ćemo vas češće opskrbljivati, kao što vozimo mesu u Golden City i u Hot-dog City.

Posljednje riječi zvučale su poput upozorenja. Smoky je debelom vlasniku trgovine htio odmah staviti do znanja da je obaviješten o cijenama u okoli-ci, tako da ga ne može prevartiti.

Frank Mulling kimne.

— Dakako, gospodine. Pogledat će robu, a onda ćete mi dati popis stvari koje želite za meso.

Doc Smoky se nasmiješi.

— U redu, gospodine Mulling. Možda biste mi odmah mogli dati paketić duhana kao predumjem... Vraćamo se tek sutra.

Oni napuste trgovinu da bi zaključili posao.

VII

Mozak Johna Morgana je grozničavo radio, zdvojno je tražio izlaz iz krajnje opasne situacije. Revolverska cijev je još bila uperena u njega.

Ben Higgins se đavolski cerio. Nije to bio samo revolveraš već i nitkov kojemu je, po svemu sudeći, ubijanje bilo osobit užitak.

John Morgan to zapazi u svjetlucavim Higginsovih očima. Uzdignutih ruku je stajao pred revolverašem.

— To je vaš kraj, Morgane! — Higgins mu se naceri u lice. — Što čovjek osjeća uoči odlaska u pakao, gospodine?

Na licu Johna Morgana se ne pokrene nijedan mišić. Slutio je da je taj ubojica vrlo umišljen čovjek, inače bi već odavno povukao obarač.

Ben Higgins je upravo uživao u tim trenucima. Vjerovao je da se njegova buduća žrtva grči u silnom strahu.

John Morgan je još iščekivao svoju zgradu. Udaljenost između strijelca i njega iznosila je otprilike pet koraka. Možda bi mu uspjelo da je svlada jednim skokom...

Tijelo mu se malo sagne.

U istom trenutku revolveraš ustukne za nekoliko koraka. Sada je udaljenost bila prevelika za skok.

Revolveraš se promuklo nasmije.

— Neću pasti na tu varku, rančeru — reče podrugljivo.

John Morgan kimne. Neki umorni smiješak zatitra mu oko krajičaka usana.

— U redu, gospodine... u redu. Revolveraš ste, čovjek koji je brz na koltu, a i častan. Tako sam barem dosad mislio o revolverašima... tako su i drugi pričali o njima. Ali još nikada nisam doživio da revolveraš svom protivniku ne bi pružio nikakvu priliku.

Obrve Bena Higginsa se dignu.

— Želite poštenu borbu sa mnom, Morgane? Dvoboj? Nije li tako?

John Morgan kimne.

— Dakako, gospodine! Zar vas ne zanima nisam li možda brži od vas?

Ben Higgins se nasmije kao da mu je rančer ispričao neku dobru šalu.

— Nemate nikakvih izgleda, Morgane. Bilo bi to samo izgubljeno vrijeme. Istina, uspjeli ste raniti moga šefa, ali Tony Orlando nije revolveraš. S pucaljkom u ruci ne pripada ni drugoj klasi!

Razbojniku nestane smiješak s lica. Oči mu postanu tvrde poput kremenja.

Sad će zapucati, pomisli John Morgan. Prasnut će svakog trenutka.

Načas ga obuzme očaj, no onda opet prevlada njegov nagon za samoodržanjem.

Vlasnik ranča Bull Skull poleti poput pantere. Letio je ravno na noge revolveraša.

Ben Higgins se povuče, namije se i uperi revolversku cijev u Morgana, koji je promašivši noge svog protivnika završio na tlu.

Ne dogodi li se čudo, John Morgan je izgubljen.

Ben Higgins zapuca. U posljednjem trenutku rančer se otkotrlja u stranu. Vruće olovo zaore po tlu tik kraj njega. Zemlja i krhotine kamenja pogode ga u lice i napol ga zaslijepe.

Ponovo se baci u stranu. Htjede povući revolver... ali, pogleda ubojicu i zapazi da se skamenio razrogačenih očiju.

Tijelo mu se stane trzati... revolveraš se stropošta na tlo. Zatim padne na lice.

John Morgan ustane. Dugo je već držao revolver u ruci, no oružje mu zasad neće biti potrebno. Oprezno se približi i opazi strelicu u leđima Bena Higginsa. Pogodila ga je točno u srce.

Ubojica je bio mrtav, u to se više nije moglo sumnjati.

Indijanci!

Morgan se instiktivno sagne, no odmah uvidi besmislenost svog postupka.

Kad crvenokošci ne bi bili dobronamjerni prema njemu već bi odavno ležao na tlu pokraj revolveraša.

Morgan gurne revolver u korice. Prošle su minute a da se ništa nije pomaklo.

Na ranču je vladala neugodna tišina. Čak su i konji u koralu bili mirni... kao da su naslutili okrutnost događaja koji su se netom zbili.

Neka prilika odjednom izade iz grmlja. Indijanac. Kosu su mu krasila tri pera.

Bio je to Big Nose, poglavice Kiowa, čije se zimsko selo nalazilo dan jahanja daleko od ranča Bull Skull.

Poglavica zakorači naprijed, podigne obje ruke i pokaže dlanove.

— Hej, stočaru — reče grlenim glasom — prije mjesec dana si mi spasio život, a sada sam ga ja spasio tebi. Satima sam slijedio tog čovjeka. Prije tri dana je bez ikakva razloga pucao u moju crvenu braću.

I John Morgan pokaže Indijancu oba dlana u znak miroljubivosti.

— Hvala ti, poglavice! — reče vlasnik ranča Skull. — Upao sam u stupicu tog čovjeka poput žutokljunca... eto, misli su mi predaleko odlutale. Tvoj sam dužnik, Big Nose.

Na poglavičinom licu ništa se ne pokrene. U svjetlu mjesečine njegov je nos bacao golemu sjenu.

— Sada smo poravnali račune, kako to bijelci kažu — reče Big Nose i pokaže revolveraša na tlu. — Bio je to i moj neprijatelj. Prikrao se poput krvožednog vuka... htio te ubiti.

Poglavica Kiowa zašuti. Zatim opet podigne dlanove u znak pozdrava. Prije nego što je John Morgan uspio išta kazati, Big Nose je nestao u tami.

Vlasnik ranča Bull Skull zamišljeno pogleda za njim, a zatim pride mrtvom revolverašu. Sada je pouzdano znao da Tony Orlando još nije odustao od borbe za dolinu.

VIII

Doc Smoky zadovoljno protrlja ruke i pogleda Shortyja i Brazosa.

— Zaključio sam posao s gospodinom Mullingom. Preuzet će cijeli tovar. Šef će biti zadovoljan. Vlasnik trgovine će nam natovariti kola. Sada smo zapravo nekoliko sati slobodni.

Shorty i Brazos pogledaju starca nabranih čela. Shorty tiho prokune.

— Izrazi se jasnije, staro gundalo! Ne misliš valjda reći da ćeš nam pokazati taj grešni grad?

Kuhar ranča Bull Skull odmakne šešir na zatiljak. Prepredeno ih je gledao.

— Dakako, mladići! — promrlja. — Uzet ću vas pod svoje krilo... kao što stara patka vodi pačice. Najprije ćemo poći prijeko, u restoran, da bismo se dosita najeli. Ima li kakvih prigovora?

Brazos se nakašlje a zatim pljune.

— Podimo — progunda. — U restoranu nam taj stari ludak neće moći ništa umiješati u jelo... U plesnoj dvorani će biti mnogo gore: kad djevojke ugledaju tog starčića, pojurit će natrnat-nanos vrišteći na vrata, a mi ćemo moći samo gledati za njima.

Smoky se samo nasmiješi.

— S vama ću se uvijek uhvatiti ukoštac, mladići! — reče ravnodušno. — Čim vas djevojke spaze, pobjeći će u moj zagrljaj.

Restoran je bio dobro posjećen. Od privlačnih mirisa Brazosu odmah zakrulji u želucu

kao da se u njemu čopor vukova poklao oko plijena.

Jeli su šutke. Čak je i Smoky nekoliko puta kimnuo u znak priznanja, a to je doista bilo mnogo.

Shorty to zapazi i nasmije se.

— Vidiš li, Brazose — reče i gurne druga — Smokyju prija jelo. Idućih tjedana mu vlastite rukotvorine više neće biti dovoljno dobre. Možda bi ga trebalo poslati u kuhinju da se raspita za upute o priređivanju jela.

Smoky odreže poveći zalogaj od mekanog odreska i gurne ga u usta.

— Kuhao sam čak i za guvernera Teksasa — reče mljackajući i hrptom ruke obriše masna usta. — Čovjek me potapšao po ramenu u znak priznanja, mladići. Pokušavao me zadržati na sve moguće načine! Eto, pitam se zašto još uopće kuham za vas, glupane, umjesto za dame i gospodu u Dalasu.

Dakako, kauboji mu nisu povjerovali. Starac je još nekoliko minuta izvještavao o tom događaju i naposljetku im ispričao kako mu je guvernerova kći punudila brak. Shorty i Brazos tada odgurnu tanjure.

— Najgore je u njegovim pričama što vjeruje u laži koje nam priča — reče Shorthy.

Brazos kimne i pripali cigaretu.

— Zapravo sam još gladan — reče.

Smoky zakima.

— Prokleti proždrljivče! — progunda. — Pripazi samo da naš šef jednog dana ne opazi da, istina, radiš za trojicu, ali jedeš za šestoricu!

Smoky plati račun, a zatim trojka s ranča Bull Skull napusti restoran.

Već su se odavno spustile tamne sjene noći. Mjesec je sjao blijedim svjetlom. Bezbrojne zvijezde podsjećale su na dijamante položene na crni baršun.

Gushole se posljednjih sati silno izmijenio. Mirni grad pretvorio se u ludnicu. Stotine jačača dojahale su u grad.

Glavna ulica je bila živa. Pred salunima i tingl-tanglima stajali su vratari u sjajnim odorama. Jedan od njih imao je trubu iz koje bi uvijek ponovo odjeknuo isti znak.

– Udite, junaci prerije! Naše slatke djevojčice vas čekaju! Dodite samo, ljudi divljine! Nikada nećete zaboraviti sate provedene u našem lokalu!

Tri čovjeka zastanu. Shortyju i Brazosu zasvjetlucaju oči. Iz plesne dvorane odjekne glazba. Ljudi su ulazili u tingl-tangl u nadi da će se tu dobro zabaviti.

Kauboji pogledaju Smokyja, koji je nervozno poskakivao s noge na nogu.

– Pa dodi, stari – pomirljivo će Brazos. – Vladat ćemo se poput prave gospode. A i ti ćeš biti pokraj nas. Zaplesat ćemo s djevojkama. Pa što?

Smoky odlučio.

Kimne i pođe za svojim drugovima, koji su se odmah ubacili u vrevu. Zrak je u prostoriji bio tako gust da se mogao rezati.

Sve je zaudaralo po dimu, znoju i mnogim drugim isparavanjima što su dolazila od ljudi koji su dane provodili u divljini i gotovo nisu napuštali sedla.

Tu je bila i pozornica, na kojoj je pjevalo i plesalo šest

oskudno odjevenih djevojaka. Slabim glasovima jedva su uspijevale nadjačati buku.

No ljudi se na to nisu osvrtni. Gledali su vitke noge i punačka prsa djevojaka.

Shorty uspije pronaći mjesto za barom. Sva trojica su ubrzo držala pune čaše u ruci.

Doc Smoky povuče gutljaj i strese se. Kauboji razvuku lica.

– Zanima me samo nalaze li se u toj bačvi viskija i crknuti psi – proštenje Smoky.

– Pa to je da čovjeku puknu naramenice – procijedi Brazos. – I za takvu splaćinu još zahtijevaju novac!

Djevojke napuste pozornicu i pridu baru. S kata side još desetak djevojaka. Sve su bile namazane jarkim bojama a nosile su lake haljine posute blještavim ukrasima. Dakako, izrezi na prsima su bili vrlo duboki.

Muškarci dočekuju djevojke urnebesnim zviždanjem. Nastane silna gužva. Muškarci se bace na djevojke kao da nikad u životu nisu vidjeli takve ljepotice.

Brazos se poput medvjeda progura kroz gužvu. Nagazi na noge nekolicine ljudi, a ovi mu zaprijetu da će ga na smrt premlatiti. Međutim, kada su bolje pogledali ljudeskaru, ostali su samo na prijetnji.

Shorty naprosto nestane na nekoliko trenutaka. Vрати se razbarušen i – praznih ruku. Brazos se ipak uspije dočepati djevojke: ponese je na snažnim rukama.

Ljudi su ga promatrali očiju punih zavisti.

– To je Pepeljuga! – reče Brazos i pljesne djevojku dlanom po zaobljenoj stražnjici.

— Okani se toga dragi! — uzvratila djevojka supijanim glasom. — Plati mi radije viski!

Brazos joj odmah naruči viski i plati. Shorty i Smoky su netremice gledali u poprilično izvijljenu djevojku. Doc Smoky naposljetku zakima i posveti se svom viskiju.

U tom trenutku zasniva glazba. Petorica Meksikanaca stvore upravo nesnosnu buku svojim glazbalima.

Brazos čak i zapleše sa svojom djevojkom. Shorty na to samo razvuče lice u prepreden smiješak.

— Pleše poput medvjeda — naruga se Shorty. Nagazi li na nogu te djevojke, jadnica će hramati do kraja života!

I samo što je to kazao, odjekne djevojčin krik.

Brazos je nagazio na desnu nogu.

Tada nastane pakao.

Po svemu sudeći, desetak ljudi je samo čekalo trenutak u kojem će moći priteći djevojci u pomoć. Dakako, Brazos to nije mogao dopustiti.

Šake stanu udarati, začuju se povici i krikovi ljudi, nastane silan metež.

Mali prostor za ples u tren oka se pretvori u borilište.

Shorty slegne ramenima, dodaje Smokiju svoju čašu i ubaci se u pobješnjelo klupko da bi svom drugu pritekao u pomoć.

— Slutio sam to — progunda Smoky i iskapi piće. — Znao sam da će ovdje biti samo nevolje. Nitkovi će porazbijati sve oko sebe...

Sve više ljudi ulazilo je u borbu. Borili su se svi protiv svih. Tako se barem činilo u prvim trenucima.

Doc Smoky jedini ostane za barom. Posluži se iz boce viskija kao da ga se sve to ne tiče. Jednom se morao sagnuti da bi izmakao nozi stolca koja mu je proizviždala povrh glave. Noga završi svoju putanju u velikom zrcalu iza bara, koje se uz silnu zveku raspadne u tisuću krhotina.

Ruka Doca Smokija odjednom sune naprijed. Dograbi Shortija za ovratnik i povuče ga k sebi.

Mali kauboj izgledao je poprilično jadno. Jedno oko mu je poplavljen a na obrazu je imao nekoliko ogrebotina.

— Ostani ovdje, mali! — zareži Smoky. — Popij gutljaj, a ja ću u međuvremenu izvući Brazosa. Moramo pobjeći prije nego što nas zatvore zbog počinjene štete.

Shorty nije bio sasvim pribran. Smisao Smokijevih riječi sigurno nije shvatio. Potegne viski iz boce.

Smoky prekorači dvojicu koja su ležala na podu, izbjegne nekoliko šaka i približi se Brazosu, koji je divljao u gomili poput pobješnjelog bizona. Smoky ga pogodi dobro usmjerenim udarcem ispod koljena i prisili da se spusti na pod, a zatim ga nemilice dograbi za kosu i izvuče iz meteža.

Pokraj bara Brazos ustane. Htjede nasrnuti na starca, ali u posljednjem trenutku ga prepoznaje.

Stisnuta Brazosova šaka zaustavi se tik ispred Smokijeva nosa.

Brazos se gnjevno naceri, ispljune jedan zub i htjede se opet umiješati u tučnjavu, no Smoky se tome usprotivi. Postavi se

pred Brazosa, koji ga je nadvisivao barem za dvije glave.

— Ostani ovdje! — zareži starac. — Ishlapit ćemo odavde prije nego što momci zapaze da više ne sudjeluješ... Možda ćemo proći a da nitko od nas ne traži novac.

Brazos htjede nešto kazati, no ugleda šest redara koji su silazili s prvog kata. Grubijani će za nekoliko minuta načiniti red.

Brazos, Shorty i Smoky se provuku kroz stražnji izlaz.

Napolju se nadišu svježeg noćnog zraka i izbace iz pluća dim koji su udisali u prostoriji. Zatim se umiješaju među ljude koji su šetali glavnom ulicom.

— Opet smo dobro prošli — s olakšanjem reče Smoky. — Zašto si baš morao nagaziti djevojci na nogu? — zapita Brazosa, koji samo ispuhne i stavi kuharu šaku pod nos.

— Zaveži, stari! — zareži Brazos. — Ni sam ne znam kako se to dogodilo. Što se mene tiče, izvrstan sam plesač.

Shorty se naceri.

— Dakako, izvrstan je plesač, Smoky! U Tomstoneu su ga jednom smatrali prerusenim medvjedom koji pleše uz glazbu.

Smijući se, pođu glavnom ulicom da bi pronašli salun u kojem će na miru još jednom isprati grlo viskijem.

IX

Walt Riders, revolveraš, pokuca na vrata i uđe pošto je čuo ono tiho »udite«. Pogleda Tonyja Orlanda koji je ležao na bijelim plahtama i ispitivački promatrao revolveraša.

— Žao mi je što vas smetam, šefe — reče Walt Riders i stavi svoj stetson na stol. — ali prije

nekoliko trenutaka sam napolju zapazio ona tri tipa koja su nam u onoj dolini stvarala teškoće. Odmah sam se raspitao i saznao da momci doista pripadaju ranču Bull Skull.

Oči Tonyja Orlanda se suze u tanke proreze. Mržnja zasja u njima. Usne mu se spoje u usku crtu.

— Pa što će u Gusholeu ti pasji sinovi! — zapita Orlando.

— Dovezli su meso u trgovinu i zamijenili ga za robu koja im je potrebna na ranču. Imate li kakvih osobitih uputa za mene, gospodine Orlando?

Teksašanin kimne.

— Dohvati te momke, Walte, i iscijedi iz njih sve što znaju! Želim saznati sve o ranču. Čuješ li me? Sve! A onda ću razmisliti.

— Zar da ih zgrabim ovdje u gradu? — zapita revolveraš.

Tony Orlando potrese glavom.

— Nipošto, Walte. Šćepaj ih čim napušte Gushole. Odvedi ih u onaj klanac što smo ga vidjeli prilikom dolaska. Tamo ih zadrži i opširno me izvijesti. Je li sve jasno?

Revolveraš kimne.

— Jasno, šefe. Možete se osloniti na mene. Što mislite, kada će se Ben vratiti?

— Nikako prije svitanja, Walte. Nadam se da je Johna Morgana otpremio u vječna lovišta. S drugima nećemo mnogo okolišati.

— Dakako, šefe. Pokazat ćemo momcima! A Ben će sigurno srediti Morgana. Ja ću se pobrinuti za ona tri kauboja, zaskočit ću ih. Do viđenja, gospodine Orlando!

Teksaški rančer kimne i pogleda za svojim tjelohraniteljem.

Walt Riders napusti hotel i lijeveno se odvuče u salun na suprotnoj strani ulice. Tamo su se zadržali kauboji s ranča Bull Skull da bi popili još nekoliko viskija.

Revolveraš ostane po strani. Nije htio da ga prepoznaju, nije želio pobuditi sumnju. Pogledao je tri kauboja za barom: razgovarali su, očito su se šalili, jer su s vremena na vrijeme prasnuli u smijeh.

Riders strpljivo pričekava da tri kauboja napuste salun. Stane se prikradati za njima poput sjene. Naposljetku zapazi kako su ušli u neki hotel.

U dvije sobe začas se upale svjetla, a onda se opet ugase.

Walt Riders dopuši cigaretu, a zatim se zaputi kući. Smatrao je da će se tri momka najprije dobro naspavati pa tek sutradan zaputiti kući.

X

— Ne tako glasno, Shorty! — prošapće Brazos i uhvati se za glavu. — Čini i se da mi je u glavi još samo kaša. Prokletstvo... svemu tome je kriva ona splećina od viskija! Zašto ste mi dopustili da je toliko popijem?

Shorty se nasmije. Po svemu sudeći, osjećao se sasvim dobro.

— Sam si kriv, momče moj — reče tiho. — Nisi poslušao Smokyja. Hoćemo li na doručak?

Brazos razvuče lice kao da je pojeo limun. S usana mu side neki čudan zvuk. Proguta nekoliko puta i uhvati se za trbuh.

— Nipošto, Shorty. Osjećam se bijedno i ne bih mogao progutati ni zalogaja.

Zašuti i pogleda u vrata, koja su se otvorila. Uđe Doc Smoky. Bio je izvrsno raspoložen. Prijazno se nasmiješio i pogledao svoje drugove.

— Onda, junaci prerije, jeste li se naspavali? — poviče. — Čekaju nas velika djela!

Brazos pokrije uši rukama. Smoky ga sažaljivo pogleda.

— Eto, želiš održati korak s velikim momcima, a naposljetku ne možeš izdržati... ništa ne možeš podnijeti. Hajde, Brazose, ne glumi umor! Naći ćemo se kod kola za deset minuta. Dakako, od doručka ćeš odustati... tako je najbolje.

Starac se udalji.

Shorty gurne snažnog prijatelja i iskesi zube poput vjeverice koja je upravo pronašla orah.

— Dođi, veliki druže! Ne smijemo naljutiti Smokyja, jer će nas idući put ostaviti na cjedilu. Ta znaš kakav je stari momak.

Brazos negodujući pođe za njim. Kad su stigli do kola, ugledaju Smokyja na boku s bičem u ruci.

— Krećemo! — poviče Smoky i domahne debelom trgovcu, koji mu prijateljski kimne.

— Dodite opet, momci! — dovikne im trgovac. — I lijepo pozdravite šefa. Rado bih ga upoznao.

Smoky se samo nasmiješi i potjera konje.

Brazos i Shorty uzjašu i krenu za kolima. Golemi kauboj se zgrči u sedlu. Lice mu je bilo blijedo poput stijene. Viski ga je pokosio.

Kola su bila natovarena mnogim stvarima koje su na ranču bile potrebne. Smoky je u Gusholeu zaključio dobar posao.

John Morgan će sigurno biti zadovoljan.

Poslije pol sata štopotave vožnje počeli su se polako uspinjati. Konji su s mukom vukli natovarena kola.

Stigavši na vrh uspona, Smoky odahne. Nije suviše motrio okolicu, a Brazos od mučnine ni glavu nije mogao podići. Samo je Shorty zapazio stranca, koji se odjednom pojavio između stijena. Shortyjeva ruka pođe k revolveru, no odmah se odmakne kao da je oružje bilo usijano.

— Tako valja, momci! — prasnje glas Walta Ridersa. — Odmaknite ruke od oružja, inače ću vas poubijati, a to vam ne bi bilo drago.

Trojica s ranča Bull Skull stanu proklinjati, no ipak podginu ruke.

— Hej... — progunda Smoky — pa to je jedan od onih što su nas posjetili na ranču!

Walt Riders kimne.

— Baš tako, momci. Sada nemate nikakvih izgleda — okrene se Brazosu i Shortyju. — Sjašite, odbacite pojase, lezite potrbuške i stavite ruke na leđa!

Kauboji su oklijevali. Upitno pogledaju Smokyja a on samo kimne. Dobro je znao da nema ju nikakvih izgleda protiv revolveraša.

Poslije nekoliko minuta Brazos i Shorty su bili svezani. Smoky nije imao nikakve mogućnosti da se umiješa, jer ga revolveraš ni na trenutak nije ispuštao iz vida.

— Sidi, stari! — naposljetku će Riders sa smiješkom, no iz očiju mu je izbijala opasna prijetnja. Doc Smoky sije s kola.

Starac nije nosio revolver. Njegova sačmarica ostala je na kolima.

Walt Riders gurne kolt u korice.

— Pomoći ćeš mi! — reče Smokyju. — Prebacit ćemo mlađice na kola. A zatim ćemo nastaviti. Prevalit ćeš još nekoliko stotina metara, a onda ćeš skrenuti udesno. Jasno?

Smoky kimne, no u istom trenutku se baci naprijed u nadi da će iznenaditi revolveraša.

Nije uspio. Walt Riders se izmakao i udario starca šakom u glavu. Smoky zastenje i padne na koljena.

— Nadam se da ti je to dovoljno — bijesno će revolveraš. — Ako baš želiš, mogu te i premlatiti!

Doc Smoky ustane i protrlja glavu. Zlovoljni smiješak preleti mu licem.

— U redu, gospodine. Potcijenio sam vas. Očito sam prestar a da bih se mogao s vama uhvatiti ukoštac.

Walt Riders samo kimne.

Zatim odvuče Shortyja do kola i ukrcaju ga. S Brazosom su imali ozbiljnih teškoća, no konačno utovare i njega.

Walt Riders se zlobno nasmije i izvadi metke iz sačmarice.

Prevalivši nekoliko stotina metara, Smoky skrene zapregu puteljom udesno. Poslije još nekoliko stotina metara uđu u mali klanac, koji se ubrzo raširio u malu kotlinu.

— Posljednja stanica! — zareži Riders. — Tako, stari... a sa-

da mi pruži šape da ih svežem!

Revolveraš se naceri i sveže Smokyju ruke na leđima. Zatim skine oba kauboja s kola. Naloni tri druga leđima na jednu stijenu a onda im sveže i noge.

Kauboji s ranča Bull-Skull su proklinjali. Brazos se već sasvim otriježnio. Napinjao je mišiće, ali nikako nije mogao olabaviti laso.

— Uzalud... — rugao mu se revolveraš. — Mogu se okladiti u svaki iznos da se nećeš osloboditi... Tako, a sada ćete mi još jednom ispričati sve o Johnu Morganu i ranču. Želim saznati sve, momci. Sve! Jasno?

Doc Smoky je znao da će ih taj surovi čovjek samo mučiti ako ne udovolje njegovim željama. Kuhar ranča Bull-Skull izvijestio ga je o putovanju iz Kanzasa. Dakako, pri tome je uvelike pretjerivao. Iz njegovih navoda je proizlazilo da je na ranču ostalo još najmanje desetak žestokih momaka. No u tome nije bilo ni trunka istine.

Walt Riders je šutke slušao. Samo je tu i tamo postavio poneko potpitanje, a Smoky je spremno odgovarao nastojeći pokolebati momka.

— Ubrzo će zapaziti da nas nema — završi Smoky. — Morgan će odmah natjerati ljude u sedla... Pustite li nas, zaboravit ćemo sve što ste nam učinili!

Riders se nasmije kao da mu je Smoky ispričao dobru šalu. Potreše glavom.

— Zasad ništa od toga! Uskoro će stići moj šef i preuzeti stvar u svoje ruke. Dotad se morate strpjeti — revolveraš ustane. — Momci, razgledat ću ma-

lo okolicu. Rastavit ću vas i svakog privezati za drugo drvo. Budite pristojni! Ostat ću ubližini i neprestano ću vas motriti.

Prijeteći se naceri. Iz njega je izbijala tolika hladnoća da je ljudima s ranča Bull-Skull prodrila do srži kostiju. Pošto ih je privezao za stabla, Walt Riders uzme svoga konja i odjaše.

Topot kopita ubrzo utihne u daljini.

Doc Smoky počne žestoko proklinjati. Zatim zaškilji prema Brazosu na drugom stablu.

— Što je, Brazose? — dovikne mu. — Hoćeš li se već jednom osloboditi? Pokaži sada što možeš! Ta uvijek sam ti davao više jela da bi ostao pri snazi. Pokaži nam sada da si pravi bik...

Brazosovo lice pocrveni poput zrele rajčice. Na vratu mu iskoče debele žile. Pištao je poput kotlića za čaj pod tlakom... kao da će se svakog trenutka razletjeti.

Shorty i Smoky su se također trudili, ali nije bilo uspjeha.

Brazos se još naprezao. Kono-pac mu se usjekao duboko u meso. Neprestano je napinjao mišiće, ali nije uspio.

Zastao je teško dišući. Disanje mu se sporo smirivalo. Naposljetku snažni čovjek potreše glavom.

— Žao mi je, momci — dovikne — ali neću uspjeti. Prokletstvo... kako li smo samo poput slijepih ovaca uletjeli tom čovjeku u stupicu!

Doc Smoky ozbiljno kimne.

Uistinu, nitko od njih nije ni slutio da će ih taj revolveraš uhvatiti na prepad.

XI

Brazosu se užarilo lice. Disao je na mahove. Ponovo je napeo mišiće, no konopac nije popuštao. Štoviše, još mu se dublje zario u meso.

Shorty i Doc Smoky su proklinjali.

Revolveraš je otišao prije više od jednog sata, a Brazosu još nije pošlo za rukom da se oslobodi.

— Uzalud... — progunda Brazos i prokune. — Neću uspjeti. Taj momak se razumije u svoj zanat. Zar nema nikakve druge mogućnosti da nestanemo odavde?

Doc Smoky se žalosno nasmiješi.

— Već više do sata razmišljam o tome — progunda. — Očito mi u glavi nije sve u redu. Naprosto mi ništa ne pada na um. Prokletstvo... muči me neki smiješni osjećaj u predjelu želuca. Ako se ne varam, bliže nam se teški trenuci.

Tri druga nastave se šutke baviti svojim sumornim mislima.

Shorty odjednom radosno krikne. Smoky i Brazos pogledaju malog kauboja.

— Što je? — prostenje Doc Smoky. — Ta nije valjda tebi, buho, pošlo za rukom da se oslobodiš?

Shorty se nasmije, a zatim likujući podigne ruku koju je izvukao iz spona. Za nekoliko trenutaka s njega spadnu sve spona.

— Ne ovisi sve o snazi! — pobjednički će Shorty. — Onaj momak me potcijenio i nije dovoljno pritegao laso. Očito mu je u glavi još bila tvoja mjera —

nasmiješi se Brazos i klekne pokraj njega da ga oslobodi.

Brazos je to jedva mogao dočekati. Pošto je i posljednja spona spala s njega, skoči poput razdražena bizona i htjede pobrzati prema kolima. Ali napravi samo nekoliko koraka, kadli prasne hitac i metak zao-re tlom tik ispred njega.

— Stanite, mladići! Od vaše radosti neće biti ništa! — zagrmí glas Walta Ridersa. — Čini se da sam se vratio u pravom trenutku!

Brazos zastane kao skamenjen. Shorty se također ukoči. Samo Doc Smoky prokune i pogleda revolveraša, koji je stajao između grmlja. U ruci je držao kolt. Cijev je prijeteći ciljala čas Brazosa, čas Shortyja.

— Odustanite, mladići — zareži revolveraš — jer ću postati neugodan, i to vraški! A to vam ne bi bilo drago.

Brazos i Shorty se pomire sa sudbinom. Znali su da su veliku priliku promašili za nekoliko minuta.

Ubrzo su svezani ležali pokraj Doca Smokyja, koji je pogledima pokušavao ohrabriti svoje drugove. No kauboji su se unatoč tome osjećali do kraja poraženi.

Smoky pogleda revolveraša, koji se sa zanimanjem približi kolima i počne ih pretraživati. Vрати se za nekoliko minuta s bocom viskija. Prinese je ustima i potegne gutljaj.

— Eto, znao sam, momci, da će se tu naći dobra kapljica!

Ljudi s ranča Bull Skull su šutjeli. Na licima im se odražavao gnjev.

Riders zauzme mjesto na nekoliko koraka udaljenosti od

svojih zatočenih i zavalj se. S vremena na vrijeme povukao bi gutljaj iz boce.

Prođe nekoliko sati. Sunce se digne na najvišu točku. Silna žega pritisne dolinu. Tri zatočenika su proživljavala paklene muke: znojili su se a da se nisu mogli pomaknuti.

— Hej gospodine! — poviče Brazos u jednom trenutku. — Kako bi bilo kad biste nam dali gutljaj vode?!

Walt Riders odgurne šešir na zatiljak i ustane.

— Dakako, momci — promrmlja dobit ćete vodu, ta nisam nečovjek.

Napoji zatočenike.

— Mogao bih nešto skuhati — predloži Doc Smoky — i ispeći kolač. Neće mi biti teško, gospodine, gladan sam...

Riders stane razmišljati. Naposljetku kimne. — U redu, stari — pristane sumnjičavo — ali znaj da ću biti vraški neugodan pokušas li me nadmudriti!

Doc Smoky kimne. Ta ni o čemu drugome neće razmišljati!

XII

Walt Riders je opet stajao pred svojim gospodarom. Već se spustila noć. Njegova tri zatočenika još su se nalazila u maloj, skrivenoj dolini na udaljenosti od pol sata vožnje do grada.

— Nešto mi je palo na um — reče Orlando saslušavši izvještaj svog tjelohranitelja.

Riders kimne. Silno ga je zanimalo što li je njegov šef smislilo.

— Bit će to ovako: tri kauboja se vraćaju na ranč. Kola su natovarena živežnim namirnicama

i drugim potrebnim stvarima. Na ranču sigurno već željno očekuju te stvari. Kad kola uđu u dvorište ranča, svi će se okupiti oko njih.

Revolveraš kimne.

— U redu, šefe, ali u kakvoj je to vezi s vašim planom? Zar da se možda sakrijem u kolima i da se tako dovezem među ljude na ranču Bull-Skull?

— Nešto slično, Walte. Imam mnogo bolju zamisao. Kupit ćeš dinamit, i to dva-tri sanduka. Sakrit ćeš dinamit u kolima da kauboji to ne opaze. Nas dvojica ćemo slijediti kola. Kad se budu nalazila u dvorištu ranča zapucat ćemo u dinamit. Nastat će eksplozija i uništiti ljude koji će se okupiti oko kola. Kako ti se to sviđa?

Walt Riders razrogači oči. Prijeđe rukom preko glatke crne kose.

— Sjajno, gospodine! Genijalan plan! Bit će uništeni svi ljudi na ranču.

Tony Orlando se nasmiješi.

— Da, Walte, postupit ćemo upravo tako. Odjahat ćeš u malu dolinu i ponijeti dinamit. Zatim ćeš otpratiti momke nekoliko milja i pustiti ih. Dok se oni vrate do kola, sakrit ćeš dinamit. Moraš samo točno upamtiti mjesto na kojem ćeš ga sakriti. Ne smijemo sebi dopustiti nikakav promašaj.

— Sjajno, šefe! Doista izvrstan naum. Kauboji će sami odvesti na ranč smrtonosni teret.

— Podi, Walte! Samo sve pripremi! Momci će stići na ranč tek sutra pred večer. Mene ćeš pronaći ovdje. Liječnik mi mora još jednom dati ljekoviti napitak. Tada ću opet biti toliko

zdrav da neću morati propustiti to veselje.

Revolveraš se nasmije.

— Je li se Ben vratio? — zapita.

Lice Tonija Orlanda se smrači. Naposljetku potrese glavom.

— Ništa o njemu ne znam. Zapravo se već odavno morao vratiti. Nešto mu se dogodilo. Poslao sam čovjeka da to ispita.

U tom trenutku netko pokuca na vrata. Mršav čovjek štakorskog lica uđe u sobu. Ispod boka njihao mu se revolver.

— Živjeli — reče obrativši se Tonyju Orlandu. — Izvršio sam vaše naređenje. Ben Higgins je mrtav, gospodine. Nema u to nikakve sumnje. Pronašao sam njegova konja u koralu na ranču a i svjež grob.

Te riječi prasnu poput bombe. Orlando zazviždi. Lice mu problijedi.

Walt Riders se ukoči. On i Ben Higgins godinama su jahali stremen uz stremen, zajedno su prošli kroz mnoge borbe. Svoje revolvare bi uvijek iznajmili onome tko bi najviše ponudio.

Duboko uzdahne. U očima mu zasja divlja mržnja.

Tony Orlando se brzo sabere.

— U redu, Barney — reče. — Dobro si obavio posao. Daj mu sto dolara, Walte!

Barney odmah ode. Pripadao je među mnoge koji su tumarali Gusholeom i nisu preozbiljno shvaćali svoje zadatke niti su postavljali nepotrebna pitanja. A Tonyju Orlandu je baš takav čovjek bio potreban.

— Kreni, Walte — reče bezbojnim glasom. — Tek ćemo sada udariti kako valja. Pokazat ćemo Johnu Morganu da s na-

ma neće lako izići nakraj. Naprosto ne razumijem kako je uspio srediti Higginsa.

Revolveraš slegne ramenima.

— Ni ja to ne mogu shvatiti, šefe. Sigurno je Ben potcijenio Johna Morgana. Ja ga ne bih potcijenio... na vlastite oči sam vidio da tog čovjeka iz Alabame valja uzeti kao ozbiljna protivnika koji se umije boriti. Ali već ćemo mu pokazati!

Poslije tih riječi Walt Riders izide iz sobe. Nakon nekoliko trenutaka uđe u trgovinu i kupi dva sanduka dinamita. Debeli trgovac ga ništa ne zapita. Riders natovari sanduke na teretnog konja i napusti Gushole.

Noćne sjene postanu još tamnije. Revolveraš odjaše u noć.

XIII

— Ništa se tu ne može učiniti, mladići — prostenje Shorty i napne konopce.

Doc Smoky i Brazos su gundali kao dva medvjeda kojima je netko oteo posudu s medom.

— Prokletstvo! — prokune Smoky. Ispod nevremenom uštavljene kože na njegovu licu trzali su se mišići. — Sada se taj prokleti revolveraš ne izvrgava ama baš nikakvoj opasnosti. Toliko je stegnuo konopce da mi je slomio svaku kost u tijelu.

— Svrbi me nos — promrmlja Brazos. — Zaboga, ako se ne budem mogao počesati, poludjet ću. Oh... mogao bih...

Zašutio je.

Začuli su korake koji su se polako približavali. Ponadali su se, no njihove nade se odmah rasprše. Ugledali su Walta Ridersa kako se poput mačke provlači kroz šipražje.

– Hej, momci – dovikne im Riders gorovo radosno – nadam se da vam nije bilo dosadno. Oprostite, nisam mogao prije doći! Mogu li što učiniti za vas?

Revolveraš im se polako približi. Već je odavno ustanovio da se njegovi zatočenici ovaj put nisu uspjeli osloboditi spona.

– Svrbi me nos... prokletstvo! – poviče Brazos. – Zacijelo mi se neki kukac zavukao u nosnicu. Možda mrav... izjest će me... prokleta životinja!

Riders se nasmije i pride mu. Uхвати ga za nos, dobro ga stisne a onda povuče. Snažni čovjek gnjevno krikne.

Riders se odmakne od nje ga.

– Je li sada bolje? – zapita cereći se.

Brazos nekoliko puta kihne. Nos mu natekne. Po svemu sudeći, revolveraš ga je dobro natrljao.

– Poslušajte me, momci! – mirno će Walt Riders i čak se prijazno nasmiješio. – Predomislio sam se, a i moj šef. Pustit ćemo vas. Naposljetku, što da počnemo s vama? Nećete nas odvesti ni korak dalje.

Tri kauboja s ranča Bull – Skull razrogače oči. Shorty i Brazos se počnu smijuljiti. Samo se na licu Doca Smokyja ocrtala nevjerica. Nikako nije mogao povjerovati revolverašu.

– Oslobodit ću vas spona, momci. Zatim ćemo odjahati tri kilometra dalje. Tamo ću vas pustiti. Dakako, odvest ću vaše konje... tako da vam ne padne na um nikakva glupost. Uostalom, dobro će vam doći da malo protegnete noge. Ovdje ćete

pronaći sve što ste dovezli... zatim možete nastaviti put kući. Osim boce viskija ništa vam neće nedostajati, dajem vam svoju riječ! Pristajete li?

Shorty i Brazos kimnu.

Doc Smoky ostane nepovjerljiv kao i prije.

Što li sada smišlja, zapita se Smoky i sumnjičavo pogleda revolveraša.

– Nema tu nikakve stupice, nikakve varke – reče Riders. – Šef i ja smo uvidjeli da se s vama ništa ne može postići. Odjahat ćemo. Osim toga gospodin Orlando se ne osjeća najbolje. Još je u postelji. Već ćemo mi negdje pronaći dolinu poput vaše!

Riječi su mu zvučale razumno i uvjerljivo. Sumnje Doca Smokyja rastopile su se poput snijega na proljetnom suncu.

Walt Riders oslobodi svoje zatočenike. Morali su se najprije razgibati da bi mogli sigurno stati na noge. Čvrsto stegnuti konop lasa očito im je usporio kolanje krvi u žilama.

– Naprijed, mladići, ne konje! Ti ćeš, stari, jahati s malim kaubojem. Životinja onog velikog ionako je preopterećena.

Riders se nasmije i dovede svoga konja iz grmlja. Dakako, Brazos, Shorty i Smoky su još bili bez oružja.

Unatoč najsrdačnijim riječima Riders ih nije ispuštao iz vidokruga. Desna mu se šaka neprestano nalazila u blizini revolvera.

Pojašu. Već odavno je pao mrak. Vidljivost se malo poboljšala kad je mjesec počeo bacati svoje srebrnkaste zrake.

Pošto su prevalili tri kilometra, revolveraš zauzda konja.

– Ne bojte se, mladići! Samo ne bih želio da mi u posljednjem trenutku učinite što našao. Hajde... sjašite! Podite nekoliko koraka naprijed... a ja ću nestati. Bit će najbolje da zaboravite sve što se dogodilo!

Kauboji ga poslušaju. Riders povuče uzde i za nekoliko trenutaka nestane u mraku.

Brazos, Shorty i Doc Smoky odahnu. Dugo su gledali za njim. Naposljetku su znali da je kazao istinu. Nije se poslužio varkom.

Za nekoliko minuta Riders stigne do kola. Tu pusti konje s ranča Bull-Skull a zatim doveđe svog teretnog konja. Brzo prebaci ona dva sanduka dinamita na kola i sakrije ih ispod ostalih stvari.

Dobro upamti mjesto na koje je stavio dinamit. Bio je uvjeren da će prvim hicem pogoditi neki sanduk. Kola će tada odletjeti u zrak i uništiti sve oko sebe.

Revolveraš još jednom sve provjeri, a zatim odjaše u mrak.

Za otprilike sat vremena Shorty, Brazos i Smoky se približe kolima. Proklinjali su, jer je bilo teško pješati u visokim kaubojskim čizmama po neravnom tlu u noći.

Pronašavši kola sa svim stvarima, trojica s ranča Bull-Skull odahnu. Njihovi konji su pasli u blizini. Nanjušivši ljude, zanjitali su.

– Ta tko bi to kazao... – čudio se Doc Smoky. – Nisam mogao povjerovati da će održati riječ.

Brazos i Shorty kimnu. Pridu kolima i pogledaju tovar. Smoky također provjeri jesu li kola

i teret u redu. Umorno se popne na bok, nabije sačmaricu i dohvati bič.

– Krećemo, mladići! Samo nemojte kazati da ste umorni! Predlažem da prevalimo nekoliko kilometara dok još ima mjesečine. A onda ćemo malo predahnuti.

Brazos i Shorty ga poslušaju.

XIV

John Morgan završi izvještaj. Redom pogleda ljude koji su se okupili oko njega.

Tu je bila i Mary-Lou, njegova kći. Bila je privlačna na neki osobit način. Dok je otac govorio o susretu s opasnim revolverašom, uhvatila ga je za ruku.

Pokraj nje je stajao Chet Quade. U njegovim žilama bila je četvrtina indijanske krvi. Baka mu je bila kći jednog Komanča. U svojoj četrnaestoj godini pobjegao je od kuće. Već je odavno naučio sve varke a često je primio i poneku gorku pouku. Surovosti svijeta nisu mu bile nepoznate, bio je nepovjerljiv i sumnjičav, vjerovao je samo sebi.

Chet Quade bio je revolveraš koji se okušao u mnogim borbama. Nedavno je spasio život Mary-Lou i tako se pridružio ljudima na ranču Bull-Skull.

Nekoliko koraka dalje sjedio je izviđač i lovac Leroy Spade. Prijazno se nasmiješio i posegao za čašom viskija.

– Ne smiješ više ostati sam na ranču, oče – odlučno će Mary-Lou i čvršće stisne očevu ruku.

John Morgan prođe rukom kroz tamnu kosu.

— U redu, djevojko — reče. — Ovaj put je sve dobro prošlo. Zasad nas je premalo, no jednog dana ću imati dovoljno ljudi, kojima ću osigurati ugodan dom.

Vlasnik ranča Bull-Skull kimne svojoj kćeri.

Chet Quade se podrugljivo nasmiješi. Već je godinama neumorno lutao zemljom, ali unatoč svom velikom iskustvu nije mogao odgonetnuti tko je taj John Morgan i nije znao što da o njemu misli.

Mary-Lou zapazi taj smiješak. Čelo joj se nabora. Okrene se Chetu Quadeu.

— Čovjek ne smije utrošiti svoj život uludo — reče tiho. — Mora nešto izgraditi, čime će se ponositi, Chete. Već smo češće razgovarali o tome. Zašto se tako podrugljivo smiješkaš?

— Imaš pravo, Mary-Lou — reče revolveraš. — Daj mi samo vremena da sve to shvatim. Ostat ću na ranču i pričekat ću daljnji razvoj. Tada ću vidjeti je li se isplatilo.

Chet Quade kimne Johnu Morganu i napusti prostoriju. Leroy Spade pride Johnu. Njih dvojica su bili prisni prijatelji.

— Što ti je na srcu, Leroy? — zapita ga vlasnik ranča.

— Prošetat ću malo divljinom, Johne. Osim toga kola s trojicom ljudi već su odavno morala stići. Odjahat ću prema Gusholeu. Pristajiš li?

John Morgan kimne.

— Bit ću ti zahvalan, Leroy... inače bih sam odjahao. Ona tri momka mi zadaju brige. Ponesi nekoliko dolara. U najgorem slučaju ćeš ih morati iskupiti iz zatvora. Možda su opet razbili kakav salun.

John Morgan se nasmiješi. Pogleda za Mary-Lou, koja je u tom trenutku napustila sobu. Možda je naumila poći za Chetom Quadeom. John Morgan je već odavno opazio da između njih dvoje nastaje neka veza.

— Krenut ću, Johne — reče izviđač i lovac. — Imat ću otvorene oči. Istina, dobro si se pobrinuo za onog grlatog Teksašanina, ali ljudi tog soja rijetko kad odustaju. Ne mogu prihvatiti poraz, u njima plamsa silna mržnja. Ne bih kazao da je ta stvar svršena.

Morgan kimne.

— Samo nemoj prizivati nevolje, Leroy — reče. — Ovdje imamo toliko posla da se ne možemo natezati s momkom poput Orlanda. Pođi, Leroy, i pokušaj dovesti moje ljude.

Izviđač prijazno kimne Johnu Morganu. Pogled mu je bio čvrst.

Bio je to visok i žilav čovjek, gotovo nalik na Indijanca. Iz njega je zračila neka osobita srčanost. Leroy domahne Johnu Morganu a zatim napusti zgradu ranča. Ubrzo nestane u tami.

XV

Tony Orlando je već bio odjeven. Nakon nekoliko koraka po hotelskoj sobi da bi provjerio svoju snagu. Malo se pogrbio u hodu i osjećao je kucanje u ramenu kroz koje je prošlo tane Johna Morgana.

Naglo se uspravi. Zadovoljni smiješak mu povije krajičke usana. Pride stolicu i ispije nekoliko gutljaja iz čaše sa svjetlosmedom tekućinom. Bio je to ljekoviti napitak koji mu je pripremio liječnik iz Gusholea.

Kad bi ga popio, ne bi osjećao gotovo nikakav bol i povjerovao bi da je izliječio ranu.

Tony Orlando je znao da je djelovanje tog sredstva ipak ograničeno. Poslije nekog vremena neće više djelovati.

Walt Riders uđe u sobu. Ugleđavši svoga šefa na nogama, zadovoljno se nasmiješi. Kimne i pride mu.

— Drago mi je što ste opet na nogama, gospodine Orlando. Ona tri momka s ranča Bull-Skull već su na putu. Ni u što nisu posumnjali. Promatrao sam ih još neko vrijeme pošto sam se udaljio, ali nisam vidio ništa sumnjivo.

Tony Orlando kimne. Pripaše revolver i nabije stetson na plavu kovrčavu kosu. Smiješak mu preleti licem.

— Pođimo, Walte! — reče čvrstim glasom. — Sobe sam platio. Jesu li konji spremni?

Revolveraš kimne.

— Dakako, šefe. Sve se odvija kako valja. Imamo dovoljno vremena. Kola ćemo stići...

Tony Orlando se nasmije.

— Čak ćemo ih i preći i potražiti prikladno mjesto u blizini ranča. A onda ćemo pokazati kako umijemo pucati iz puške. Dva taneta bit će dovoljna da na ranču nastane pakao.

Obojica napuste hotel.

Obzor se već počeo osvjetljavati. Jutarnja sumaglica provlačila se između kuća Gusholea.

Odnekud se začulo zavijanje psa. Kroz otvoreni prozor neke kuće dopirao je dječji plač.

Walt Riders je poveo konje pred hotel. Penjući se u sedlo, Tony Orlando bolno razvuče lice.

— Ide li šefe? — zapita Walt Riders. Ako se ne osjećate dobro, sam ću odjahati na ranč i sve srediti. Uradit ću to bolje od Bena Higginsa, šefe. Možete se osloniti na mene.

Teksašanin potrese glavom.

— Već će nekako ići, Walte. Moram poći... pa makar dopузao do ranča. Želim na vlastite oči vidjeti kako će nestati John Morgan i njegovi ljudi.

Odjašu polako, korakom. Tony Orlando ustanovi da će izdržati.

Jahali su otprilike dva sata. Tada je Teksašanin morao zaustaviti konja. Lice mu se iskrivilo i posivjelo. Kapljice znoja pojavile su mu se na čelu. Obrisao ih je rukavom. Teško je disao, borio se za zrak.

Walt Riders skoči sa sedla i pomogne Orlando da sjaše. Ovaj se ispruži na tlu. Ubrzano disanje počne mu se smirivati.

— U torbi... na sedlu... — promrmlja — moj... lijek.

Revolveraš kimne. Pronađe bočicu sa smeđom tekućinom i pruži je Tonyju Orlando. Ovaj povuče dug gutljaj i opet se ispruži na tlu. Odmah je disao mnogo ujednačenije.

Walt Riders se nagne nad Orlando, raskopča mu jaknu i košulju i pregleda zavoj. Bio je uredan, krv ga nije probila.

— Sve je u redu, šefe — reče.

— Odmorite li se, moći ćete dalje. Kola s ranča nisu daleko ispred nas. Neće nam umaći, jer momci s teško natovarenim kolima sporo napreduju.

Tony Orlando kimne. Sklopljenih očiju ležao je na travi vlažnoj od rose. Riders donese pokrivač i pokrije ga. Zatim se popne na brežuljak da bi raz-

gledao okolicu. Ništa nije zapazio. Ništa nije upozoravalo na opasnost.

Zadovoljno se vrati Orlandu. Nadao se da će ubrzo moći nastaviti put.

XVI

— Kasnimo čitav dan — reče Doc Smoky i pljune.

Nabije stari kožnati šešir čvršće na glavu i pogleda Shortyja i Brozosa, koji su jahali njemu zdesna.

Napredovali su polako, svlađavali su malu uzbrdicu. Smoky je pucketao bičem konjima povrh glava. Konji su svojski vukli, no unatoč tome nisu bili nimalo brži.

— Šef će biti u brizi — reče Shorty. Zatim se okrene Brazosu, koji je šutke sjedio u sedlu i gledao pred sebe. — O čemu razmišljaš, stari bizone? Već si nekoliko sati vraški šutljiv.

Brazos ga pogleda.

— Gladan sam! — gotovo prasne. — Prokletstvo... Smoky, ne bismo li mogli još jednom stati da nešto pojedemo? Ne mogu se osloboditi sumnje da ne želiš kuhati samo zbog lijenosti!

Gusarskim licem Doca Smokyja preleti smiješak. — Ništa od toga, veliki prijatelju! Budem li sada priređivao jelo, izgubit ćemo dva-tri sata. A Shorty ti je lijepo kazao da je šef u brizi zbog nas. Možeš nekoliko sati preživjeti od svoga sala. Nećeš umrijeti od gladi!

Brazos nešto progunda i pokazuje rukom prema šipražjem obraslu brežuljku, na kojem se u tom trenutku pojavio jahač.

Smoky podigne sačmaricu. Kauboji povuku revolvere.

Jahač im se približi.

— Pa to je Leroy Spade — s olakšanjem će Smoky. — Zacijelo je krenuo u Gushole da nas potraži. Dobro je što smo naišli na njega.

Nakon nekoliko minuta Leroy Spade zauzda konja. Obradovao se što je susreo ljude s ranča.

— Zdravo mladići! — dovikne im izviđač i lovac. — Već smo bili u brizi zbog vas. John Morgan se pobojao da ste u Gusholeu napravili kakvu glupost i da ću vas morati iskupiti iz zatvora.

Doc Smoky se nasmije.

— Nismo napravili nikakvu glupost... gotovo nikakvu! Napao nas je neki grubijan i zbog toga smo izgubili čitav dan.

Smoky mu sve ispriповijeda. Leroy Spade sasluša tu priču naborana čela.

— Smiješno — reče lovac pošto je Smoky završio. — Zašto li vas je revolveraš pustio? Ne krije li se nešto iza toga?

Trojica s ranča Bull-Skull slegnu ramenima. Zatim Smoky reče:

— I mi smo o tome razmišljali. Doista ne znamo što se vrze u glavama tog revolveraša i Orlanda.

Leroy Spade je još razmišljao. Pogleda u vedro nebo. Ugodne zrake jutarnjeg sunca razasule su se po raspucanoj zemlji. Nije bilo ni daška vjetra. Krošnje stabala i grmlje bili su nepomični.

— Nastojte da što prije stignete na ranč — reče izviđač. — Ja ću odjahati u Gushole da bih se tamo ogledao. Saznat ću što je s tim revolverašem i Orlandom.

Leroy Spade se nasmiješi. Trojica s ranča Bull-Skull osjete izuzetnu smjelost koja je zračila iz tog čovjeka.

— Do viđenja, mladići! — pozdravi ih izviđač podigavši ruku i zatim polako odjaše.

— Dakle... valja se što prije domoći ranča! — reče Doc Smoky. — Tamo nas očekuju. Nadam se da smo utovarili sve što je trebalo.

Kola krenu i nestanu iza brežuljka.

XVII

— Pođimo! — reče Tony Orlando.

Prepredeni smiješak preleti mu licem. Ustane i nekoliko puta duboko udahne. Revolveraš mu priđe namjeravajući ga poduprijeti, ali Orladno uzjaše bez njegove pomoći. Nastave put prema ranču.

Orlandu je bol malo popustila. Sjedio je u sedlu uspravan poput svijeće. Lijek liječnika iz Gusholea opet je pokazao svoje blagotvorno djelovanje.

Poslije dva sata jahanja odjednom ugledaju jahača na udaljenosti od nekoliko stotina koraka. Orlanda i Ridersa su zaklanjali šipražje i krošnje stabala. Nitko ih nije mogao zapaziti.

Ujašu još dublje u grmlje i počnu promatrati nepoznatog jahača, koji projaše pokraj njih a da ih nije vidio.

— Poznaješ li tog čovjeka? — zapita Orlando i pogleda svog tjelohranitelja.

Walt Riders potrese glavom.

— Nikad ga nisam vidio — uzvрати. — Nalik je na lovca. Zacijelo jaše u Gushole da bi se

opskrbio potrepštinama i hranom.

Orlando i Riders ostanu još nekoliko trenutaka u zaklonu, a zatim nastave put.

Nešto prije podneva ugledaju kola, koja su zastala na uzvisini. Odmah prepoznaju trojicu s ranča Bull-Skull. Očito su imali neke teškoće.

Tony Orlando podigne dalekozor.

— Slomio im se kotač — reče.

— Sada će momci imati posla da stave rezervni. Mi ćemo u međuvremenu projahati pokraj njih i potražiti prikladano mjesto. Dakako, u blizini ranča...

Obidu kola u velikom luku, tako da ih momci s ranča Bull-Skull nisu opazili, a ionako su imali pune ruke posla da zamijene polomljeni kotač.

Opet prođe nekoliko sati.

Orlando je ponovo osjetio bol. Morao je sjahati. Znao je da je prerano napustio postelju, ali nikako nije mogao odustati od namjere da na vlastite oči vidi uništenje ranča Bull-Skull.

A ono što je Tony Orlando jednom odlučio, uvijek je izveo do kraja!

Bol je podnosio ni okom ne trepnuvši, savršeno mirno, poput starog Indijanca.

Opet popije gutljaj lijeka. No sada je bilo potrebno nešto više vremena da bi lijek počeo djelovati.

Nastave jahati tek poslije jednog sata. Kola s ranča Bull-Skull malo su im odmakla.

Walt Riders odjednom trgne uzde svoga konja. Poput zmije klizne sa sedla, povukavši vinčesterku iz toka.

Rančer prokune i povede se za primjerom revolveraša.

– Indijanci! – tiho će Walt Riders. – Čitav čopor! Prije ko su, na onom brežuljku. Vidite li onu skupinu stabala, gospodine Orlando?

Teksašanin pogleda kroz dalekozor. Ugleda crvenokošce, koji su u tom trenutku zauzdali svoje čupave konje i počeli pažljivo promatrati malu dolinu.

– Kiowe – reče Orlando. – S tim momcima smo se već jednom uhvatili ukoštac. Prije nekoliko dana smo ih natjerali u bijeg. Ne bih želio da sada dođe do sukoba.

Zavuku svoje konje još dublje u grmlje i dobro se sakriju.

Indijanci su se još nalazili na brežuljku koji je palilo podnevno sunce.

Orlando i Riders uoče što je privuklo pažnju Indijanaca. Bila su to kola s ranča, koja su upravo prolazila kraj jednog brežuljka na udaljenosti od nekoliko stotina metara.

Usne Tonyja Orlanda se spoje u usku crtu. Zabrinuto pogleda revolveraša.

– Vjerojatno će crvonokošci ostaviti kola na miru – reče. – Dovoljno je jedno tane da čitav moj naum padne u vodu.

– Moramo pričekati – reče Riders. – Pretpostavljam da će Kiowe propustiti kola. John Morgan se ne bi mogao udomiti u onoj dolini kad se ne bi slagao s Indijancima.

Tako je i bilo.

Kola su prolazila svojim putem. Kad su se približila Indijancima, koji su poput kipova sjedili na konjima, oni su ih propustili. Zatim Indijanci nestanu za ciglih nekoliko trenuta.

Tony Orlando i Walt Riders se pogledaju. Po svemu sudeći, to zaustavljanje je dobro došlo tekšaškom rančeru. Lice mu je poprimalo zdraviju boju.

– Pričekajmo još malo – reče Orlando. – Moramo biti posve sigurni da su crvenokošci otišli. Otkriju li nas, moj naum je propao.

Pogledaju za kolima, ali ona su već nestala iza brežuljaka.

XVIII

Promatrajući uznosite ratnike na vrhu brežuljka, Brazos puhne poput bizona.

– Nadam se da to nisu oni momci kojima si umiješao u kolač sredstvo za čišćenje – prostenje Shorty okrenuvši se Smokyju.

Lice Doca Smokyja također je bilo vrlo ozbiljno. Brže potjera konje. Pošto su Indijanci otišli, trojica s ranča Bull–Skull odahnu.

– Još dobar sat – reče Shorty i podrugljivo pogleda Smokyja. – Pogledaj našeg prijatelja, Smoky! Nije li smršavio posljednjih nekoliko sati? Zar se možda varam?

Smoky se nasmije.

– Skinuo je nekoliko kilograma – reče ozbiljna lica. – Obrazi su mu upali. Zabrinut sam za njega. Možda neće preživjeti do ranča.

Brazos nehotice prijede rukom preko punog obraza i pri tome mu se iz grla otme neko rezanje što je podsjećalo na rezanje vuka kojemu je netko ne pazeći nagazio na rep. Smoky i Shorty se stanu smijati.

Brazos je netremice gledao pred sebe. Svoje drugove nije udostojio nijednim pogledom.

Prođe još jedan sat.

U neko doba stignu u Dolinu plave trave. Sada su već mogli vidjeti zgradu ranča.

Shortyju se otme likujući poklik.

— Ubrzo ćemo stići. John Morgan i drugi će se radovati stvarčicama koje smo dovezli. Razrogačit će oči...

Kola sa smrtonosnim tere-
tom koji se sastojao od dva san-
duka dinamita približavala su
se ranču.

Dva će taneta biti dovoljnja
da stvore pakao.

XIX

Silazeći s konja Tony Or-
lando zastenje poput nadstrijeljene
životinje. Uhvati se za bolnu ra-
nu na ramenu. Lice mu posivi
poput pepela.

Walt Riders mu pruži lijek.
Orlando ga iskapi i odbaci boči-
cu među stijene, tako da se raz-
bila uz zveckanje krhotina.

Sada više nisu bili daleko od
ranča. Prikrali su se poput Indi-
janca željnih plijena. Ležali su
u nekoj udobini u tlu, skriveni
šipražjem i niskim stablima.
Orlando se leđima naslonio na
deblo. Očito je proživljavao te-
ške trenutke, no znao je da će
se bol ubrzo smiriti.

Revolveraš se u međuvreme-
nu provuče kroz grmlje, držeći
u ruci vinčesterku. Nakon ne-
koliko trenutaka podigne je u
položaj za gađanje.

Dvorište ranča Bull-Skull do-
bro je vidio. Opazio je dva čov-
jeka i ženu, koji su stajali ispred
zgrade i promatrali oblak pra-
šine koji su uzvitlala kola.

Walt Riders prepozna Johna
Morgana. Namjesti pušku tako

da ga je imao na mušici, ali od-
makne prst s obarača. Tony Or-
lando sigurno ne bi odobrio ta-
kav postupak.

Teksaški rančer želio je suro-
viju osvetu. Želio je te ljude i
zgradu ranča dići u zrak. Htio
se osvetiti za svoj poraz na taj
podmukli i đavolski način.

Revolveraš se vrati šefu. Ovaj
ga upitno pogleda.

— Već sam naciljao Johna
Morgana nasmije se revolveraš.

— Pokraj njega je još neki čov-
jek i neka žena. Da pričekamo
dolazak kola ili da se posluži-
mo kratkim postupkom? Walt
Riders pljesne po kundaku vin-
česterke i upitno pogleda šefa.

— Želim vidjeti eksploziju —
prostenje Tony Orlando. Osloni
se o svoju pušku i s mukom
ustane. — Želim da oni pasji si-
novi na sjajan način otputuju u
nebo. Onda ću se bolje osjećati.
Okladio bih se da više neću
osjećati bol.

Tony Orlando se pokuša na-
smiješiti, no taj se pokušaj pre-
tvori u grimasu. Otpuza za
svojim tjelohraniteljem, koji se
provukao kroz grmlje i legao
pod malu uzvisinu.

Oči kralja stoke iz Teksasa
zasjaju od mržnje. Prepoznao je
Johna Morgana. Prisjetio se
svoga poraza u borbi revolveri-
ma i to ga je zapeklo.

Tonyja Orlando dotad nitko
nije pobijedio u borbi! A onom
čovjeku prijeko, u dvorištu ran-
ča, to je pošlo za rukom i zbog
toga mora umrijeti. Tony Or-
lando se želio osvetiti i dao je
maha svojim niskim nagonima.

Kola su se sada nalazila oko
dvjesto koraka daleko od ranča.
Orlando je vidio oba jahača i
starca na boku kola. Sva trojica

su počela mahati. Ono troje u dvorištu ranča domahivalo im je...

Nisu ni slutili da je smrt već ispružila prema njima svoje pandže.

Kola su se približavala... a s njima uništenje!

XX

— Zašto veslaš rukama kao da ćeš se utopiti, Smoky? — zapita Brazos.

— Zaveži tu prokletu gubicu! — vikne starac. — Mašem našem šefu. Sada se više ne mora brinuti... sada zna da je sve u redu.

Shorty se nasmije.

— Ne smiješ mu to uzeti za zlo, Smoky. Kad je Brazos gladan, uvijek je nesnosan. Noćas bismo morali pojačati stražu pokraj stada. Koliko poznajem tog bizona, ukrast će neko govedo i pojesti ga tamo među brežuljcima. Sigurno je to već nekoliko puta učinio... prije nekog vremena pronašao sam govedu kožu.

Brazos gurne Shortyju stisnutu šaku pod nos.

— Pomiriši, mali! — progundala. — Miriše na groblje, je li? Dajem ti riječ da ću te zabiti u tlo kažeš li još samo jedno slovo!

Shorty se nehotice sagne, ali naposljetku ipak pljune na šaku koja je bila velika gotovo poput dječje glave.

— Miriše vraški loše — procijedi kroz zube. — Da to golemo dijete nije posljednji put opralo ruke prije nekoliko dana, šaka ne bi tako strašno zaudarala...

Shorty nije stigao doreći misao. Trzajem je odmahnuo gla-

vu u stranu, no Brazosova šaka ga je unatoč tome okrnula po uhu.

Shorty potjera konja i pojaše ispred kola proklinjući.

— Svladajte se, momci! — dovikne im Doc Smoky. — Ta nećete mi valjda na posljednjim metrima praviti teškoće! Dosad ste se ipak razumno vladali. Što će šef misliti o vama budete li se neprestano svađali?

Brazos se nasmijulji a zatim se nasmijulji i Shorty. Kauboji su bili prisni prijatelji i gotovo nerazdvojni. Već su godinama jahali zajedno.

Doc Smoky još jednom potjera umorne konje. Pri tome poput iskusnog vozača poštanske kočije zafijuka bičem konjima povrh glava.

— Hoiii... povucite, kljusadi nijedna! — poviče. — Samo me nemojte osramotiti! Zar ne njušite da ste nadomak staji? Pokrenite se, puževi nijedni! Začas ćemo biti kod kuće!

Kao da su razumjeli svaku riječ, konji povuku. Kola zaštroptaju brže.

Bili su još pedesetak metara udaljeni od zgrade ranča. John Morgan, Chet Quade i Mary-Lou dolazili su im u susret.

John Morgan je bio sretan što vidi svoje ljude zdrave i čitave. Po dubokim brazdama što su ih kotači ostavljali su sobom on zaključi da su njegovi momci dobro obavili posao u Gusholeu. Očito se nisu vratili praznih ruku.

Shorty i Brazos stignu u tom trenutku do male skupine koja ih je čekala. Kauboji skoče sa sedala.

Kola se približe. Zaustave se tik ispred zgrade ranča.

– Onda... je li sve u redu? – zapita John Morgan. – Gdje ste tako dugo? Nadam se da imate razumnu ispriku!

Shorty i Brazos kimnu. Zatim mali kauboj pokaže na Doca Smokyja, koji se smijuljio na boku kola.

– Smoky će vam sve ispričati, šefe. Bilo je nevolja s onim Orlandom i njegovim revolverašem.

Morgan se trgne. Chet Quade se polako približi. Odmjeri oba kauboja.

– Jeste li dovezli sve što smo naručili? – zapita Mary-Lou. I tkaninu za haljinu?

Brazos kimne nekoliko puta.

– Dakako, lijepa gospođice, ništa nismo zaboravili! U haljini ćete izgledati poput princeze.

Poslije tih riječi skine stetson i nakloni se poput španjolskog plemića.

Shorty se s mukom suzdrži od smijeha, jer je njegov prijatelj u tom trenutku gledao i više nego smiješno.

Morgan i Quade se nasmiješe.

Polako otkoračaju do kola, koja je Doc Smoky zaustavio ispred zgrade ranča.

Smrtonosni teret stigao je na ranč...

XXI

Blijedim licem Tonyja Orlanda preleti đavolski smiješak. Ruke mu se još čvršće stegnu oko vinčesterke.

Walt Riders je čučao pokraj Orlanda. I on je bio silno napet. Oko usana mu se urezao surov smiješak. Polako podigne cijev puške. – Još pedeset metara, šefe – promrmlja revolveraš.

– Jedan sanduk s dinamitom je točno iznad prednjih kotača, a drugi iznad stražnjih. Gađate li malo iznad kotača, ne možete promašiti.

Tony Orlando zadovoljno kimne.

– Dobro, Walte. Siguran sam da će sve biti u redu. Najvažniji su na okupu... djevojka je sigurno kći Johna Morgana a onaj čovjek je vjerojatno predradnik.

Prođe nekoliko minuta.

Orlando i Riders promatrali su kauboje, koji su u međuvremenu sjahali i počeli razgovarati s Morganom. Kola su ušla u dvorište ranča.

Uzvitlana prašina polako se slijevala.

– Grom i pakao! – prokune Walt Riders. – Stari je zaustavio kola upravo iza kupa ogrijevnog drva. Moram se pomaknuti nekoliko metara u stranu da bi mi kola bila u liniji gađanja.

Tony Orlando zagunda. Sa svoga mjesta je vidio stražnji kotač. Nacilja iznad njega.

Đavolski se naceri.

Na trenutak zaboravi bol u ramenu, koja je bila sve žešća. Opazi kako mu dršću ruke.

Spusti cijev puške i pogleda revolveraša, koji se upravo izvukao iz one udubine u tlu i ušao u travu visoku do bokova.

Sekunde su protjecale.

Tony Orlando ponovo pogleda kola, oko kojih su se sada okupili svi s ranča.

Bio je to pravi trenutak!

Kralj stoke iz Teksasa napeto pogleda revolveraša. Još je bio u travi i tražio pogodno mjesto.

Opet je proteklo nekoliko trenutaka.

Ako se muškarci i djevojka udalje od kola, cijeli naum Tonyja Orlanda će pasti u vodu.

Ruke Teksašanina još jače zadržite. Zastenje a usne mu se počnu trzati.

Walt Riders zastane i spusti se u ležeći položaj. Podigne cijev vinčesterke preko trulog debela koje je ležalo u travi. Pogleda Tonyja Orlanda.

Sve je bilo jasno... razumjeli su se bez riječi.

Privuku puške k ramenu.

Dva hica bit će dovoljna da ranč nestane u plamenom paklu.

XXII

— Vraška je to priča — reče Doc Smoky. — Momak nas je valjano priklještio. Prava je sreća što nas je na kraju pustio — Smoky odgurne šešir na zatiljak. Prepredene mu oči zasjaju. — Poslije ću vam sve ispričati opširnije, šefe — doda i zapita se zašto li se John Morgan i Chet Quade smijulje. — Zacijelo mi ne vjerujete, šefe. No istina je sve što sam vam kazao. Dođuše ponekad pretjerujem... ali Brazos i Shorty su mi svjedoci. Sve se dogodilo upravo tako i nikako drugačije.

Kauboji kimnu u znak potvrde.

— U redu — dubokim će glasom John Morgan. — Onda ćemo istovariti stvari koje ste dovezli iz Gusholea. A zatim nam možeš skuhati dobar ručak, Smoky. Izgladnjeli smo. Tvoja su nam ukusna jela nedostajala.

Starac kimne. Okrene se Shortyju i Brazosu.

— Eto, čuli ste, mladići! I još

mi ne vjerujete da sam kuhao za guvernera!

— Nešto nije u redu, gospodine Morgane — javi se Chet Quade promuklim glasom. — Tamo se upravo nešto pokrenulo. Dakako, to može biti i životinja. Moramo odmah u zaklon! Ovdje smo kao na pladnju za darove!

Ljudi se trgnu.

— Taj mi Orlando nikako ne ide iz glave — nastavi Quade i ruka mu pođe k revolveru.

— U kuću, Mary-Lou! — reče John Morgan.

Bio je to čovjek brzih odluka. Upozorenje Cheta Quadea ga je očito uplašilo.

U tom trenutku zagrmi vinčesterka sa oko sto metara udaljenosti. Tane pogodi kotač kola i odbije se uz zvižduk.

— U kuću! — poviče Morgan.

Pet ljudi potrči za Mary-Lou, koja je odmah poslušala oca. Opet odjeknu hici. Netko je očito gađao kola. Ljudi su trčali poput zečeva.

U tom trenutku se iz kola podigne stup plamena. Kola se razlete uz silan prasak. Tlak zraka obori ljude kao što tornado obara stabla.

Kao da se srušio cijeli svijet?

Neki teški predmet pogodi Johna Morgana u glavu. On padne na tlo. Tlak zraka odbaci Shortyja i Brazosa na zid kuće. Oni izgube svijest.

Doc Smoky nije znao što se s njim dogada. Nekoliko metara letio je zrakom, a onda utonuo u tamu.

Samo je Mary-Lou uspjela ući u kuću, no i nju zahvati val tlaka. Dio zgrade se sruši.

S ranča se dizao stup dima. Kola su bila uništena, robe više nije bilo.

Dva sanduka dinamita učinila su svoje. Iz srušenog korala razbježali su se konji.

No što je sa Chetnom Quadeom?

Nekadašnji revolveraš odmah je reagirao. Bacio se za korito za napajanje stoke. Premda se i ono srušilo, ipak ga je zaštitio od krhotina koje su letjele u svim smjerovima.

Samo Chet Quade nije izgubio svijest, jedino mu je korito palo na noge i pritisnulo ih.

Quadeovo lice bilo je crno od barutnog dima. Posvuda je osjećao bol. Zastenjao je i prešao rukom preko očiju.

Prašina i prijavština su ga napol zasljepile. Teško je disao, borio se za zrak. Naposljetku izvukao noge ispod korita.

Od hlača su mu preostale samo krpe a ni koža nije ostala posve čitava.

No sada je bio slobodan, čak je i vidio sve oko sebe. Pogleda mjesto događaja i zapazi kako četiri čovjeka nepomično leže na tlu.

Zgrada ranča se urušila.

Po cijelom dvorištu bilo je ostataka kola i robe. Drveni ostaci su se pušili. Na mjestu na kojem su se nalazila kola sada je bilo udubljenje.

Strijelci iz zasjede više nisu pucali.

Chet Quade pomisli na Mary-Lou, koju nije vidio. Učini mu se kao da mu neka hladna ruka čupa srce iz prsa.

Što je s djevojkom? Obuzme ga strah. Strah zbog osobe kakvu još nije upoznao.

Chet Quade oprezno otpuže u stranu i napusti zaklon iza drvenog korita.

U tom trenutku ponovo prasn timer. Morate su to biti dalekometne puške, jer je tanad velikom snagom zaorala tlo tik ispred bivšeg revolveraša.

Quade se morao vratiti u zaklon. Momci su još ovdje zaključio je, i žele nas dokrajčiti.

Pomisli na paklenski naum protivnika. Dinamit, zaključio je, ti prokleti psi podmetnuli su dinamit u kola a onda su zapucali u sanduke. Da nisam predosjetio opasnost i da nisam na nju upozorio svi bismo zaglavili.

Chet Quade zastenje.

Možda sam jedini koji je preživio, pomisli promuklo. Mary-Lou još nije vidio, a ostala četvorica su nepomično ležala.

Zar su poginuli, pitao se Chet Quade.

Oči mu se stisnu u uske proreze. Opet promijeni položaj. Sa oko sto metara udaljenosti zaslja plamičak na grlu puščane cijevi. Vruće olovo prode tako blizu njegove glave da je osjetio njegovu toplinu.

Quade opet legne u prašinu. Ona četvorica nisu se ni pomakla. U idućih nekoliko minuta mora se nešto dogoditi, pomisli Chet Quade, inače je sve izgubljeno.

XXIII

Tonyju Orlandu ispadne vinčesterka iz ruku. Osjeti kako mu nešto muklo udara u glavi. Rana ga zaboli kao da mu je netko u nju ulio rastaljeno olovo.

S isušenih mu se usana otme promuklo stenjanje. Pogleda

Walta Ridersa, koji je još pucao prema ranču.

Uspjelo je! Ta se misao neprestano vrzla u glavi Teksašani-na. Dobro samo opskrbili olovom one pasje sinove, dinamitom smo ih otpremili u pakao!

Samo kad me bol ne bi tako mučila! Postaje sve žešća... Izvrgao sam se, čini se, prevelikim naprezanjima!

Walt Riders prekine vatru pogleda šefa, koji mu umorno domahne. Revolveraš dopuže do njega ne ispuštajući iz vida dvorište ranča.

Znao je da tamo, iza drvenog pojila, leži jedan čovjek.

— Odvedi me, Walte — prostenje Orlando — a onda se možeš vratiti i dokrajčiti momka.

Revolveraš kimne.

Tony Orlando otpuže natraške, udaljujući se sve više od mjesta groznog događaja. Riders ga je slijedio poput nečujne sjene. Neprestano je pogledavao prema ranču.

Zatim revolveraš preuzme vodstvo.

Ubrzo je ranč ostao dovoljno daleko za njihovim leđima da su mogli brže napredovati. Poslije nekoliko minuta stignu do konja.

Riders pomogne Orlando da uzjaše.

— Poći ću s vama — reče odlučno. — Mogu se poslije vratiti i pregledati ruševine. Za nekoliko sati ću dokrajčiti onoga što je preživio naš napad.

Tony Orlando kimne. Lice mu se grčilo od silne boli. Dlanom opipa zavoj.

Revolveraš se ujede za donju usnu a zatim posegne u džep

jakne i izvuče bočicu s nekom žućkastosmeđom tekućinom.

Orlando se trgne. Gotovo pohlepno posegne za bočicom, izvadi čep i otpije gutljaj.

— Odakle ti moj čudotvori lijek? — zapita i nekoliko puta zadovoljno uzdahne. — Sada više ne moraš sa mnom. Stići ću u Gushole. Sredi onoga tamo!

Walt Riders se naceri i kimne. Prijede rukom preko suncem opaljena lica.

— Liječnik mi je kazao da ponesem bočicu za svaki slučaj... No moram vam reći da taj lijek, uzmete li preveliku količinu, može štetiti srcu i krvotoku. Istina, ne znam mnogo o tim stvarima, ali morate biti oprezni, šefe.

Tony Orlando se nasmiješi. Odmah osjeti kako bol popušta. Za nekoliko trenutaka će se izvrsno osjećati.

No svejedno će odjahati u Gushole. Čak i ako bol sasvim nestane! Unatoč svemu teksaški rančer je osjećao silan umor.

Revolveraš pogleda za svojim gospodarom, koji polako odjaše i ubrzo nestane iza skupine stabala. Topot kopita utihne.

Walt Riders čvršće stegne pušku. Proviri između stabala i pogleda napol srušeni ranč.

Polako se pokrene.

Sada mora ranču Bull-Skull zadati smrtni udarac.

XXIV

Chet Quade je vidio oba čovjeka koja su se na udaljenosti od sto metara provlačila kroz grmlje.

Bivši revolveraš polako ustane. Gurne kolt u korice. S tolike

udaljenosti ništa ne bi postigao takvim oružjem.

Čvrsto odluči da će slijediti oba napadača, no ipak se najprije morao pobrinuti za ljude koji su još nepomično ležati na tlu.

Pomisli na Mary-Lou. Potrči i stigne do otvora vrata, iza kojeg je bilo mračno. Zatim oprezno uđe. Spoticao se o ruševine.

Ugleda Mary-Lou kako leži na podu.

Quade se nagne nad nju i malo joj podigne glavu. Zapazi kako joj se prsa nadimaju i spuštaju. Odahne s olakšanjem. Otkrije i veliku kvrgu na glavi Mary-Lou. Nježno je pljusne po bljedim obrazima, skine svoju jaknu, savije je i stavi pod njezinu glavu.

Zatim požuri napolje.

Priđe Johnu Morganu, koji je nepomično ležao licem na tlu. Na lijevoj mu je sljepoočici bila rana, koju je očito napravio kakav kamen ili komad drva.

Osim te rane vlasnik ranča Bull-Skull nije imao drugih ozljeda.

Chet Quade okrene Morgana na leđa, prinese uho njegovim prsima i sav sretan zaključuje da mu srce kuca.

John Morgan je ipak preživio.

Tada Quade požuri Shortyju i Brazosu. Golemi kauboj je napol pokopao malog Shortyja pod sobom. Oba kauboja su također bila bez svijesti. No izuzevši nekoliko kvrga i ogrebotina, nisu bili ozbiljnije ozlijeđeni.

Quadeu odlane. Ustane i ogleda se.

Tek tada zapazi Doca Smokyja. Starac se u tom trenutku po-

krene. Ustane, teško dišući. Ispuhne zrak poput stare lokomotive i ispljune prljavštinu koja mu je dospjela u usta.

— Zaboga... — prostenje teturajući amo-tamo. — Pa što se zapravo dogodilo? Odjednom me obuzeo osjećaj da sam ptica i da letim.

Ne razumijevajući ništa, Doc Smoky pogleda Cheta Quadea. Ovaj se morao nasmijati.

— To je trebalo da bude tvoj put u pakao, Smoky — reče Quade. — Od tvojih dobrih starih kola nije preostalo baš ništa. Netko ih je digao u zrak u očitoj namjeri da taj dinamični pakao proguta i nas.

Smoky othrama nekoliko koraka. Zatim dohvati svoj stari kožnati šešir i pritisne ga na prsa kao da u ruci drži kakvu dragocjenost.

Tužno pogleda Cheta Quadea.

— Sigurno nas je onaj revolveraš povukao za nos! — reče. — Kako se samo uspio nezapaženo prikrasti kolima? Podmetnuo je dinamit, a ja, ludak, odvezao sam ga na ranč!

— Prestani jadikovati! — reče Chet Quade. — Pobrini se radije za svoje prijatelje, jer Shorty i Brazos nisu u najboljem stanju. Osim toga pribavi kakvu pucaljku... čini mi se da su momci još u blizini. Odustat će tek kad nas sve vide mrtve na tlu!

Glas Cheta Quadea bio je promukao. Prigušivao ga je i laki vjetar koji se spustio s dalekih obronaka i malo ublažio dnevnu žegu.

Quade se vrati Johnu Morganu. Tijelo mu se u tom trenutku počelo trzati. Bivši revolveraš

se nagne nad njega, a vlasnik ranča Bull-Skull otvori oči.

John Morgan je nekoliko časaka promatrao dvorište a da ništa nije mogao shvatiti. Zatim mu se vrati pamćenje. Naglo ustane, no pri tome tiho jaukne.

Opipa lijevu ruku, koja je po svemu sudeći bila slomljena.

— Je li tko poginuo? — zapita John Morgan. — Gdje je Mary-Lou?

Strah mu je izbijao iz glasa, strah da je netko od njegovih ljudi zaglavio u toj nevolji.

— Svi smo u neku ruku dobro, gospodine Morgane — nasmiješi se Chet Quade želeći ga umiriti. — Možete li se kretati? Moramo svi u kuću... bolje rečeno, u ovu ruševinu! Unutra ćemo biti zaklonjeni. Mislim da nije sve svršeno. Pogledat ću ima li još koga u blizini.

John Morgan se s mukom pokrene. Pogleda Doca Smokyja, koji je upravo uzeo na ruke Shortyja i odnio ga u kuću poput djeteta.

Brazos također ustane. Obje ruke se uhvatio za glavu i poput medvjeda glavinjao za Smokyjem. Pri tome je neprestano gundao.

John Morgan i Chet Quade se nagnu nad Mary-Lou. Kvruga na djevojčinoj glavi se povećala.

Chet Quade kimne vlasniku ranča.

— Pogledat ću okolicu. Momci će sigurno doći da vide što su postigli. Ne znaju oni za milost... sve bi nas najradije poslali u vječna lovišta. Ne želim se izložiti nikakvoj opasnosti.

John Morgan kimne, a zatim

se opet posveti svojoj kćeri. Lice mu se iskrivi od boli.

Quade iziđe.

Oprezno proviri iza jedinog preostalog ugla zgrade ranča.

Nikoga nije vidio.

Nikoga nije mogao zapaziti ni na mjestu s kojeg su bili upućeni oni hici iz zasjede.

Chet Quade se odšulja dalje. Nadao se da će naići barem na jednog razbojnika.

XXV

Na svoje iznenađenje Walt Riders je morao ustanoviti da je izgubio previše vremena.

Ljudi koji su ležali na dvorištu ranča naprosto su nestali. Zacijelo ih je onaj jedini preživjeli odnio u kuću ili pak nisu poginuli...

Riders se zguri iza grma. Neka grančica ga pošaklja po licu. Promatrao je mjesto uništenja poput tigra spremnog na skok.

Revolveraš se spusti na tlo i otpuže dalje.

U srušenoj zgradi se nitko nije micao. Nekoliko drvenih greda još se pušilo.

Walt Riders pogleda mjesto na kojem je eksplodirao dinamit i zadovoljno se nasmije. Na svakom koraku je nailazio na potvrdu svog zaključka da taj pakao nije mogao preživjeti nitko osim onoga koji se bacio u zaklon, za korito za napajanje stoke.

No nešto ga je ipak tjeralo dalje. Šuljao se vrlo oprežno, ni u jednom trenutku nije potcijenio situaciju.

Bila bi to kobna greška...

Stigne do urušene zgrade ranča. Zastane i počne osluški-vati.

Na licu mu se odrazi silno iznenađenje, jer je kroz otvor nekadašnjih vrata začuo glasove.

Riders čvršće stegne vinčesterku a desnicom povuče kolt. Približavao se nečujno... oči su mu sijevale.

Iz pogleda mu je izbijala nemilosrdnost koja bi svakome utjerala strah u kosti.

Walt Riders pride otvoru vrata.

Prestane disati i zaviri unutra. Oči mu se polako naviknu na polumrak. Prepozna tri kauboj a i Johna Morgana, koji se nagnuo nad svoju kćer.

Dakle svi su preživjeli, zaključio revolveraš. Plan Tonyja Orlanda nije bio stopostotno siguran, kao što su mislili.

Walt Riders se zlovoljno naceri. Pojavi se na otvoru vrata. Njegova sjena padne na Morgana, koji u prvom trenutku nije reagirao misleći da je ušao Chet Quade.

A onda vlasnik ranča podigne pogled.

Gledao je ravno u otvor cijevi revolvera velikog kalibra.

Lice Johna Morgana prolijeđi. On ustane, teško dišući. Slomljena ljevica mu se spustila niz bok kao da je oduzeta.

Razrogačenih očiju je gledao u revolveraša, koji se zlovoljno cerio. Nije ispuštao iz vida ni trojicu kauboj a, koji su također iznenađeno gledali u njega.

Nitko se nije usudio posegnuti za oružjem.

Brazos zastane poput ranjenog medvjeda. Docu Smokyju od silnog straha padne šešir na pod. Samo se Shorty još ledima oslanjao o zid... čini se da još

nije mogao shvatiti što se događa.

— Sada je vaša sreća zauvijek pokopana — procijedi Walt Riders kroz zube. Desnu ruku s koltom gurnuo je naprijed. — Napolje! Hajde redom! I ne pravite gluposti, jer će mi se inače zgrčiti kažiprst...

John Morgan se uspravi. Polako pođe revolverašu, koji se odmakne u stranu da bi ga pro-pustio.

Brazos i Smoky pođu za njim. Između sebe su vodili Shortyja, koji se još nije pribrao od iznenađenja.

— Tamo, prijeko! — zapovjedi Walt Riders pošto su svi napustili urušenu zgradu ranča.

Oko krajičaka Ridersovih usana opet se pojavio onaj surovi smiješak.

Morgan je grozničavo tražio izlaz iz situacije. Pouzdano je znao da je revolveraš došao da ih ubije. Naum s dinamitom u kolima nije uspio kako su razbojници očekivali.

Walt Riders će ih sada dokrajčiti...

Cetiri čovjeka stajala su u redu. Samo John Morgan i Brazos bili su naoružani. Doc Smoky ionako nije nosio revolver a Shortyju je oružje ispalo iz korica.

Revolveraš podigne cijev svog oružja.

XXVI

Chet Quade pronade tragove kopita. Slijedio ih je nekoliko stotina koraka. Ustanovi da se jedan jahač vratio u smjeru ranča Bull-Skull.

Cheta Quadea obuzme strah.

Odmah pomisli na ljude koji su ostali u razorenoj zgradi ranča. Potrči i ubrzo se približi ranču.

Zatim bivši revolveraš zastane, gotovo se skameni. Stigao je prekasno. Napol stisnutih vjeda pogleda dvorište ranča. Zapazi stranca kako Johnu Morganu i trojici kauboja prijeti revolverom.

Ruševine ranča su pružale dobar zaklon Chetu Quadeu. Ali nije smio izazvati nikakav šum, da ga ubojica ne bi čuo.

Uspio se prikrasti uništenoj zgradi. Srce mu je žestoko udaralo.

Ujede se za donju usnu. Sada očito sve ovisi o djeliću sekunde. Chet Quade propuže između greda koje su ležale uokolo.

Naposljetku je imao slobodnu liniju gađanja, no ipak je postojala opasnost da pogodi nekoga od svojih ljudi. U tom trenutku ga zapazi John Morgan. Na licu mu se odrazi nada. Tijelo mu se malo uspravi.

Walt Riders je bio desetak koraka daleko od Cheta Quadea. Još se podrugljivo smješкао, likovao je. Osjećao se gospodarom situacije.

Chet Quade nagazi na grančicu, koja se slomi uz prasak.

Walt Riders je bio upozoren!

Napol se okrene i prepozna zgurenu priliku Cheta Quadea, koji nije pucao iz straha da ne bi pogodio nekoga od svojih.

Riders se baci naprijed poput pantere, priljubi se uz Johna Morgana i prije nego što je vlasnik ranča Bull-Skull mogao reagirati, gurne mu revolversku cijev u vrat.

Morgana obuzme silan gnjev. Oči mu se razrogače, a tijelo zadrhti kao da ga muči groznica.

Ghet Quade je još stajao na svom mjestu držeći na mušici revolveraša. No sada je već znao da mu neće poći za rukom da oslobodi ljude s ranča.

Proigrao je priliku. Porazila ga je suha grančica, na koju je slučajno nagazio.

— Odbaci oružje! — vikne Walt Riders. — Odbaci ga ili ću tvom šefu prosvirati mozak!

Chet Quade je krzmao. Naposljetku kimne. Pomiri se s gorkom sudbinom i ispusti oružje.

Sada je sve svršeno, pomisli žilavi čovjek. Protivnik sada ima sve adute u rukama...

XXVII

Prasak na ranču Bull-Skull se čuo daleko. Jeka se razlegla i po planinama.

Leroy Spade zauzda konja. Nekoliko je trenutaka osluškivao, a zatim trgne konja i potjera ga. Tjerao ga je kao da ga goni sto đavola.

Na ranču se dogodilo nešto strašno, neprestano je mislio. Prasak je bio tako snažan kao da je netko digao u zrak tovar dinamita.

Leroy Spade je izvlačio iz svojga konja i posljednje snage... nemilice ga je tjerao kilometar za kolometrom, no još je bio daleko od ranča Bull-Skull.

Izviđač je neprestano podbadao konja. Životinja je jurila divljinom Kolorada kao da mora pobijediti u kakvoj trci.

Prođe pol sata.

Izviđač je bio udaljen još nekoliko kilometara od Doline plave trave. Odjednom ugleda jahača koji je umorno sjedio u

sedlu. Stranac će projahati pokraj njega na udaljenosti od stotinjak koraka.

Premda je bio u vremenskom tjesnacu, izviđač zauzda konja iz jednog gustog grma.

Leroy Spade pogleda jahača. Odjednom se dosjeti da taj čovjek mora biti Tony Orladno. Toliko se podudarao s opisom koji mu je dao John Morgan da se u to nije moglo sumnjati.

Zašto li taj momak prolazi ovuda, zapita se Spade. Nije li možda u vezi s onom eksplozijom?

Leroy Spade ostane u zaklonu. Propusti Teksašanina, koji se grčio u sedlu, a lice mu se iskrivilo od boli što ga je očito mučila.

Izviđač pričekao još nekoliko trenutaka, a zatim nastavi svojim putem.

Pretpostavljao je da se na ranču dogodilo nešto strašno i da je Johnu Morganu prijeko potrebna njegova pomoć.

Taj Tony Orlando mu neće umaći. Pronaći će ga, pa makar u potrazi za njim morao obići po svijeta.

XXVIII

Walt Riders se prezirno nasmije.

— Dođi samo, prijatelju! — procijedi kroz zube. — Pridruži se ostalima! Bit će mi pravo zadovoljstvo da vas poubijam sve redom...

Chet Quade polako pride. Pogleda Johna Morgana, kojemu je Walt Riders još prijetio revolverom uperenim u glavu.

John Morgan na trenutak zatvori oči. Bilo mu je jasno da su sada proigrane sve mogućnosti.

Walt Riders ustukne i uperi oružje u Quadea. U tom trenutku se pokrene Shorty, od kojega se to najmanje moglo očekivati.

Shorty se pokušao baciti razbojniku u noge, ali nije uspio. Pao je na tlo korak ispred Ridersa.

U prvom trenutku svi su pomislili da će Riders nesmiljeno zapucati, no revolveraš se samo vrištavo nasmijao i uzmaknuo za korak.

— Doista hrabro, mali! — naruga se Shortyju. — Brzo ustani, skraćeni dive! Shorty ustane. Lice mu je bilo crveno poput rajčice. Bez riječi se svrsta u red ljudi koji su uznemireno promatrali njegov pokušaj.

Chet Quade je također namjeravao staviti sve na kocku, ali je opazio da ga revolveraš ni na trenutak ne ispušta iz vida.

Brazos zagunda poput medvjeda. Golemi prsni koš se nadi-mao i spuštao. Istupi korak naprijed.

Smrskat ću ti sve kosti u tijelu! — zareži Brazos. Ako me želiš zadržati, morat ćeš ispucati sve metke iz revolvera!

Napravi još jedan korak.

Walt Riders opali. Tane prozviziđi tik iznad Brazosove glave, jer se on u tom trenutku malo pognuo. Vruće mu olovo ostavi krvavi trag na lubanji. Div krikne, a zatim padne kao da mu se izmaklo tlo pod nogama.

U tom trenutku se Quade baci naprijed. Pažnja Walta Ridersa je popustila samo na trenutak, jer se morao usredotočiti na Brazosa.

Chet Quade zamalo uspije. Gotovo sruši revolveraša. Odgurnuo mu je ruku s revolvera.

rom u stranu. Revolveraš ispali još jedan hitac, no tane odluta prema nebu.

Walt Riders tada udari Quadea drškom revolvera po glavi. Chat Quade se sruši kao da ga je ošinuo grom.

Morgan posegne za revolverom. Ugrabio je zgodu. A taj Morgan bio je vraški brz...

Premda Walt Riders nije izgubio pregled nad situacijom i odmah je uperio oružje u vlasnika ranča Bull-Skull, John Morgan je ipak zapucao prvi.

Njegovo tane prođe razbojniku kroz prsa.

Walt Riders unatoč tome uspije ispaliti metak... i pogodi rančera.

Morgan padne.

Riders je nekoliko trenutaka stajao kao skamenjen. Lice mu je problijedjelo. Uz najveći napor držao je revolver u ruci. A onda se ruka s revolverom počne polako spuštati. Drhtaj mu prođe tijelom. Krv mu natopi košulju.

Revolveraš otetura natraške nekoliko koraka. Revolver mu ispadne iz ruke. Zatim Riders padne na kbljena. Morgan ga je predobro pogodio. Revolveraševe oči se razrogače, ukoče se... ubojica izdahne prije nego što mu je lice dodirnulo tlo.

Shorty i Doc Smoky, koji su se htjeli baciti na Ridersa, zastanu u pol koraka.

Smoky je preklinjao, a Shorty kleknuo pokraj Brazosa i s radošću ustanovio da mu je druga oborilo tane koje ga je samo okrznilo.

Smoky se nagne nad Johna Morgana, koji je krvario iz lijevog ramena. Starac odmah ustanovi da John Morgan neće

umrijeti od te rane. Chet Quade ustane stenjući. Rukom je opipavao bolno mjesto na glavi. Bilo mu je potrebno nekoliko trenutaka da bi mogao bistro razmišljati.

Gledao je u mrtvog revolveraša. Čim je vidio da je John Morgan ranjen, znao je da je on ustrijelio zlikovca.

Sada je sve bilo svršeno. Razbojnik je bio poražen.

Mary-Lou istetura iz zgrade. Lice joj je još bilo blijedo. Chet Quade joj požuri u susret. Privuče k sebi djevojku, koja mu se bacila u zagrljaj.

Nekoliko trenutaka ostanu čvrsto zagrljeni... sve dok im se nisu počeli približavati koraci. Doc Smoky se bučno nakašlje.

— Moći ćete se poslije grliti koliko vas je volja — reče Smoky — a sada se radije pobrinite za ranjene. Ne mislite li tako?

Chet Quade se prepredeno nasmiješi.

Dakako, imaš pravo, stara kuhačo, koja varaš želuce! Pobrinimo se za ranjene! — približi se Smokyju i tiho doda: — Moraš me ipak razumjeti, stari momče! Ova lijepa djevojka nikada mi nije tako spremno pala u zagrljaj.

Mary-Lou pocrveni na te riječi. Gnjevno pogleda Quadea, koji samo slegne ramenima i pođe za starcem.

Zajedno priđu Johnu Morganu i Brazosu. Ranjenici su ubrzo bili zbrinuti.

Chet Quade i Shorty pođu da bi ustanovili štetu i spasili što se još moglo spasiti.

XXIX

Tony Orlando je likovao. Vjerovao je da je ranč Bull-Skull

sada njegov. Ta misao mu je pomogla da lakše podnese bol koja se opet pojačala.

Već je odavno ostavio za sobom prekrasnu Dolinu plave trave u dubokom uvjerenju da će odsad pripadati njemu.

Nije previše motrio po okolini. Stoga se uvelike iznenadio ugledavši pred sobom dva jahača.

Kiowe!

Indijanci su zauzdali konje i promatrali bijelca, koji je tako snažno trgnuo konja da se ovaj propeo i zbacio jahača sa sedla.

Indijanski ratnici nisu se ni pomakli. U rukama nisu imali oružje. Ništa nije upozoravalo na njihovo neprijateljstvo prema Tonyju Orlando.

No Teksašanin je krivo procijenio situaciju ili ga je njegova beskrajna zloća navela da postupi na najgori način.

Tony Orlando povuče revolver. Zapuca s boka, premda su ga Indijanci pokretima ruku pokušali odvratiti od toga.

Crvenokošci nisu imali nikakvih izgleda. Pali su na tlo kao da ih je pogodila golema šaka nekog nevidljivog diva.

Tony Orlando opet zapuca u Indijance, koji su sada nepomično ležali na tlu.

Naposljetku prestane pucati. Lice mu se iskrivi. Popne se na sedlo i odjaše i ne osvrnuvši se.

Pokazao sam crvenim đavolima, pomisli. Morao sam im uliti strah, jer bi mi se inače popeli na glavu. A kad preuzmem Dolinu plave trave, gonit ću Indijance kao začeve.

Tony Orlando nabije revolver.

Poslije nekoliko stotina metara uspori konja. Rana na rame-

nu ga je opet žešće boljela. Teško je disao.

Zatim ugleda Indijance... dvadesetak Kiowa, koji su se pojavili na brežuljku i presjekli mu put.

Orlando zauzda konja.

Pogleda na sve strane i na svoj užas ustanovi da se i iza njega pojavilo desetak ratnika. Orlando ugleda prolaz između dva brežuljka. Potjera konja punim trkom u tom smjeru. Osvrne i ustanovi da ga Indijanci slijede veoma sporo.

Šutke su jahali za čovjekom koji je nesmiljeno ubio dva pripadnika njihova plemena.

Tony Orlando postane jasno zašto Kiowe ne žure. U onom prolazu između brežuljaka također se pojavilo desetak Kiowa.

Obruč oko Tonyja Orlando bio je zatvoren.

Plavokosi Teksašanin osjeti kako se u njemu strah diže u valovima. Zaboravi bol što ga je mučila. Sada je bio zaokupljen samo Indijancima, koji su mu se približavali sa svih strana.

Poput kipova su sjedili na žilavim konjima. Obnažena koža gornjeg dijela tijela sjala im se kao da je natrljana uljem. Njihovi šareni ukrasi lepršali su na povjetarcu.

Tony Orlando nigdje nije mogao otkriti prolaz kroz koji bi pobjegao iz obruča što se stegao oko njega.

Kaplje znoja slijevale su se niz obraze tog bezobzirnog čovjeka koji nikada u životu nikoga nije poštedio. Strah mu ureže duboke brazde na čelu.

Povuče vinčesterku iz toka.

Indijanci su se već odavna unutar dometa puške. Još su

šutke jahali prema ubojici iz Teksasa.

Tony Orlando privuče pušku ramenu... ruke su mu silno drhtale.

Ispali hitac... i promaši.

Svi su Indijanci sjahali. Oko Orlanda su samo klizile prilike koje su se naprosto stopile s tlom i prirodom.

Čovjeku koji se nalazio u smrtnoj stupici nije se više pružao nijedan cilj. Znoj mu zađe u oči i napol ga zaslijepi.

Indijanski konji su poskakivali. Prašina se uzvitlala pod njihovim kopitima. Tony Orlando, koji je kao skamenjen sjedio u sedlu, čuo je kako njište. Oči su mu uzalud lutale za ciljem. Strah je u njemu postajao sve žešći, prelazio je u užas. Srce mu je divlje udaralo.

Orlando surovo podbode konja. Životinja zarže i pojuri na indijanske konje, koji su zatvorili onaj prolaz između brežuljaka.

Orlando još nije vidio nijednog Indijanca. Kao da ih je zemlja progutala! Nigdje se nije vidjelo nijedno pero.

Tony Orlando se ponada spasu. Još žešće potjera konja, no s mukom se održavao u sedlu.

Samo dvadesetak koraka dijelilo ga je od indijanskih konja, koji su se u tom trenutku raspršili kao na zapovijed.

A Indijanci se odjednom pojavu...

Pojave se sa svih strana... otprilike trideset ratnika pođe na Tonyja Orlanda.

Bezobzirni kralj pašnjaka krikne i htjede podići vinčesterku da zapuca na Indijance. No to mu nije pošlo za rukom. Indijanci ga zaspu kišom strelica.

Konja i gospodara pogodi nekoliko strelica.

Istina, Teksašanin je još uspio ispaliti metak, ali on je odlutao nekamo među stijene. Na smrt pogođen konj sruši se pod jahačem.

Orlando sleti sa sedla i padne na tlo. Strelice koje su mu se zabole u tijelo slome se.

Tony Orlando ustane. Grozni strah nadvlada boli koje su mu zadavale strelice. Otetura nekoliko koraka. Rane na tijelu su mu krvarile i natapale odjeću krvlju.

Orlando povuče revolver...

Nekoliko puta zaokruži oružjem i pokuša naciljati Indijance, koji su ga opet ukliještili sa svih strana.

Ratnici ponovo odapnu strelice.

Prije nego što je Orlando uspio ispaliti metak iz kolta, pogodi ga još desetak strelica. Nekoliko trenutaka stajao je kao skamenjen. Otvorio je usta kao da izvikuje neki nečujni krik u pomoć. Revolver mu ispadne iz ruke, nad kojom više nije imao vlasti.

Zatim Tony Orlando otetura još nekoliko koraka, a onda padne na lice i izdahne uz grčevito trzanje tijela.

Indijanci šutke pogledaju mrtvog čovjeka koji je hladnokrvno ustrijelio njihova dva suptlemenika i izazvao pakao na ranču bijelca u Dolini plave trave.

Snažni Indijanac s tri pera u kosi istupi iz kruga. Bio je to Big Nose, poglavica Kiowa. Polako se približi mrtvacu i okrene ga na leđa. Poglavičino lice bilo je nepomično, samo mu je iz očiju zračio čudan izraz.

Big Nose podigne ruku.

Indijanci dovedu konja i polože mrtvaca preko sedla. Big Nose kimne i pođe svom konju. Uzjaše. Ratnici se povedu za njegovim primjerom. Skupina zatim krene.

XXX

Leroy Spade je još jahao prema ranču. Dakako, nije ni slutio da je ona teška drama tamo ipak sretno završena.

Kad je ugledao ruševine koje su preostale od zgrade ranča, zaprepašteno je zauzdao konja. Problijedio je a srce mu je snažno zakucalo.

Grlo mu se steglo. Stigao je prekasno. Tako je barem pomislio u tom trenutku.

Polako pojaše dalje. Strah i zabrinutost odražavali su mu se na licu. U očima mu se pojavio umor.

Lovac naposljetku s olakšanjem odahne. Ugleda dva čovjeka među ruševinama. Učini mu se da je prepoznao Cheta Quadea.

Potjera konja.

Ljudi u dvorištu ranča se okrenu u smjeru iz kojeg su čuli topot kopita. Prepoznavši izviđača, Chet Quade gurne revolver u korice.

Spade skoči sa sedla i zbunjeno se ogleda.

Sada je ranč vidio izbliza. Šteta mu se činila veća nego što je mogao pretpostaviti promatrajući ranč izdaleka. Krzmajući, počne se približavati drugovima.

Upitno pogleda Cheta Quadea i Shortyja.

— Svi smo živi — reče Chet Quade i time odgovori na pre-

šutno pitanje koje je mučilo Leroya Spadea. — Na kolima se nalazio dinamit. Razbojnici su zapucali u smrtonosni teret i zamalo nas nisu sve ubili. Od zgrade ranča je preostalo ovo. No zgradu ćemo popraviti. Koliko poznajem Johna Morgana, za nekoliko tjedana sve će opet biti kao što je i bilo.

Leroy odahne s olakšanjem.

Tek sada osjeti kako mu je napetost popustila. Posljednje minute jahanja gotovo su posve iscrpile tog žilavog čovjeka.

Spade kimne i razvuče usne u umorni smiješak. Pokaže napol razorenu zgradu ranča i upita:

— Gdje je John?

— On i Brazos leže unutra. Ranjeni su, no preživjet će. Mary-Lou se brine o njima. Dođi, Spade!

Izviđač je ubrzo stajao pred Johnom Morganom. Zamišljeno je promatrao prijatelja. Vlasnik ranča Bull-Skull imao je zavoj preko ramena. Uz slomljenu ruku mu je bila učvršćena daska.

Brazos je sjedio u blizini. Glava mu je bila povezana.

— Opet je sve dobro svršilo — reče John Morgan. — Poslužila nas je sreća. Tony Orlando nas je pokušao uništiti na đavolski način. Zamalo nije uspio.

Mary-Lou pride Spadeu.

— Potreban mu je mir — šapne. — Pođite sa mnom. Chet će vam sve ispričati.

Tako je i bilo. Leroy Spade je sve saznao. Kad je zatim izvijestio da je vidio Tonyja Orlando, oči Cheta Quadea se suze.

— Potražit ću tog pasjeg sina! — reče gnjevno. — Neće više nijednom čovjeku donijeti krv,

smrt i suze! Kunem se u to svi-
me što mi je sveto!

Nekoliko trenutaka su poti-
šteno šutjeli. Leroy Spade polo-
ži ruku mladiću na rame. Glas
mu je zvučao gotovo očinski.

— Razumijem te, Chete. Ra-
zumijem te vrlo dobro i moram
odobriti tvoje riječi. No ipak bih
te upozorio na nešto. Mržnja
čovjeka može samo unesrećiti.
Misli na to!

Chet Quade kimne i htjede
poći do korala, u kojemu je
ostalo još nekoliko konja. Osta-
le su se životinje razbiježale po
dolini kad je grunula eksplozi-
ja.

— Pričekaj, Chete! — dovikne
mu u tom trenutku Shorty i po-
kaže prema brežuljcima, na ko-
jima se pojavila velika skupina
jahača.

— Indijanci — reče Leroy
Spade. — Sigurno su to Kiowe.
Zacijelo su i oni čuli eksploziju,
pa dolaze da vide što se dogodi-
lo.

Indijanci su se polako pribli-
žavali.

Doc Smoky, koji se tek sada
pridružio svojim drugovima,
uznemireno je motrio jahače.
Potišteno je pogledao Shortyja.

Po svemu sudeći, ni mali kau-
boj se nije osjećao osobito do-
bro u vlastitoj koži.

Indijanci se približe i u veli-
kom polukrugu zauzdaju konje
pred ljudima s ranča.

Big Nose pojaše nekoliko ko-
raka naprijed. Zatim pogleda
mjesto na kojem je eksplodirao
dinamit.

Chet Quade, Shorty i Leroy
Spade pođu u susret poglavici
Kiowa. Pokažu mu otvorene
dlanove u znak miroljubivih
namjera. Poglavica kimne.

— Želio bih porazgovarati s
vašim poglavicom Johnom
Morganom — reče grlenim gla-
som.

Chet Quade odgovori:

— John Morgan je ranjen. Ali
svi smo ostali živi.

U poglavičinim očima na tre-
nutak nešto zasja, no lice mu
ostane nepomično.

John Morgan se pojavi na
vratima napol srušene zgrade.
Mary-Lou ga je podupirala s
jedne strane, no njegovi koraci
su još bili nesigurni.

Big Nose i John Morgan se
pozdrave.

— Zašto si došao, Big Nose?
— zapita vlasnik ranča Bull-
Skull. — Želiš li pogledati štetu?

Big Nose potrese glavom a
zatim duboko uzdahne.

— Htio sam ti ponuditi svoju
pomoć, Johne Morgane — reče
ozbiljno. — Susjedi smo i među-
sobni smo dužnici. Nisam li ka-
zao istinu?

John Morgan kimne.

— Imaš pravo — reče tiho. —
Drago mi je što si došao. Kad bi
to bilo potrebno, i ja bih prite-
kao u pomoć tebi i tvojim ratni-
cima.

Big Nose kimne, a zatim po-
digne ruku. Dva Indijanca mu
prikažu. Između sebe su vodili
konja preko kojega je bilo polo-
ženo mrtvo tijelo.

— Tony Orlando! — reče
John Morgan gledajući tijelo
Teksašanina. — Skrivio je svu
našu nesreću. On i njegovi ljudi
su nas htjeli ubiti, uništiti ranč
i preuzeti dolinu.

Poglavica Kiowa ponovo kim-
ne.

— To blijedo lice bilo je gore
od čegrtuše, ubilo je dva moja
ratnika premda se prema nje-

mu nisu neprijateljski vladali. Osim toga znam što je počinio ovdje, na ranču! Moji su me ratnici obavijestili o svemu. Ipak, stigli smo prekasno i nismo mogli spriječiti zlo. Zbog toga smo ti donijeli ovog mrtvaca, Johne Morgane.

Poglavica Kiowa pogleda redom ljude s ranča Bull-Skull. Na Docu Smokyju mu se pogled zadrži nešto duže.

Starac s prepredenim licem gusara se skutri, tako da je bio nekoliko centimetara niži. Odahne s olakšanjem tek pošto se poglavica okrenuo i prijahao svojim ljudima.

Skupina ratnika krene. Za njima ostane samo oblak prašine, koji se ubrzo slegne.

XXXI

Prođu tri dana. Ljudi s ranča Bull-Skull radili su naveliko. Čak je i Brazos sudjelovao, premda ga je žestoko boljela glava.

John Morgan se vrlo brzo oporavljao. O njemu se brinuo Leroy Spade, koji se dobro razumio u liječenje rana i prijeloma.

Chet Quade je radio s Brazosom, Shortyjem i Docom Smokyjem. U blizini je paslo stado od pedesetak goveda.

— Je li sve jasno, mladići? — zapita Chet Quade. — Stado ćete odvesti u Gushole i tamo nabaviti kola i sve stvari koje su nam potrebne na ranču.

Doc Smoky mu dobaci:

— Štedi riječi, Chete! Sve smo dobro razumjeli... više nećemo dovesti dinamit. Nitko nam ga neće moći podmetnuti, okladio bih se u vlastitu glavu!

Brazos i Shorty kimnu. Chet Quade se zadovoljno nasmiješi.

— Onda krenite! I neka vam ne padne na um da zakasnite cijeli dan! Zaboravite noćni život Gusholea... Roba nam je prijeko potrebna!

Brazos i Shorty se kiselo nasmiješe, no ipak kimnu u znak potvrde.

— Ta nije nam to posljednji put da odlazimo u grad. Požurit ćemo, Chete. Svečano ti obećavamo...

— Onda nestanite, mladići — nasmije se Quade. — Ta neću vam valjda još nekoliko puta reći da krenete.

Tri čovjeka uzjašu. Zapucketaju bičevima i zavitlaju lasima. Potjeraju stado prema Gusholeu.

Sati su promicali.

Ubrzo su stigli u planinsku divljinu Kolorada. Shorty se odjednom počne meškoljiti u sedlu. Nešto ga je zacijelo uplašilo.

I lice golemog Brazosa problijedi.

Samo Doc Smoky još nije zapazio skupinu Indijanaca koja se odjednom pojavila iz šipražja. Starac je slijedio bika koji se pokušao izdvojiti iz stada. Naposljetku Smokyju pođe za rukom da pritjera životinju.

— Hej, mladići! — dovikne Doc Smoky kreštavim glasom. — Ta što je? Ja ću... — glas ga odjednom iznevjeri, prijeđe u neki piskavi ton. — Zaboga... — zavapi Smoky.

Gledao je u poglavicu Kiowa, koji im polako prijaše i zauzda konja nekoliko metara ispred njih.

Nekoliko trenutaka je vlada-
la grobna tišina. Pogled indi-
janskog poglavice počivao je na
kuharu, koji je postajao sve na-
petiji. Njegovi drugovi su blije-
da lica sjedili u sedlima.

— Ispeći će nam noge u živoj
vatri... — prostenje Smoky.

— Skalpirat će nas — ustvrdi
Brazos, počevši se po gustoj
kosi.

Big Nose odjednom podigne
ruku.

— Hau, Smoky! — reče. — Do-
bro je što sam naišao na tebe,
jer si prije nekoliko dana meni
i mojim ratnicima dao slab li-
jek.

Na Smokyjevu licu su se trza-
li mišići. Upitno je gledao po-
glavicu Kiowa, no već je odavno
znao da ovome ne može ponu-
diti nikakvu izmišljotinu.

— Ratnici i ja se nismo dobro
osjećali pošto smo pojeli one
tvoje okrugle slatke kolače —
Big Nose stavi ruku na trbuh i
razvuče lice u kiseli smiješak.
Zatim posegne iza sebe i dohva-
ti tri kolača. Izgledali su loše,
prije su pobuđivali gađenje ne-
go apetit. Pruži ih Docu Smoky-
ju. — Svaki od vas će pojesti po
jedan kolač u znak da nam ni-
ste namjerno učinili nikakvo
zlo. Ratnici i ja ćemo onda za-
boraviti što ste nam učinili. Ne
pojedete li...

Posljednje riječi su zvučale
poput prijetnje.

Smoky pogleda kolače i osjeti
kako ga nešto steže u grlu. Za-
tim pogleda drugove kao da od
njih traži pomoć, no Brazos i
Shorty samo slegnu ramenima.

Smoky nije imao izbora. Za-
pazi kako je nešto zasjalo u po-
glavičnim očima kad je uzeo

kolače i podijelio ih s Brazosom
i Shortyjem.

— Jedite! — zapovjedi pogla-
vica Kiowa.

Trojica s ranča Bull-Skull su
krzmala, no naposljetku uvide
da im ne preostaje drugo nego
da se pokore poglavičinoj volji.
Zagrizu.

Brazos je prvi progutao ko-
lač. Shorty se gušio a Smoky je
imao mnogo muke da bi neka-
ko progutao taj nesretni kolač.

Naposljetku je svaki pojeo
svoj kolač.

Big Nose se nasmiješi. Prije
nego što će okrenuti konja i
vratiti se svojim ratnicima, reče
trojici s ranča Bull-Skull: —
Mnogo sreće!

Smijući se, vrati se ratnicima
i nestane za nekoliko trenutaka
u gustom šipražju.

Doc Smoky pogleda drugove.

— Samo nemojte ništa kazati
— reče zlovoljno. — Dobro smo
prošli, mladići. Taj crveni kralj
nam je zamijesio grdnu kašu...
ali ne brinite se! Poslije tolikog
vremena ono sredstvo za čišće-
nje sigurno neće djelovati, jam-
čim...

Smoky odjednom razrogači
oči, a zatim se objema rukama
uhvati za trbuh koji se počeo
javljati čudnim šumovima.

— Pa tako brzo... ipak ne mo-
že! — poviče i skoči sa sedla. —
Do vraga, sada ću...

Smoky nestane za grmljem.
Nedugo zatim potrči i Shorty.

Brazos je još sjedio u sedlu i
po svemu sudeći osluškivao ne-
ke zvukove u sebi.

— Ti su Indijanci sigurno još
nešto umiješali u kolač — reče
Brazos. — Ne znam što vam
je... osjećam se posve dobro po-
slije tog kolača, mogao bih po-

jesti još nekoliko komada a da...

Brazos zašuti.

Nekoliko trenutaka je sjedio u sedlu kao skamenjen, nije se usudio ni da se pomakne. Zatim

polako sjaše, pazeći da ne bi učinio neki neoprezan pokret.

— Prokletstvo... gotovo! —
progunda snažni Brazos.

Drugovi mu ne odgovore.

K R A J

Ernest Haycox:

UMRIJETI DOSTOJNO ČOVJEKA

Zim Buhl je govorio:

— Ja? Ja sam samo jedva čujna jeka prošlih vremena i korak kojega se odjek gubi u daljini. Da sam umro prije dvadesetak godina, upamtili bi me kao Velikog Zima. Tad su se moje riječi nadaleko čule, a danas nitko ne vjeruje, kad ugleda ovu krhotinu koju je od mene napravilo vrijeme, u to da sam mogao biti čovjek koji je svladao Dan Springerovu bandu ondje pokraj Remsenova korala.

Yuba Gann, džepova prepunih neutrošena novca, očiju već zamućenih od alkohola, udari dlanom po točioniku da je sve odjeknulo i viknu: — Dodi, Zim, i posluži se mojim novcem prije nego što ga porazdijelim na sve strane! Gospodo, okružite me! Prezirem samoga sebe kad pijem sâm...

— Posljednja zrnca prašine koja su zaostala s nebrojenih lutanja — mudrovao je stari Zim — vjetar je otpuhao s mojih čizama prije mnogo godina.

— Vjerujem ti, Zim — upade mu

Yuba u riječ s razumijevanjem. — Ali, hoćeš li ikad spoznati da vrijeme ide neprestano samo naprijed poput smrdljiva stada goveda. Popij još jedno piće i zaboravi ono što je nekad bilo.

Zim Buhl odmaknuo se od točionika, a u blijedim očima zasja mu neprikrivena ljutnja.

— Hvala ti, ali neću piti. Ne želim biti toliko neuljudan i oduzimati ti vrijeme ili zlorabiti tvoju samilost.

Dok je izlazio iz saluna, još je ostavljao dojam čovjeka koji je sačuvao stanovitu čvrstinu i snagu. Mlin vremena povio je i usukao starčevo tijelo, ali nije mogao sasvim izbrisati obrise nekad širokih ramena i samopouzdanost koja je izbijala iz njegova vladanja. Stisnute usne uokvirene dugačkim opuštenim brkovima odavale su odlučnost. Među nagomilanim zgradama Trail Towna zrak je treperio na vrućini, a podignuta prašina dugo je ostajala lebdjeti u zraku. Ipak, starac je s naporom stigao do gradske staje u kojoj je, na temelju služ-

benikova dopuštenja, stanovao i spavao na sjeniku, pa je sjeo na klupu pred ulazom i polaganim kretnjama počeo brisati oznojeno čelo i zatiljak.

— Kad tijelo počne propadati — mrmljao je gurajući drhtavim prstima duhan u glavu lule — duh mu mora priskočiti u pomoć i odrezati ga od vlastite prošlosti, od onoga što je nekad bio. Sjećanje je pakao.

Jahač iziđe iz užarene pustinje i neprestano podbadajući sivkasta konja krenu prema gradskoj staji. Bio je mršav i visok, dugačkih štrkljastih nogu. Lijeno se njihao naprijed — natrag. Došavši pred Zima kruto se okrenu u sedlu i lijeno kliznu na tlo, a hladan bljesak zadovoljstva preleti mu preplanulim licem. Ispusti uzde i smjesta posegnu za duhanskom vrećicom. Pošto je savio i pripalio cigaretu, čučnu i kaza tihim ravnodušnim glasom: .

— A sad ćemo imati kratak sat zemljopisa.

Zim se podignu s klupe i čučnu pokraj došljaka. Pomno je promatrao što mladić crta kažiprstom u prašini.

— Ovdje je moj ranč, zapadno od njega proteže se lanac brežuljaka... taaako!... a ovo je ravnica s njegove druge strane. Potok Chicken Foot teče ravnicom prema sjeveru, otprilike ovim smjerom. Tako je to sad. Ali, Zime, nekad je tekao drugim koritom. Kojim?

— To je bilo tako davno — odgovori starac — da sam potpuno zaboravio, Thorpe. Uostalom, otkud si tako uvjeren da je potok prije tekao drugim smjerom?

— Našao sam trag korita koje je nekad možda bilo njegovo — reče Thorpe Paisley.

— Mda — promrmlja Zim sklopjenih očiju, a čelo mu se naglo nabrta. — Hm, to je bilo iste godine kad su me izabrali za šerifa, 1882. Chicken Foot tekao je tada otprilike tri stotine metara od obronka brežuljaka, a onda je bujica usjekla novo korito.

Thorpe namignu.

— Pazi sad! Stara karta ranča koja je nacrtana 1879. godine, za očeva života, utvrđuje da naša zapadna granica prolazi obalom tog potoka. Kad je Chicken Foot počeo teći bliže padini, odrezao je više od pola četvornog kilometra obiteljskog vlasništva. Bio sam dijete i o tomu nisam ništa znao.

— Dakle, znači da ti pripada veći dio obronka nego što si dosad mislio.

Paisley lijnim potezima dlanom prebrisa ctrež na tlu.

— Morganovi se koriste zemljom koja je zapravo moja!

Čim je spomenuto to prezime, Zimove usne se opustiše i on se zamisli. Poslije poduže stanke izusti kratko:

— Ogradit ćeš to zemljište?

Paisley podignu glavu.

— A što bi ti učinio da si na momu mjestu, Zim?

— Morganovi su u srodstvu s momcima starog Springera — smireno odgovori starac. — I to vrlo bliskom. Drugo koljeno.

— To je početak još jednog crteža.

— Taj crtež počeli su crtati drugi ljudi prije tvog rođenja — napomene Zim. — Tvoj otac nikad nije prigruo glavu ni pred kime. Springero vi su ga mazili i borili se protiv njega. Dobro, nitko od njih nije više živ, ali Morganovi pripadaju istoj vrsti ljudi. Preziru tebe i tvoju obitelj.

— Zbog toga sam uvijek i gledao isključivo vlastiti posao — reče Paisley. — Rodio sam se i odrastao u pravomu ratnom stanju i mnoge noći išao sam u krevet sa zvukom pušanih pucnjeva koji su mi bružali u ušima. Znam da se otac nikomu nije poklonio. I jednoga je dana umro. Na dnu provalije. Tako završavaju borci poput njega.

— Neki govore da je to učinio Morgan — mirno dometnu Zim. Paisley se zagleda u njega.

— Pokušavaš me nagovoriti da naposljetku povedem rat s njima?

— Dobro, što onda predlažeš u vezi s tim zemljištem?

— Ne znam — poluglasno prizna

Thorpe i još jednom nervozno prebriše dlanom crtariju. Uspravio se i dugačkim koracima prišao drvenom stajskom zidu. Kad se naslonio i opet pogledao sugovornika, na njegovu licu više nije bilo ni traga prvotne smirenosti. — Ne želim biti običan ubojica!

Zim se zagleda nekamo u daljinu, proučavajući izbljedadjele slike iz davnine koje su mu iskrsavale pred očima.

— Tvoj otac jahao je sa mnom u ratu protiv tih nitkova i uvijek sam se osjećao siguran i moćan kad je on bio uz mene. Nikad se nije gnjavio mudrovanjima, ali u svakom je trenutku točno znao što treba učiniti. Govorio je tiho ali uvjerljivo, živio je kao pravi muškarac i sačuvao čistu savjest.

— I umro u tridesetoj godini — dopuni gorko Thorpe — zato što su ga takozvani prijatelji uvukli u sukob koji su oni sami trebali razriješiti. Da nije bilo toga i danas bi bio živ.

— Kakve sad to veze ima? — upita starac. — Otišao je časno s ovoga svijeta, a uspomena na nj nikad neće izbljediti. Neki su ljudi rođeni zato da obavljaju teške poslove. Tvom se ocu posrećilo da bude jedan od takvih i on je to znao. Što znači još dvadesetak godina života kad je to uglavnom klizanje nizbrdo?

— Imaš bistru glavu, Zim. Pamćenje te izvrsno služi...

— Nije ništa bolje ni gore nego što je bilo uvijek. Isto mislim, isto osjećam. — Uto mu se u glasu pojavi buntovan prizvuk. — Do bijesa, bijedno je kad se čovjek polagano isušuje! Ostavi oca na miru. Imao je smrt dostojnu čovjeka.

Paisley strese glavom i uspravi se. Mir vrućeg dana naruši iznenađan topot konja i petorica konjanika protutnjaše glavnom gradskom ulicom takvom hitnjom i neobuzdanošću da je umah sve iščezlo u neprozirnim oblacima prašine. Zim Buhl vrati se na klupu, a Thorpeovo lice bilo je posve bezizražajno. Peto-

rica pridošlica stadoše pred salunom. Svi su bili niska rasta ali mišićavi i nabijeni snagom, a vladanje im je bilo upadljivo nestrpljivo i nervozno. Nalikovali su jedan na drugog i zacijelo su bili braća. Jedan se okrenu i izazovno zagleda u Paisleyja. Svjetlucave oči, crne poput najtamnijeg opsidijana, bile su mu usađene uza sam korijen nosa, a u njima je bljeskalo osvetničko raspoloženje koje je govorilo razgovjetnije od bilo kakvih riječi. Potom sva petorica nestadoše u salunu.

— Ako sam uopće sposoban prepoznati mržnju i provociranje — reče poluglasno Zim — onda bih ga i da sam slijep bio sad pročitao na odurnom licu Veeja Morgana.

— Još jedan blefer — prihvati Paisley razgovor. — Ljudi vjeruju da je snažan i on se iz petnih žila trudi da se vlada u skladu s time.

— Ne potcjenjuj ga, Thorpe! Ni njega ni njegovu braću. Ja...

U tom trenutku Morganovi se opet pojave na trijemu i zaustaviše se kao da se nešto dogovaraju. Vee je okrenuo leđa dvojici ljudi pokraj staje i obijesno kresnuo šibicom o salunski zid. Govorio je upadljivo glasno da bi ga se moglo čuti duž cijele ulice, a njegov je glas bio pun poruge i nadmenosti.

— Momci, u gradu se u ovom trenutku nalazi i veliki stočar s Chicken Foot Creeka!

— Misliš na snažnog čovjeka koji se plaši i samoga sebe, Vee?

— Kako si samo pogodio? Da, taj veliki, tihi momak pun darovitosti...

— Kakve sad darovitosti, Vee?

— Osobite vrsti darovitosti koja se sastoji u tomu da se izbjegava igra otvorenim kartama! — Vee Morgan uskoči u sedlo, čvrsto zasjednu i pritegnu uzde, a zlobne oči ce i dalje su izazovno strijeljale prema Thorpeu Paisleyju. Braća se povedoše za njegovim primjerom, potjeraše konje i u pomamnu trku napustiše grad dok je sunce bliještalo na metalu njihova oružja. Zim se

namršti i pogleda prijatelja koji je bez riječi nepomično stajao na svom mjestu.

— Sve mi se čini, Thorpe, da ćeš tu ogradu morati postaviti ako ni zbog čega drugoga a ono zbog načela.

— To je dječja igra, da je samo to posrijedi — mrmorio je mladić penjajući se u sedlo. Sa sedla dopuni: — Zime, metak nije odgovor ni na jedno pitanje.

— Morganovi su isto ono što su prije bili Springerovi — opominjao je Zim. — Nikad se nije čulo da su se pošteno borili. Zapamti da je i tvoj otac usmrćen s leđa!

Paisley slegnu ramenima i podbode konja, krenuvši istim smjerom kojim su prije nekoliko trenutaka odjahali Morganovi. Starac ga je promatrao dok se polako udaljavao.

— Tako, čini se, mora biti — promrmlja sebi u bradu. — Njih petorica, a na drugoj strani on sam.

Sunce je bilo u zenitu i Thorpe je jedva disao užaren i ustajao zrak. Braća su bila samo malo više od pola kilometra pred njim i uskoro shvati da su ga uočili, jer su podesili brzinu svojih konja tako da je Thorpe neprestano bio u oblaku suhe i zagušljive prašine.

•Zacijelo su me slijedili kad sam išao u grad i onda došli za mnom da izvedu tu malu prljavu predstavu, pretpostavljao je mladić. Između polustisnutih kapaka opazi da se jedan među njima zaustavlja, okreće i maše rukom u kojoj je držao neki predmet. Tada ga je ispustio na tlo i sva petorica naglo odjurila u mahnitom galopu. Thorpe je u prvi mah pomislio da mu prkose i pozivaju ga na utrku, ali stigavši na to mjesto ugleda neki predmet u prašini. I letimičan pogled bio mu je dovoljan da shvati što je posrijedi. Morganovi su mu se opet izrugivali — na tlu je ležao djelić kravlje kože s jasno utisnutim Paisleyjevim žigom: ranč Circle-P.

Prožme ga neobuzdan bijes i u prvom trenutku odluči da pojuri za

braćom i jednom zauvijek okonča s njihovim terorom. Ali brzo se pribrao i počeo trijezno razmišljati svladavši naglu provalu bijesa. Pomogla mu je dugo i strogo uvježbana vještina samokontrole zbog koje je i postao pomalo neobičan čovjek za sina Divljeg Toma Paisleyja. Mirno je projahao preostalih desetak kilometara do ranča, na brzinu objedovao i sjeo u ugodno hladovitu prednju sobu da uz cigaretu još jednom razmisli o svemu.

Ta prostorija posjedovala je vlastitu dušu, poput čovjeka. Sagradio ju je njegov otac koji nije podnosio male stvari i skučenost među zidovima. Pod izlizan od mnogobrojnih čizama nesvakidašnjih posjetilaca svjedočio je o minuloj veličini Paisleyjevih, a na zidu su visjeli ostaci teških, ali slavnih i slobodarskih vremena kad je obitelj podizala ranč. Kad mu pogled skrenu prema slici iznad kamina, na očvrslim i košćatim Thorpeovim obrazima ocrta se tvrdoglavost i buntovnost: snimak je prikazivao tri tisuće grla njihova ranča pod paskom njihovih kaubojja. To je bila jasna i neizbrisiva potvrda obiteljskog bogatstva, dokaz zlatnog razdoblja koje je prestalo onoga dana kad je njegov otac uletio u sukob sa Springerovima. Nikad poslije toga Paisleyjevi više nisu imali toliko stoke. Vodili su rat, a goveda su se prorjeđivala. Na ranču su se uvlačile bijeda i smrt. Thorpe je sad sjedio među razvalinama. Sâm u pustoši, pritisnut duhovima prošlosti, iznenada ogorčen na zemlju koja je kovala u zvijezde jednog Paisleyja i istodobno mirno gledala kako propadaju, a sad je očekivala od drugoga, njegova sina, da ponovo povede rat s prirodnim nasljednicima nekadašnjih protivnika, petoricom braće Morgan.

Snažno udari šakom u naslon stolca.

— Ja neću, tako mi svega!

Izide na trijem i ogleda se na sve strane. Ipak ga prožme osjećaj ponosa. Sâm, bez ičije pomoći, malo-pomalo unio je kakav-takav red u

posvemašnju zbrku. Već je na obroncima lutala njegova stoka, a za desetak godina ranč Circle-P opet će biti golem i bogat kao nekad. Razum mu je zabranjivao da ponovo načne nezaslu ranu i obnovi neprijateljstvo koje bi razorila taj red i donijela konačnu propast.

Ipak, nije mogao da se ne uznemiri kad se sjetio izmijenjene granične crte – to je bila neizbježna iskra koja uvijek može rasplamsati vatru što se nikad nije sasvim ugasila. Trenutak se kolebao, ali onda uze sjekiru iz šupe, uzjaha i krene stazom što je prolazila malenim borikom i spuštala se prema udolini u kojoj su se izležavala njegova goveda. Uživao je gledajući njihove odebljale trbuhe, a onda opet potjera konja preko potoka koji srebrnkasto zabljeska. Nekoliko stotina metara dalje bio je sporni isušeni rukavac pod podnožjem onižeg brežuljka i Thorpe sjaha na mjestu nekadašnje granice svoga ranča. Konja je pustio da slobodno pase, a on počeo usijecati crtu u zemlji, između rijetkih grmova. Bio je potpuno zaokupljen poslom kad se iznenada trgnu začuvši kriještav, izazovan glas. Vee Morgan i njegov brat Len stajali su nedaleko od provizornoga graničnog kolca, pet-šest metara od njega.

– Što li sad opet mudrijašiš ovdje? – provocirao je Vee.

Bili su vrlo blizu i Thorpe nezapaženo ali pomno pokuša procijeniti svoj položaj.

– Ispravljam granicu između naših dvaju rančeva – odgovori otegnutim glasom. – Karta jasno pokazuje da je bila točno na ovom mjestu prije nego što je Chicken Foot promijenio tok. Koristio si se komadom mog zemljišta, Vee. Sad postavljam žičanu ogradu.

– Ako želiš rat – reče Morgan osorno, odmjeravajući svaku riječ – ne moraš se toliko truditi i prirediti cijelu tu predstavu.

– Da sam želio zapodjenuti bitku s tobom, Vee – promrmlja Thorpe – vjeruj da ne bih okolišao.

Morgan se ugrize za jezik. Paisley je osjećao kako ga suparnikove oči pomno pretražuju ne bi li otkrio ima li skriveno oružje.

– Pogledaj – napokon opet prozbori Vee. – Ako je potok skrenuo u novo korito 1882. godine, onda je tvoje zakonsko prvać već zastarjelo. Zemlja je postala moja prema pravu korisnika.

– Nije ako nije bila podignuta ograda – usprotivio se Thorpe. Morgan se nestrpljivo protegnu.

– Na ovom mjestu nećeš postavljati žicu!

– Upravo na ovom mjestu postavljam žicu! – odgovori mladić. Nikad nije nosio opasać s revolverima, nikad nije potezao oružje. Ponekad, kad je mislio da će mu to ustrebat, zaticao bi svoj revolver kalibra .45 za pojas hlaća, ali toga dana bio je potpuno nenaoružan i jedino je kaput sprećavao Morgana da to uoči. Ta protivnikova nesigurnost bila mu je jedina zaštita. Morganovo namršteno lice cijelo se izobličilo zbog iznenadne provale bijesa, a desnica se lagano svinu pokraj kuka. Neizvjesna tišina potraja nekoliko dugih trenutaka, a onda se Morgan opusti i progovori:

– Ako ti čini zadovoljstvo da si ječeš stabla i kopaš rupe u zemlji na ovakvoj vrućini, samo nastavi. Ali ako postaviš i jedan jedini milimetar žice, prije negoli uspiješ shvatiti što je posrijedi, oluja će zbrisati tvoj ranč s lica zemlje!

– Morgane, čovjek koji dopušta da ga javno mišljenje natjera u rat, prilično je glup. Ova je zemlja dovoljno velika za sve.

Vee se zagleda u njega i podrugu mu se:

– A sad ćemo se skrušeno pomoliti, je li? Dodi, Len! Idemo.

Thorpe ih je promatrao kako nestaju iza brežuljka, a onda nastavi posao.

U sumrak osedla konja i krenu prema istoku, stazom u Box-Arrow. Put se zavojito uspinjao, a onda dijagonalno presijecao dolinu koja se prostirala s druge strane i gubio se

među raštrkanim kućama gradića. Jašući sjenovitim krajolikom Thorpe potpuno zaboravi na sukob s Morganovima, ali čim skrenu u glavnu ulicu, stari nemir ponovo se javi dvostrukom snagom. Jim Acklin i njegova kći i Irene stajali su na trijemu, a pred njima, spreman na odlazak, na konju je sjedio Vee Morgan.

Kad ugleda svog protivnika, Vee se naglo napnu kao da će skočiti, a njegovo vječito mrzovoljno lice postaje još namrštenije. Podbode konja i doviknu:

— Dakle, to je taj besprijeakorni momak! Naš veliki, tihi čovjek! — Još jednom prezrivo pogleda u rančera koji je prilazio i odjaha, a stari Acklin pogladi svoje pomno njegovane oficirske brkove.

— Thorpe, imat ćeš nevolja s tim čovjekom.

Paisley je promatrao Irene koja je polako sišla niza stube i zagledala se u njega nasmiješenih očiju, blago osjenčana sumrakom koji se pretvarao u noć. Bila je visoka, kose boje zrela žita i gipkih ramena, smirena i puna očekivanja.

— Došao sam — počeo Thorpe — da te zamolim da podeš sa mnom na ples. Večeras je velika stočarska veselica. Da ili ne?

— Već sam rekla Veeju Morganu da ću ići s tobom. Prema tome, moram održati riječ da me ne proglašete lažljivicom, je li?

— Onda ću doći po tebe u sedam sati.

— Imat ćeš nevolja s Morganom — ponovi Acklin.

— Čuo sam to kad ste rekli prvi put — odgovori suho Paisley i istjera konja na sredinu ulice.

Kad je ujahao u dvorište svoga ranča opet je bio nemiran i buntovno raspoložen. U sjeni, rogačeva stabla pokraj posudena konja, sjedio je stari Zim Buhl.

— Sâm si na cijelom ranču — počeo objašnjavati starac. — Ja ću se prošetati naokolo i paziti umjesto tebe.

Paisley odbojno odgovori:

— Vрати se u grad. Želiš li Morganovima pružiti priliku da te hladnokrvno ustrijele? Znaš da te ionako mrze.

— Možda i zaslužujem tvoju kritiku, Thorpe. Do vraga, neću se nikomu potužiti poginem li obasjan slavam.

— Hvala ti, Zim, ali uistinu nije potrebno.

Zim ustade i polaganim i ukočenim kretnjama uzjaha na mršava konja.

— Stari bukvan poput mene ne može učiniti ništa više od toga što sam ti ponudio, Thorpe. — Riječi su mi jedva izlazile iz grla, tužne i prošaptane. — Upamti jednu stvar. Kad čovjek ostari, može živjeti samo od uspomena. Ne čini sad nikakve greške zbog kojih bi poslije mogao požaliti.

Thorpe je promatrao starca koji se udaljavao. Prožme ga neobičan osjećaj olakšanja. To je bilo neobjašnjivo u tom trenutku, ali unutrašnji nemir naglo je nestao kao rukom odnesen, a misli mu se umah razbistriše. Baci cigaretu na tlo, zgnječi je i krenu prema koralu. Upregao je konja u laganu dvokolicu, pozadi ubacio sjekiru, motiku, željeznu polugu, pušku i kolut bodljikave žice. Potjera konja prema Chicken Foot Creeku.

Radio je ne odmarajući se ni trenutka, prislonivši pušku na najbliže deblo. Nije se obazirao ni na žegu ni na prašinu koju je stvarao. Okljaštio je i i zašiljio kolce za ogradu, u pravilnim razmacima iskopao rupe ako se nije mogao poslužiti već postojećim stablom, utvrdio kolce klinovima i utabao zemlju oko njih. Oko četiri sata poslije podne dio kolaca bio je poboden, pa Thorpe skinu kolut žice s kola i počeo ga razmatati.

Ponio je samo nekoliko metara žice, ali to je bilo sasvim dovoljno za ono što je zapravo namjeravao. Kad Morganovi budu prolazili tim krajem — a to će nesumnjivo učiniti da bi provjerili što radi susjed — vidjet će ovdje žicu i shvatit će po-

ruku. Žica je bila izazov, razgovjetniji od bilo koje riječi ili prijetnje, a Morganovi trebaju odlučiti o tomu hoće li ga prihvatiti.

– Ujutro ću je pribiti na kolce – promrmlja Thorpe penjući se u dvokolicu. – Žele li tjerati stvar do kraja, neće imati ništa protiv toga!

Poslije povratka na ranč, očisti alat, upregnu odmorna konja i u sedam sati opet sjedne u dvokolicu, potjeravši ovaj put konja prema kući Acklinovih. Irene ga je čekala i on je prihvati za ruku dok se uspinjala u kola. Krenuše prema Trail Townu.

– Zrak je čist i svjež – počeo djevojka. – Ne trebamo se plašiti da će nas iznenaditi oluja, je li, Thorpe?

– Nekakvi oblaci skupljaju se nad rančem Circle-P – promrmlja mladić.

– Otac je zarana otišao u grad. Čini se da nije baš zadovoljan zato što idem s tobom na veselicu.

– Paisleyjevi nisu više ono što su bili nekad, Irene.

– Nije važno. Ja sam pokraj tebe, Thorpe, ako ti to može pomoći.

Nosila je težak kaput široka ovratnika, koji je ostavljao slobodnim gibak vrat. Okruživao ju je blag miris. Cipelama je lagano tapkala po dasci u ritmu s kaskajućim konjem.

– Kad bih ti na te riječi odgovorio onako kako treba, nikad ne bismo stigli u grad – otegnuto reče Thorpe.

– Samo tjeraj dalje! – nestašno dobaci djevojka. – Vratit ćemo se istim putem.

U daljini se pokaza crvenkasto ozračje Trail Towna, a uskoro, čim su obišli i posljednji brijeg, pred njim blijesnu šarenilo blagdanske večeri. Prigušena melodija dolazila im je u susret, pojačavajući se kako su se primicali razdraganom gradu. Pokraj Remsenova korala djevojka se veselo okrenu Thorpeu.

– Idi vlastitim putem. Ne dopusti im da te skrenu!

– Ti si smiješna, ali dobra djevoj-

ka, Irene. Iskrcaj se pred salunom, a ja ću otići u staju da ostavim zapregu.

Akrobatski se provlačio među mnoštvom šetača i jahača, primičući se beskonačnoj struji ljudi koja se izlijevala kroz širom otvorena salunska vrata. Mnoštvo ga neosjetno usisa i ponese, a neki glas piskavo poviknu: »Oj, Thorpe!« Ali kad se okrenuo da pogleda tko ga pozdravlja, suoči se s mnogim licima koja su se okretala prema njemu. Thorpe se osmijehnu jer mu se svi ti ljudi odjednom učiniše beskrajno tužni zbog crvenkastog ruba svjetla oko kose i poluzasjenjenih lica. U salunu su violinist i gitarist ugadali glazbala za predstojeći ples i njihov zvuk slijedio ga je cijelim putem do gradske staje. Prepusti dvokolicu službeniku i izide. Gotovo se sudari sa Zimom Buhlom koji ga užurbano zapita?

– Thorpe, jesi li ikoga vidio?

– A koga sam trebao vidjeti?

Starac prijekorno zanjihla sijeđom glavom.

– Morganovi su u gradu. Sva pe-torica.

– Slobodni su da idu kamo žele.

– Nikada se nisam tukao sa Springerovima bez povoda – upozoravao je starac. – Svaki od njih bio je kukavica kad je bio sâm, ali zajedno su bili poput divljih mački. Bili su tašti i umišljeni ljudi, priredivali su predstave za promatrače. Morganovi se nimalo ne razlikuju od njih. – Starac iznenađeno pogleda prijateljeve kukove i odlučno ga upita, glasom koji nije trpio prigovora: – A gdje ti je oružje?

Paisley šutke odmahnu glavom i izide van, uznemiren čudnom promjenom raspoloženja koja je naglo zahvatila dotad bučno mnoštvo. Dva čovjeka gotovo su se trčeći udaljavala ulicom, svaki na svoju stranu, a trijemovi pred kućom brujali su zahvaćeni iznenadnom ljudskom plimom koja se tiskala uza zidove. Sredina ulice, samo trenutak prije toga prepuna ljudi, naglo osta pusta. Neki čovjek, psujući

glasno one koji su mu se zatekli na putu, zaletje se prema salunu, gurajući pred sobom ženu koja je vrištala. U prašini, nasred ulice, ležao je kolut bodljikave žice, a svjetiljka postavljena pokraj njega osvijetljavala je bijelu četvrtastu dasku. Paisley umah shvati što je posrijedi – cijela pripovijest bila je jasno raširena pred njim. Ipak se zaputi prema tomu mjestu dok ne pride dovoljno blizu da uzmogne pročitati natpis na dasci – **OVO JE BODLJIKAVA ŽICA KOJU THORPE PAISLEY NIJE POSTAVIO UZDUŽ CHICKEN FOOT CREEKA.**

Okrene se i pobraza prema staji. Zim Buhl šutke je stajao oslonjen na dovratak i poprati mladića iznenađenim pogledom. Kada je poslije nekoliko trenutaka Thorpe opet izašao s opasacem pritegnutim povrhu kaputa, starac ga opomene posljednji put:

– Izazivaju te i ismijavaju, Thorpe! Pokaži im tko si, momče!

Paisley zakorači na sredinu ulice. Iz mraka pozadi saluna, iz smjera Remsenova korala začu izazovan Veejev povik:

– Paisley ne skrivaj se iza sukanja! Dodi ovamo! Izidi na čistinu! Paisley pođe u tom smjeru. Prolazeći mimo koluta žice sagnu se i zamahom ruke prevrnu svjetiljku. Dugačak plamen naglo liznu uvis i odmah se potom ugasi. Mladić osta u mraku, izvan neprijateljeva vidokruga.

Stari Zim otisnu se od stajskog zida, pretrči ulicu i ude u Tolanovu sedlarnicu. Sedlar je oprezno izviri-vao iza dovratnika, a glas mu je bio neprikriveno nervozan:

– Ako ti nešto treba, dodi malo poslije, Zim! Ali starac ga nije slušao nego zade za tezg, zgrabi Tolanov revolver kalibra, 45 s donje police i opet istrča na ulicu. Zaustavi se pokraj stražnjeg salunskoga zida, ne razaznavajući ništa u posve-mašnjoj tami oko Remsenova korala. Poče se polako šuljati na prstima preko čistine i stisnu se uz debeli potporanj.

Na tomu istomu mjestu, možda osam ili devet metara od potpornja, stajao je jedne jesenske noći 1883. godine i pucao u posljednjem obračunu sa Springerovima.

– Dan Springer – mrmljao je sebi u bradu – stajao je ondje bočno od mene, Willie ondje prijeko, a Tobe je pretrčavao zdesna.

U međuvremenu Thorpe dode do kraja ulice i suoči se s neprozirnom tamom. Bio je izvrsna meta za Morganove, skrivene potkraj korala, pa brzim i odlučnim koracima obide salun pretpan ljudima koji su potihom žamorili i zade s njegove stražnje, neosvijetljene strane.

Netko se micao na lijevoj strani, a čuo je i nečije ubrzano i hrapavo disanje. Uspravi se i pretrča petnaestak metara do ograde korala. U trku se baci pokraj stupa, nalegavši na nj tolikom snagom da sva ograda zadrhta i muklo jeknu. Učini mu se da je disanje prestalo, ali sad zdesna začu jasno škripanje čizama i praskanje sitnih kamenčića. Okrenu se u tom smjeru. Tiha je noć pojačala sve zvukove i on razabra čvrste korake, a onda iz mraka naglo izroni neki čovjek u pognutu položaju s revolverom u ispruženoj ruci. Nišanio je u Thorpea, ali prije nego što dospje opaliti, mladićev metak pogodi ga posred prsa i on tresnu o zemlju divljački psujući.

Odjeknu puščani pucanj kojemu se istog trenutka pridurži zaglušna tutnjava sa svih strana. Jedan metak okrznu prečku pokraj Thorpeove glave, a Thorpe je, vireći oprezno kroz procijepe, vidio odbljeske pucnjeva. Bio je zbunjen. Nije uopće pucao na desnu stranu, a braća su, čini se, glavni udar usmjerili upravo onamo. Nije umio objasniti pucnjavu koja je dolazila s te strane, zbog čega ga neprijatelji gotovo zanemare. Začu jauk jednoga od braće, a krik se naglo prekinu kao presječen i nečije tijelo muklo pade. Istodobno sa suprotne strane, nekoliko koraka pred njim, odjeknu drhtav, izbezumljen povik Veeja Morgana:

– Paisley, proklet da si!

Thorpe se naglo otkotrlja u stranu, zabljesnut bljeskom Veejeva hica. Sljedeći metak zabi se u zemlju pokraj mladićeve pete, a tad i on ugleda napadačeve obrise i istrese sve preostale metke u njega, hladnokrvno i ubilački povlačeći obarač sve dok ne udari u prazno. Tad otvori bubanj još ništa ne razumijevajući. Bio je neodlučan. Pucnjava najednom presta, nikakvi glasovi nisu se čuli, pa i same sjene kao da su iščezle. U neočekivanoj tišini čulo se samo jednolično kapanje vode iz obližnjeg razervoara i tapkanje i spoticanje ljudi koji su se povlačili.

– Sredio sam ih! Više se nikad neće vratiti! – govorio je poluglasno sâm sebi, osjećajući se kao da govori nekomu drugom čovjeku. Onda se okrzne ljudima koji su mu se približavali u polukrugu.

Njihove su ga svjetiljke zaslijepljivale. Ostade nepomičan, strahovito umoran i bez misli. Ljude koji su ga okruživali poznavao je cijeloga života, ali sad su ga njihova lica doimala kao lica potpunih stranaca. Čak i Acklinovo. On mu pristupi i reče smeteno, nastojeći da mu glas zvuči prisno:

– Dobro, narode, Paisleyjvi su opet s nama! Evo sina Divljeg Toma Paisleyja!

Nikad nije očekivao da će čuti takve riječi iz njihovih usta.

– Dobro – odgovori im. – Ako je tako trebalo biti, neka bude! – Začudi se sigurnosti vlastita glasa, nadmoćnosti i samopouzdanju koji su se u njemu razaznavali. Onda se sjeti da je jednom, još kao dijete, vidio oca koji je stajao pred mnoštvom raširenih ruku i govorio jednako tako – uvjerljivo i samopouzdan. Tad shvati da nikad neće za-

boraviti tu noć. Irene Acklin probijala se kroz okupljenu svjetinu i Thorpe odjednom shvati da mu se bacila u zagrljaj. Osjetivši uza se njezino uzdrhtalo tijelo.

– Zar ovakva čovjeka želiš za muža, Irene?

– Nije važno, nije važno...

Netko među građanima odjednom upita:

– A gdje je Zim Buhl? Uzeo je moj revolver s police i odjurio nekamo prije nego što je počela pucnjava...

Još dok je sedlar Tolan govorio, Thorpe zgrabi svjetiljku iz ruku najbližeg čovjeka i potrči. Shvatio je što je značio dvoboj zdesna i oni neobjašnjivi hici koje nije mogao protumačiti. Ljudi krenuše za njim. Našli su starca pokraj ograde korala, lica zagnjurenja u prašinu, kako u šaci steže revolver praznih čahura. Bio je ustrijeljen u srce, u staračko srce koje je tomu izmučenom tijelu davalo toliko života i hrabrosti. Nedaleko od njega ležao je Hugh Morgan, treći poginuli brat.

Prema službenom zapisniku, Zim Buhl poginuo je od pušcanog hica noću 2. kolovoza 1901. godine pokraj Remsenova korala, pred ulazom u Trail Town.

Ali to je bila greška – teška greška koju treba ispraviti. Naime, kad je iz neprozirne tame, u košmaru ljudskih krikova, barutnih dimova i pušcanih hitaca, doletio metak i zabio se u Zimovo srce, na tomu mjestu stajao je drugi čovjek. To nije bio ostarjeli Zim Buhl iz Trail Towna nego visok i snažan mladić kovrčave smeđežute kose čijim je žilama strujala uzavrela mladenačka krv. Mladić se upravo odlučno i gnjevno ustremio na svoje dugo-godišnje neprijatelje, na Springero-vu bandu. To je bilo 1883. godine, Zapad je bio svjež i mlad, i Zim je bio mlad, a život je značio užitak i zanimljivu pustolovinu.

To je bila – on bi sâm to prvi rekao – smrt dostojna čovjeka.

Preveo Ivo Žanić

U PRIPREMI:

**Lou Cameron:
DOLINA SMRTI**

AKO
VOLITE STRIP,
ONDA JE TO...

